

Străjer în calea furtunilor

Cadran militar buzoian

Anul XVII, nr. 34, iunie 2024

EROII AERULUI

Străjer în calea furtunilor

Adresa:

Buzău, str. Unirii nr. 140
Fax 0238 713.543
www.fundatia-averescu.ro

COLEGIUL DE REDACȚIE:

Președinte:

Gl.mr. Claudiu-Mihail Sava

Redactor-șef:

Col. (r.) dr. Mircea Tanase

Redactor-șef adjunct:

M.m.II Liviu Badiu

Redactori:

M.m.II Liviu Badiu

Plt.adj.pr. Sandu Popa

Viorel Frincu

Secretar de redacție:

Plt.adj.pr. Sandu Popa

Prelucrare grafică și procesare text:

M.m.II Liviu Badiu

Corectură:

Plt.adj.pr. Sandu Popa

P.c.c. Adriana Anghelescu

Autorilor le revine responsabilitatea pentru conținutul lucrărilor publicate,

precum și pentru formele grafice folosite, prescurtări, indicații bibliografice, transliterări etc.

Revista pune la dispoziția celor interesați spații de publicitate.

Numărul curent al revistei se găsește pe site-ul fundației, în format pdf.

Coperta 1

Calea Eroilor Aerului, Buzău.

Coperta 4

Calea Eroilor Aerului, Buzău.

Tipar: EditGraph Buzău

ISSN: 1843-4045

SUMAR

-General-maior Claudiu-Mihail SAVA, *Glorie Eroilor Aerului* (1)

-AGENDA FUNDAȚIEI-

-Locotenent Cornelia Dumitru, *Concursul de istorie 1 Decembrie, Ziua Națională a României* (2)

-ISTORIE, CULTURA -

- Alina Papoi, *„ROMÂNIA MILITARĂ”, 160 de ani între specific național și modernitate europeană* (4)

-Colonel (r.) prof.univ. dr. Filofteia Repez, *Generalul Radu R. Rosetti, repere personale și profesionale* (8)

-Nicolae Uszkai, *Amintiri Brașovene. Mihai Viteazul și Brașovul* (12)

-Comandor (r.) dr. Marius Nicoară, *Eroi ai aerului din Plaiul Pârscovului, în cel de-al Doilea Război Mondial* (21)

-Colonel (r.) dr. Mircea Tănase, *Jurnal de război al preotului Marin H. Dumitrescu* (30)

-Viorel Frâncu, *Din vechi pravile domnești* (41)

-Colonel (r.) dr. Mircea Tănase, *Divizia „Tudor Vladimirescu” la 80 de ani de la înființare. Oameni și fapte între omagiere și contestare* (45)

-Diana Cristiana Lupu, *Nicolae Iorga și Institutul român de cercetări și studii arheologice din Saranda, Albania* (55)

-Colonel (r.) dr. Mircea Tănase, *„Overlord”- un nou front în Europa. 80 de ani de la debarcarea din Normandia* (60)

-Colonel (rtg) prof. univ. dr. Ion Giurcă, *Disputa dintre Nicolae Iorga și generalul Constantin Coandă, în legătură cu activitatea comisiei încoronării* (65)

-Sublocotenent (r.) Alexandru Botan, *Portret de rezervist voluntar* (70)

-Colonel Ionuț Măcelaru, *Repere istorice ale pompierilor buzoieni* (72)

-Redacția, *Raftul cu cărți* (80)

-Doina Dumitrașcu, *Ce-aș fi fost, Concert* (86)

- AREALUL BUZOIAN -

-Plutonier adjutant principal Sandu Popa, *Satul Dacic de la Năieni, o revenire la rădăcinile noastre* (87)

- MOZAIC BUZOIAN -

-Locotenent Ștefan Iancu, *Bun venit la „Catedra” Escadrilei a 2-a a Aviației Instrucție!* (89)

-Brigada 2 Vânători de Munte „Sarmizegetusa”, *Vizită de informare și documentare în cadrul programul educațional ERASMUS+* (90)

-Maistru militar clasa a II-a Liviu Badiu, *Parada militară de Ziua Națională a României la Buzău* (91)

-Locotenent Cornelia Dumitru, *Festivalul-concurs „Iarna Buzoiană”, ediția a XII-a* (92)

-Locotenent Nicoleta Pană, *Ziua NATO sărbătorită la comandamentul Diviziei 2 Infanterie „Getica”* (95)

-Locotenent Nicoleta Pană, *Ziua Eroilor* (96)

-Maistru militar clasa a II-a Liviu Badiu, *Inaugurare „Galeria Eroilor Aviatori” și a monumentului cercetașilor parașutiști și arașutiștilor militari* (97)

-Gabriela Șerban, *Ziua Porților Deschise și Miting Aerian BOBOC AIR SHOW- BOBAS 2024* (100)

GLORIE EROILOR AERULUI !

Buzăul este a doua mare garnizoană a țării, iar uniforma militară, deși mai puțin vizibilă în spațiul public în ultimii ani, este o prezență incontestabilă pe blazonul acestei urbe. Școlile aripilor românești, cea de la Bobocu, a aviatorilor militari, și cea din Crângul Buzăului, a parașutiștilor și cercetașilor militari, au dat o nouă dimensiune și identitate acestui oraș-târg de la Curbura Carpaților, unic prin însăși devenirea sa istorică, dar capabil să-și asume și această nouă povară, de oraș al zburătorilor români.

Binomul avion-parașută s-a impus încă de la începutul secolului trecut, mai întâi destinând parașuta ca mijloc de salvare a piloților, aflați de multe ori, în acele vremuri de pionierat, în situații dificile și, deși nu creditau saltul cu parașuta ca o soluție în măsură să le salveze viețile, au fost nevoiți să o accepte. Nu peste mult timp, strategii militare au întrezărit posibilitatea de a lansa cu parașuta luptători special pregătiți pentru acțiuni în dispozitivul inamicului, cei care mai târziu vor deveni trupe aerportate și, mai târziu, forțe pentru operații speciale. Iar România, situată încă de la început în elita aviației mondiale, nu putea rămâne în urmă nici în acest domeniu. Înființarea, la 10 iunie 1941, a primei companii-școală de parașutiști militari vine să confirme preocuparea forurilor politico-militare ale momentului pentru alinierea armatei române la tendințele modernității, înaintea chiar a unora dintre statele occidentale protagoniste ale celui de-al Doilea Război Mondial.

Aruncată în luptă în seara zilei de 23 august 1944, unitatea de parașutiști români s-a acoperit de glorie în apărarea părții de nord a Capitalei și, deși a fost desființată în noul context politico-militar de la sfârșitul celui de-al Doilea Război Mondial, a renăscut din propria cenușă în 1950, la Centrul de Instrucție al Aviației de la Tecuci, pentru ca începând cu anul 1951, să fie transferată la Buzău, oraș căruia, alături de alte unități ale Aviației Militare, să-i confere o nouă identitate, aceea de oraș al aripilor românești.

Un monument al parașutiștilor și cercetașilor militari români amplasat și dezvelit pe Calea Eroilor Aerului, nu poate decât bucura ochii și inima tuturor celor care și-au împlinit destinul cu fir de suspantă și și-au șters cu un colț din mătasea voalului parașutei sudoarea și lacrimile de bucurie ale unui nou salt împlinit. Alături de celelalte monumente ale aviatorilor și parașutiștilor buzoieni, acesta este încă un semn de recunoaștere al acelor multe mii de parașutiști și cercetași militari instruiți la Școala Curajului din Crângul Buzăului și el încheie în chip fericit această cea mai modernă arteră rutieră a orașului care leagă Muntenia de Moldova peste apa Buzăului. Galerile foto în aer liber, care înnobilează, din 2018, anul Centenarului României Mari, marele Bulevard al Unirii, începând cu Calea Eroilor la intrarea dinspre București a orașului și terminându-se cu Calea Eroilor Aerului la ieșirea spre Focșani, sunt unice în România și stârnesc nu doar admirația, ci și invidia celor care ne tranzitează orașul.

Inaugurate în mijloc de iunie, lună marcată de importante aniversări - 80 de ani de la Debarcarea din Normandia, cea mai mare operație aerportată a tuturor timpurilor, Ziua Parașutiștilor Militari, 10 iunie, dar și memorabila zi de 17 iunie, înscrisă în istoria aviației române prin primul zbor al lui Aurel Vlaicu, din 1910 - expoziția foto în aer liber dedicată aviatorilor și parașutiștilor buzoieni și monumentul cercetașilor și parașutiștilor militari s-au bucurat de prezența unor personalități de la cel mai înalt nivel politic și militar național și local.

Publicul numeros participant la acest eveniment a fost dornic să se identifice cu spiritul militar care continuă să domine Buzăul, oraș al aviatorilor și parașutiștilor militari, dar și reședință a comandamentului Diviziei 2 Infanterie „Getica”, marea unitate a armatei române situată la flancul estic al NATO, cu responsabilități dintre cele mai complexe.

Mitingul aerian al Școlii Aripilor Românești de la Boboc, devenit deja un eveniment de tradiție, a adunat și anul acesta mii de spectatori dornici să participe la un show aerian de excepție, în care temerarii văzduhului, aviatorii și parașutiștii militari și civili, și-au demonstrat din nou curajul și măiestria.

Respectându-ne tradițiile și prețuindu-ne valorile autentice, vom reuși să ne păstrăm și să ne întărim spiritul de corp, cu care să ne credăm viitorul, din ce în ce mai puțin predictibil, dar căruia, obligatoriu, va trebui să-i găsim răspunsuri pe măsura provocărilor.

Cer senin tuturor!

General-maior Claudiu-Mihail Sava, Președintele Fundației „Mareșal Alexandru Averescu”

CONCURSUL DE ISTORIE 1 DECEMBRIE-ZIUA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

În data de 18 noiembrie 2023 s-a desfășurat la Buzău a XIV-a ediție a Concursului de istorie organizat de către Fundația „Mareșal Alexandru Averescu”, în colaborare cu Inspectoratul Școlar Județean Buzău, în parteneriat cu Divizia 2 Infanterie „Getica” și Baza Aeriană de Instruire și Formare a Personalului Aeronautic „Aurel Vlaicu” din localitatea Boboc, precum și cu sprijinul nemijlocit al Consiliului Județean Buzău.

La acest concurs au participat instituții de învățământ din județul Buzău, cărora li s-au alăturat echipe din partea tuturor Colegiilor Naționale Militare.

Concursul s-a desfășurat la Baza Aeriană de Instruire și Formare a Personalului Aeronautic „Aurel Vlaicu”, iar la deschidere au participat generalul-maior Claudiu-Mihail Sava - președintele Fundației, generalul de flotilă aeriană Ovidiu Bălan - comandantul Bazei Aeriene, colonel dr. Liviu Corciu - directorul Arhivelor Militare Naționale Române, și colonelul dr. Florin Șperlea-redactor-șef al ziarului Observatorul Militar, președintele juriului.

La final, rezultatele s-au prezentat astfel:

La secțiunea dedicată instituțiilor de învățământ preuniversitar din județul Buzău: locul I - Andreea-Denisa Cojanu, Liceul Pedagogic Buzău, locul II – Georgian-Aris Ilie, Colegiul Național „Bogdan Petriceicu Hașdeu”, Buzău, locul III – Augustin-Mihai Dinu, Seminarul Teologic Ortodox „Chesarie Episcopul”, Buzău, mențiunea I – Ioana Florea, Colegiul Mihai Eminescu, Buzău, mențiunea a II-a – Roxana Cismaru, Liceul teoretic Radu Vlad, Buzău.

La secțiunea dedicată colegiilor naționale militare: locul I – Vlad Ilie, Colegiul Național Militar „Tudor Vladimirescu”, Craiova, locul II – Cosmin-Dumitru Visovan, Colegiul Național Militar „Ștefan cel Mare”, Câmpulung Moldovenesc, locul III – Ștefan Grecu, Colegiul Național Militar „Mihai Viteazul”, Alba Iulia, mențiunea I – Maria Rotărescu, Colegiul Național Militar „Dimitrie Cantemir”, Breaza, mențiunea a II-a – Daniel-Andrei Ilie, Colegiul Național Militar „Alexandru Ioan Cuza” Constanța.

Aducem mulțumiri tuturor celor care au contribuit și au făcut posibilă desfășurarea acestui concurs. Felicităm toate echipele participante și profesorii coordonatori!

---Locotenent **Cornelia Dumitru**, Divizia 2 Infanterie „Getica”.

„ROMÂNIA MILITARĂ”-160 DE ANI- ÎNTRE SPECIFIC NAȚIONAL ȘI MODERNITATE EUROPEANĂ

---Alina Papoi

Statul Major al Apărării

Motto:

„«România Militară» a creat, în tot timpul îndelungatei sale vieți, tradiția în gândirea și scrisul nostru ostășesc”¹.

În urmă cu 160 de ani, într-o perioadă de schimbări cruciale în echilibrul istoric și geopolitic al Europei, cultura militară românească, înrăuită de influența Misiunii militare franceze în Principatele Unite Române, își croia drumul spre deschiderea occidentală, spre modernitate, trecând de la „romantismul literar sterp și plăpând la creația fecundă”². Era perioada domniei lui Alexandru Ioan Cuza (Alexandru Ioan I: 1859-1866), perioadă prolifică în reforme majore de organizare a României moderne, cuprinzând domeniile fundamentale ale vieții sociale – economic, politic, militar, cultural –, prin adoptarea unor legi privind justiția, învățământul, armata, cultele, finanțele etc. O atenție specială a fost acordată și publicisticii militare, prin apariția periodicelor – ziare și reviste –, în care au fost prezentate informații, documente și studii cu privire la organizarea, funcționarea și dezvoltarea instituției militare naționale. În acest context, putem menționa:

Făuritorii revistei România Militară
— 1864 —

Foto 1: Preluare din „România Militară”-promotorul Gândirii militare românești.

Almanah retrospectiv”⁴

Apărea, astfel, la București, la 15 februarie 1864, primul număr al revistei „România Militară”, ca o necesitate „în a ajuta organele superioare ale Oștirii la cercetarea, studiul și introducerea noilor reforme care urmau să fie aplicate în armată, precum și de a menține la curent cu progresul științei și trecutul nostru militar pe toți ofițerii care se aflau atunci în rândurile armatei”⁵. (foto 2).

Foto 2: Coperta revistei „România Militară”, anul 1, ianuarie-februarie 1864, preluare din „România Militară – promotorul Gândirii militare românești...”, op. cit.⁶

Având înscrisă pe copertă deviza „*Știință, artă și istorie militară*”, „*România Militară*” avea câteva obiective principale, incluse în Programul cultural al revistei, redat sub denumirea de *Prospect* și conceput de ofițerii care au înființat revista. Aceste idei novatoare, destul de cutezătoare pentru acel timp, în care „*armata noastră era tânără și destul de restrânsă în ce privește cadrele*”⁷, iar revista era o publicație independentă, aflată însă sub egida Ministerului de Război, exprimau, în fapt, chintesența rolului pe care această publicație îl va avea în viața Oștirii. Pentru originalitatea și ineditul acestui plan de idei, „*un admirabil program de lucru*”, după cum aveau să aprecieze redactorii volumului omagial din anul 1939, redăm din conținutul acestuia:

„*Cu cât regimul politic al unei nații devine mai liber, cu atât organizarea sa militară trebuie să fie mai tare.*

Acest adevăr este recunoscut astăzi de toți Românii, de aceea într-un glas ei cer organizarea unui sistem capabil de a apăra înăuntrul legea, ordinea și dreptul și în afară naționalitatea.

A lucra dar la organizarea sistemului nostru militar, ce Camera legiuitoare este chemată în curând a hotărî;

A aduna și a cerceta instituțiile vechi militare ale Patriei, instituții ce au făcut atâtea veacuri gloria României și ne-au asigurat existența;

A trata, în lipsă de orice uvraje militare, tot ce se raportă la instrucția oastei, baza cea mai solidă a unei armate;

A întreține pe oșteanul Român cu cunoștința evenimentelor militare ce se petrec în lume;

Iată scopul ce ne propunem, creând revista România Militară.

Întrunindu-ne și luând această sarcină, n-avem pretenția de a crede că opiniunile ce vom emite sunt cele mai bune, mai puțin încă, de a le impune cuiva. Din contra, facem apel la toți frații noștri de arme, atât în activitate de serviciu, cât și în retragere și îi rugăm a ne da concursul lor. Scopul nostru, încă o dată o spunem, este de a veni să lucrăm împreună și din toată inima la înălțarea și consolidarea edificiului ce este menit să asigure viitorul Patriei Noastre. (...)

Numărul întâiu al României Militare va ieși la 15 Februarie anul viitor.”⁸

Demersul tinerilor ofițeri a fost întâmpinat, de către conducerea armatei, cu receptivitate și apreciere.

Subliniem, în contextul acestei afirmații, susținerea activității teoretice în cadrul Oștirii din partea generalului Ioan Emanoil Florescu, șeful Statului Major General (1864-1866) (foto 3), el adresându-se, printr-o circulară, comandanților de divizii și corpuri, cu următoarele cuvinte : „*Oricare ar fi valoarea unei trupe, ea nu poate să dobândească în război succes dacă nu este comandată de ofițeri care posedă pe deplin cunoștințe militare pentru gradul cu care este investit. Trebuie, dar, să ne punem pe lucru și, fiecare în cercul său, să se îngrijească neconținut de instruirea ofițerilor ce-i are sub comandă, fără de care nu vom putea să ajungem la scopul ce ne propunem*”⁹ . În acest sens, generalul Ioan Emanoil Florescu a fost cel care a promovat și sprijinit „*dezvoltarea învățământului militar și trimiterea tinerilor la studii și stagii de specializare în străinătate*”¹⁰.

Foto 3: Generalul Ioan Emanoil Florescu, șef al Statului Major General (1864-1866)¹¹

Temeritatea făuritorilor revistei a fost de multe ori pusă la încercare din cauza lipsei mijloacelor materiale, pe de o parte, și a colaborărilor externe, pe de altă parte, întrucât numărul cadrelor militare active era destul de restrâns. De asemenea, lipsa abonamentelor avea un impact negativ asupra apariției publicației. Cu toate aceste impedimente, inițiatorii revistei au perseverat, îndeplinind, la un moment dat, o triplă atribuție: erau și redactori, și colaboratori, și administratori:

„Ei scriau articole pentru revistă, ei făceau corectura, ei țineau socotelile și contabilitatea, tot ei făceau expediția, neavând pentru îndeplinirea acestor lucrări de gospodărie interioară, mijloace materiale, local propriu și nici personal ajutător”¹². Aceștia au publicat o suită de studii și documente de istorie militară, de organizare și înzestrare a armatei, precum și articole „bine gândite, frumos stilizate și documentate, cerând stăruitor întemeierea unei armate puternice, pentru a răspunde oricărei primejdii ce ar amenința existența țării”¹³. Astfel, acești ofițeri, plini de abnegație și animați de dorința de a ne racorda, fie și prin „*România Militară*”, la valorile modernității europene, susțineau ideea organizării unei armate moderne, eficiente și puternice, a unei armate permanente, pe care țara să se sprijine la nevoie. Dintre propunerile acestora, publicate în „*România Militară*”, o parte semnificativă și-au găsit răspunsul „în sferile conducătoare ale țării”¹⁴. Amintim câteva dintre propunerile celor nouă ofițeri, prezente în paginile revistei: organizarea artileriei pe trei regimente, înființarea de fabrici și arsenale, de ateliere și spitale pentru bolnavi și răniți, divizarea cavaleriei pe două divizii, a infanteriei pe patru divizii, chestiuni principale de administrație militară, aspecte privind educația în armată, cu accent pe educația fizică, pe cea morală și pe cea intelectuală¹⁵. De altfel, unul dintre fondatorii publicației, maiorul, ulterior generalul și teoreticianul militar Gheorghe Slăniceanu, șef al Statului Major General (1878-1880; 1882-1883) (foto 4), a fost unul dintre primii autori militari care a studiat latura teoretică a strategiei și tacticii, analizând corelația război-știință, importanța marcantă a tehnicii în progresul artei militare, precum și aspecte geografice ale celor două componente ale artei militare, menționând că „*Strategia este arta de a conduce efective mari pe o întinsă suprafață geografică*”¹⁶.

În ceea ce privește puterea armată a țării noastre, teoreticianul militar accentua rolul a cinci elemente fundamentale pe care Oștirea trebuie să se bazeze, și anume: armata permanentă cu rezerva ei, corpul grănicerilor și dorobanților, milițiile, garda orășenească și gloatele¹⁸.

În anii ce au urmat, în calitate de profesor la Școala militară de infanterie și cavalerie din București, Gheorghe Slăniceanu a susținut

Foto 4: Colonelul (generalul) Gheorghe Slăniceanu.

„*Cursul de studii – tactică și strategie*”, o lucrare complexă, despre război și istoria armelor, despre tactică aplicată și strategie. Odată cu apariția *Legii cu privire la organizarea puterii armate în România* (1864), articolele publicate în „*România Militară*” s-au concentrat pe abordarea principalelor genuri de armă din compunerea armatei permanente, pe aspecte privind conducerea superioară a armatei, exercitată de către domnitor și de Statul Major General, sau îndeplinirea stagiului militar. Din păcate, atât din cauza absenței fondurilor, cât și ca urmare a numărului diminuat de abonați, revista și-a încetat apariția în anul 1866, reluându-și existența după câțiva ani.

„*România Militară*” a avut o existență tumultuoasă, apărând, intermitent, în perioadele: 1864-1866; 1891-1907; 1913-1916; 1921-1942 și 1943-1946. Prin Înaltul Decret Regal nr. 3663 din 8/20 decembrie 1897, „*România Militară*” a devenit revista oficială a Statului Major General. De-a lungul apariției sale, publicația a contribuit decisiv, în contextul perioadelor istorice în care a văzut lumina tiparului, la consolidarea creatoare a științei și artei militare, în complicatul, dar necesarul proces de raportare a specificului național la valorile europene.

Astăzi, la 160 de ani de la apariția „*României Militare*”, putem afirma că cei nouă ofițeri din cadrul Corpului de Stat Major General al Principatelor Unite au fost deschizătorii unui drum pe cât de anevoios și presărat cu obstacole, pe atât de triumfător și peren. Ei au creat, plecând de la constituirea *Programului cultural din 1864*, contextul de abordare și includere a modernității în „*gândirea și scrisul nostru ostășesc*”. Iar fiecare etapă din viața acestei publicații a avut însemnătatea sa istorică și culturală. Într-o perioadă de frământări geopolitice pentru istoria poporului român, de căutare a identității naționale, „*România Militară*” a fost cea dintâi publicație teoretică din istoria Armatei Române care a promovat, în forme editoriale specifice, idei, tendințe, provocări din domeniul teoriei generale a războiului, al organizării structurilor de luptă, al strategiei și artei militare, precum și subiecte generale, intrinseci însă spiritului cazon: necesitatea culturii în viața ofițerilor, educația morală și intelectuală a soldatului, libertatea și disciplina, comandamentul și statul major, puterea morală a ostașului, arta de a comanda, spiritul de combativitate armată sau idei despre tactică și strategie.

„*România Militară*” dăinuie, astăzi, prin ceea ce continuatoarea sa, revista „*Gândirea militară românească*”, adună în paginile sale, ca organism publicistic al celui mai înalt eșalon al Oștirii Române: Statul Major al Apărării.

Un gând de mulțumire și pioșenie înaintașilor noștri, la cei 160 de ani de la apariția „*României Militare*”!

Note:

¹„*Din trecutul României Militare cu prilejul comemorării a 75 de ani de la apariția ei în viața armatei. 1864-1937*”, f.e., București, 1939, p. 2. (Volum omagial, realizat de către Colectivul redacțional de la acea vreme, format din cei nouă căpitani).

²Ibidem, p. 12.

³Ibidem.

⁴„*România Militară – promotorul Gândirii militare românești. Almanah retrospectiv*”, coordonator: colonel dr. Mircea Tănase, Editura Centrului Tehnic-Editorial al Armatei, București, 2014, p. 18.

⁵„*Din trecutul României Militare cu prilejul comemorării a 75 de ani de la apariția ei în viața armatei. 1864-1937*”, op. cit., p. 23.

⁶„*România Militară – promotorul Gândirii militare românești. Almanah retrospectiv*”, op. cit.

⁷„*Din trecutul României Militare cu prilejul comemorării a 75 de ani de la apariția ei în viața armatei. 1864-1937*”, op. cit., p. 25.

⁸„*România Militară*”, anul 1, ianuarie-februarie 1864, vol. I, pp. 3-4.

⁹„*Din trecutul României Militare cu prilejul comemorării a 75 de ani de la apariția ei în viața armatei. 1864-1937*”, op. cit., p. 12.

¹⁰Ion Giurcă, Maria Georgescu, *Statul Major General român (1859-1950). Organizare și atribuții funcționale*, Editura Militară, București, 2012, p. 45.

¹¹Enciclopedia României, http://enciclopediaromaniei.ro/wiki/Fi%C8%99ier:Ioan_Emanoil_Florescu.jpg, accesat la 2 aprilie 2024.

¹²„*Din trecutul României Militare cu prilejul comemorării a 75 de ani de la apariția ei în viața armatei. 1864-1937*”, op. cit., p. 26.

¹³Ibidem, p. 51.

¹⁴Ibidem, p. 65.

¹⁵Ibidem.

¹⁶Corneliu Soare (coord.), *Istoria gândirii militare românești*, Editura Militară, București, 1974, pp. 150-155.

¹⁷Petre Otu, Teofil Oroianu, Emil Ion, *Personalități ale gândirii militare românești*, vol. I, Editura Academiei de Înalte Studii Militare, București, 1997, p. 251.

¹⁸Corneliu Soare, op. cit., p. 150.

GENERALUL RADU R. ROSETTI

REPERE PERSONALE ȘI PROFESIONALE

---Col. (r.) prof.univ. dr. Filofteia Repez

Facultatea de Comunicare și Relații Internaționale, Universitatea Internațională „Danubius”, Galați

În istoria poporului român, anul 1877 are o însemnătate aparte - alături de anul 1878 formează perioada de timp legată de Războiul de Independență al României; este anul în care s-au născut personalități remarcabile ale țării, precum Radu R. Rosetti, viitorul general al Armatei și istoric militar.

Anul acesta se împlinesc 147 de ani de la nașterea sa; este un motiv pentru a-i aduce o modestă evocare prin prezentarea unor repere din viața personală și din activitatea profesională.

La data de 20 martie/1 aprilie 1877, s-a născut viitorul general Radu R. Rosetti, în casa familiei din satul Căiuți, pe malurile Trotușului, casă aflată pe moșia stăbunicului său hatmanul Răducanu Rosetti (1762-1838). Prenumele *Radu* respecta o tradiție de familie rezervată primului fiu din ramura Rosetteștilor, ramura din Moldova care a dat țării personalități politice și militare celebre, de o înaltă ținută intelectuală (Antonie Ruset (Rosetti), Iordache Ruset-Roznovanu, Gheorghe Alexandru Ruset-Roznovanu etc.).

Tatăl, Radu Rosetti, scriitor și istoric, a impus copiilor săi o disciplină fermă și un program strict din copilărie, dar le-a insuflat spiritul de dreptate și democrație, respectul și dragostea de țară și neam și interesul pentru ocupații de ordin intelectual. Mama, Emma Bogdan, al cărui tată, Lascăr L. Bogdan, a fost cadet și apoi sublocotenent în prima baterie de artilerie din Moldova (anul 1849), era o persoană foarte devotată copiilor săi, pe care i-a educat cu grija să nu greșească „nici în fapte, nici în formă”. Viitorul general a avut doi frați-Eugeniu și Henri- și o soră-Magdalena; împreună au crescut într-un mediu familial în care munca, cinstea, tradițiile și valorile spirituale ale neamului românesc și ale culturii europene erau valori prețuite.

După parcurgerea studiilor primare, gimnaziale și liceale (bacalaureatul susținut în litere și științe la Liceul Național din Iași în anul 1895) și după cei doi ani urmați la cursul pregătitor de la Școala de Poduri și Șosele (1895-1897, viitoarea Școală Politehnică), a ales cariera armelor la sfatul tatălui său, „care îl știa muncitor și disciplinat din fire și nu tocmai prieten cu matematica”. În perioada 1897-1899 a fost elev al Școlii Militare de Artilerie și Geniu (foto 1), remarcându-se printr-un parcurs foarte bun, clasându-se, la absolvire, al treilea din 52 de tineri.. A ales infanteria în locul unei arme tehnice și a fost promovat sublocotenent, la 1/13 iulie 1899, la Batalionul 5 Vânători, comandant de pluton.

Foto 1: Radu R. Rosetti în tinerețe

De la începutul carierei militare s-a distins printr-o serie de calități: „prin educațiune îngrijită, caracter serios, energic, muncitor, inteligent, conduită bună, priceput, exact și vioi la serviciu, sever dar drept cu subalternii, posedând cunoștințe intense, putere de muncă și pricepere, precum și multă dragoste pentru oștire, cunoștea foarte bine limba engleză, limba franceză și limba germană”. După ce a fost avansat la gradul de locotenent (10/23 mai 1903), a fost detașat pentru o perioadă scurtă de timp (noiembrie 1903-aprilie 1904) la Institutul Geografic al Armatei, ca apoi, după examenul de admitere, clasându-se pe primul loc, să urmeze cursurile Școlii Superioare de Război de la București (1904-1906).

Cunoștințele de specialitate și experiența acumulată au fost punctele forte în succesele obținute în domeniul instruirii teoretice a unor serii de ofițeri și subofițeri, ca profesor de tactică a infanteriei la Școala de Aplicație de Artilerie și Geniu (1909-1910) și de tactică generală la Școala Militară Pregătitoare de Infanterie (1909-1910) și la Școala Specială de Infanterie (1911-1912).

În toamna anului 1912 căpitanul Rosetti a fost mutat în Regimentul nr. 34 Infanterie din Constanța, avându-l comandant pe colonelul Ioan Dragalina.

A fost promovat la gradul de maior (1/14 aprilie 1914) și numit comandant al Școlii de Subofițeri de Infanterie din București. Izbucnirea războiului, în iulie 1914, a determinat trimiterea subofițerilor elevi la corpuri.

Maiorul Radu R. Rosetti a rămas titular la conducerea acestei școli, dar a fost atașat la Marele Stat Major, ca șef al Biroului operații în perioada neutralității (1914-1916), iar după intrarea armatei române în război (15/28 august 1916) a continuat activitatea în aceeași funcție la Marele Cartier General pe întreaga campanie a anului 1916.

A fost promovat locotenent-colonel (27 noiembrie/10 decembrie 1916) și numit succesiv comandant al Regimentelor 55/67 și 6 Infanterie, apoi la comanda Regimentului 47/72 Infanterie (foto 2) cu care a luptat pe frontul de la Mărășești-Răzoare, unde pe 6/19 august 1917 sectorul pe care trebuia să îl apere a fost cel mai puternic lovit. În timpul luptei a fost grav rănit. A fost înaintat colonel la data de 1/14 septembrie 1917. După perioada de spitalizare și convalescență, a plecat în Occident (iunie 1918) cu misiunea de a face cunoscute cercurilor politice din Franța și Marea Britanie condițiile oneroase ale păcii de la București (24 aprilie/7 mai 1918) impuse României de Puterile Centrale și să asigure reintrarea în acțiune a armatei române alături de Antanta îndată ce situația permite.

Foto 2: Radu R. Rosetti, comandant de regiment în anul 1917

În acest scop, a demisionat din armată, în septembrie 1918, pentru a se înrola în armata franceză, în cadrul căreia a fost încadrat la statul major al Armatei V, comandată de generalul Henri Mathias Berthelot, cu care colaborase la Marele Cartier General în anul 1916 și de care îl lega o sinceră prietenie; din octombrie 1918 a făcut parte din statul major al Armatei Aliate de Dunăre, sub ordinele aceluiași general, cu care s-a deplasat la Salonic.

A reintrat, în anul 1919, în rândul cadrelor active ale armatei române, funcțiile ocupate fiind: ofițer de legătură pe lângă generalii francezi Henri Mathias Berthelot și Jean-César Graziani, comandanți ai Armatei de Dunăre; atașat militar pe lângă legația română de la Londra (iulie 1919-octombrie 1920).

După revenirea în țară, a fost numit comandant al Brigăzii 5 Vânători (1920-1924); a fost înaintat la gradul de general de brigadă la 1 ianuarie 1924.

A demisionat din armată (1 noiembrie 1924) ca un gest de dezaprobare față de manifestarea nepoliticoasă a principelui Carol la o paradă militară, privind handicapul său fizic, căpătat în război.

Aprecierea activității sale s-a materializat nu numai în gradele militare obținute, în aprecierea subordonaților, colegilor și șefilor, ci și în decorațiile primite: „Ordinul Casei de Hohenzollern clasa a III-a”; „Ordinul l'Etoile Noire de Bénin”; „Ordinul Coroana României în grad de cavaler”; „Ordinul Mihai Viteazul clasa a III-a”; „Crucea Comemorativă a Războiului din 1916-1918 cu bareta Mărășești”; „Ordinul francez Legiunea de Onoare în grad de cavaler și în grad de ofițer”; „Crucea de Război franceză”; „Ordinul englez Distinguished Service Order”; Ordinul Italiei „Coroana Italiei în grad de comandor”.

Un curs nou al activității sale profesionale a început după trecerea în rezervă.

A fost ales (foto 4), la 6 aprilie 1925, președinte al Consiliului de administrație al Muzeului Militar Național, funcție pe care a onorat-o cu dăruire până în anul 1931. Această instituție, care avea menirea de a înfățișa desfășurarea vieții militare la români, a reprezentat pentru generalul Rosetti „icoana trecutului nostru”.

Foto 4: Generalul Radu R. Rosetti (ultimul din dreapta jos, cu baston și mustață), împreună cu membrii Consiliului Științific al Muzeului Militar Național pe treptele căderii din Parcul Carol I, în anul 1920.

În anul 1927 a fost primit în rândurile Academiei Române ca membru corespondent, iar din anul 1934 ca membru titular. A fost exclus nedrept din rândurile membrilor Academiei în anul 1948 și repus în drepturi ca membru titular la 3 iulie 1990.

Tot în anul 1927 a fost ales vicepreședinte al Societății Naționale de Cruce Roșie, unde a activat 15 ani; timp în care a realizat campanii pentru hrănirea bătrânilor și copiilor în anii 1928-1929 și 1935-1936, a susținut construirea mai multor localuri pentru filialele acestei asociații, a inițiat și organizat primele spitale-școală.

O perioadă de zece ani (1935-1945) a deținut funcția de conservator al colecțiilor și director al Bibliotecii Academiei Române; această perioadă a fost rodnică pentru această instituție de cultură, atât prin buna administrare, cât și prin climatul de cercetare științifică stabilit. Academicianul Dumitru Caracostea aducea, în ședința publică a Academiei din 29 septembrie 1944, mulțumiri generalului Rosetti pentru activitatea desfășurată în această funcție - „Pentru Academie va rămâne că Ioan Bianu a clădit acest tezaur, iar generalul Rosetti a știut să-l păstreze”. În perioada 27 ianuarie-11 noiembrie 1941 a ocupat funcția de ministru al instrucțiunii, educației și artelor, în guvernul condus de generalul Ion Antonescu; prin măsurile stabilite a reușit să readucă pe un curs normal școlile, bisericile și instituțiile artistice ale statului.

Acuzat de un secretar de stat de diletantism și străin prin pregătire și mentalitate în gestionarea acestui minister, a demisionat, la 29 octombrie 1941, invocând motive de boală.

S-a căsătorit cu Ioana Știrbei (26 aprilie/9 mai 1907) la biserica „Domnița Bălașa” din București; împreună au avut patru copii: Ileana, Radu, Ioana și Safta (foto 5).

Soția sa era nepoata ultimului domn al Țării Românești, Barbu Știrbei (1849-1856), iar Radu R. Rosetti era strănepotul ultimului domn al Moldovei, Grigore Alecu Ghica (1849-1856); despre această asecendență nu a făcut niciodată caz, ci, mai mult, se amuza de „prințomania” multor descendenți direcți și colaterali de domnitori. Recunoaște, însă, că prin înrudirea cu familia soției și apropierea de familia I.C. Brătianu (sora mai mare a soției, Eliza, era soția lui Ion I.C. Brătianu) a căpătat o siguranță mai mare și a avut prilejul să conviețuiască și să lucreze uneori „cu acei al căror cuvânt era hotărâtor”. Căsătoria i-a dat prilejul unei noi preocupări, aceea de îndrumător al gospodăririi averii soției - moșiile Brusturoasa (Bacău) și Mândrești (Tecuci) și un teren în

București unde a construit o casă în stil neoromânesc (pe strada Mihail Moxa nr.3-5). Fericirea cuplului nu a durat mult; a rămas văduv la 37 de ani (cel mai mare copil avea șase ani, cel mai mic 12 zile) și nu s-a recăsătorit, dedicându-se creșterii și educației copiilor.

Venirea la putere a regimului comunist a pus amprenta brutal asupra vieții generalului Radu R. Rosetti.

A fost arestat în luna mai 1946, din ordinul unui Tribunal al Poporului, sub următoarele

acuzatii: acceptarea intrării trupelor germane în țară, declanșarea războiului contra Uniunii Sovietice, elaborarea legilor rasiale și contribuții la prădarea Ucrainei. Fiind nefondate aceste acuzații, prin Ordonanța nr.13 din 22 august 1946, generalul a fost scos de sub urmărire. A urmat a doua arestare, la 15 august 1948, care i-a adus și sfârșitul; ținut în regim de izolare și supus unui tratament inuman, a decedat la 2 iunie 1949 în închisoarea Văcărești, chiar de Ziua Eroilor.

Ofițer de mare valoare, cu calități intelectuale și sufletești alese, om al datoriei, cu o conștiință stăpânită de sentimentul responsabilității, model de ordine și moralitate, Radu R. Rosetti rămâne un reper în armata română, în știința și cultura românească.

Bibliografie

Arhivele Militare Române, *Fond generali Bătrâni*, dosar nr.6.

Maria Georgescu, *În vâltoarea războiului Radu R. Rosetti*, Editura Litera, București, 2019.

Generalul Radu R. Rosetti, *Mărturisiri (1914-1919)*, ediție îngrijită, studiu introductiv și note de Maria Georgescu, Editura Modelism, București, 1997.

Preot Vasile Secrieru, *Radu R. Rosetti – istoric militar, academician și bibliotecar*, articol disponibil online pe

http://libruniv.usarb.md/xXx/reviste/confbib/articole/2006_1-2/31-33%20conf_1+2-2006.PDF.

Vasile Apostol, *Două prestigioase personalități de pe Valea Trotușului – Dimitrie Ghica Comăneșteanu și Generalul Radu R. Rosetti*, articol publicat în Revista *Columna* nr.1 din 2012.

Pagini de Internet accesate:

<https://acad.ro/membri/armembriLit.php?vidT=R>

<https://matricea.ro/generalul-radu-r-rosetti-1877-1949>

Notă:

Foto 1, 2, 3 și 4 din Maria Georgescu, *În vâltoarea războiului. Radu R. Rosetti*, Editura Litera, București, 2019, p.41, p.123, p.54, p.246.

Foto 5 din Arhivele Militare Române, *Fond generali Bătrâni*, dosar nr.6.

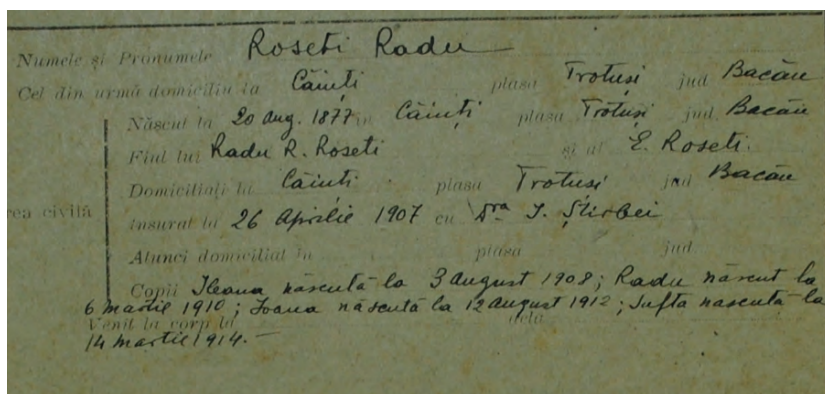

Foto 5: Din Memoriul generalului Radu R. Rosetti

Amintiri brașovene. Mihai Viteazul și Brașovul

---Nicolae Uszkai,
Radio Jurnal FM Brașov

Am să-ncep aceste rânduri prin a vă propune să ne urcăm în „mașina timpului” și să ne aducem aminte de niște oameni de excepție care au reprezentat repere fundamentale în existența românească. Eu cred cu tărie că ar trebui ca activitatea de aducere-n amintire a oamenilor și faptelor care au făcut posibil parcursul istoric românesc să continue permanent, prin toți vectorii media, iar activitatea principală ar trebui focalizată la „rădăcina” societății, la generația tânără, prin demers educațional continuu în școli, acolo unde istoria a ajuns, de câțiva ani buni, din păcate, o „materie-balast”, bună doar de bifat în orarul săptămânal... Poate mă înșel eu, dar percepția aceasta o au mai mulți prieteni și cunoscuți de-ai mei! Cât despre „*cei de demult*”, fie că aceștia au fost intelectuali, savanți, oameni politici ori oșteni, cei pe care trebuie să-i aducem mereu în amintire au „plantat” câte o cărămidă solidă la edificiul țării și nici azi nu vreau să „deraiez” de la acest demers... Drept urmare, vă propun să ne aducem aminte de unul dintre marii făuritori de istorie românească, de marele bărbat de stat și aprig oștean, domnitor român de la sfârșit de secol al XVI-lea, Mihai, cel căruia i s-a spus Viteazul... Sau Viteazu, cum preferați...

Așa cum știm cu toții, domnia lui Mihai Viteazul a avut o importanță crucială în spațiul românesc, fapt datorat efortului domnitorului de a scoate țara de sub apăsătoarea dominație otomană, utilizând pentru aceasta alianțele și integrând efortul său militar în conceptul unei cruciade târzii. Cred că tocmai această dimensiune de cruciat l-a proiectat pe Mihai Viteazul în conștiința europeană a timpului său, făcându-l să fie apreciat de liderii politici ai Occidentului și considerat unul dintre oamenii politici remarcabili ai epocii sale.

Pentru cei care nu cunosc (și, din păcate, sunt mulți), în bogatul tezaur de carte veche pe care l-a adăpostit și-l adăpostește biserica voievodală „Sfântul Nicolae” din Șcheii Brașovului (cartier de azi din municipiul Brașov) se află expusă o cronică în limbă germană cu scriere gotică însumând un număr de 707 pagini, lipsindu-i fila de titlu și primele file, dar păstrând finalul, cel care ne îngăduie să cunoaștem că „s-a tipărit la Nürnberg prin Johann Lanszenberger, în tipografia lui Johann Sihmachers. ano MDCCIII (1603)”. Trebuie să știți că aceasta este o impresionantă cronică, una care redă evenimentele care s-au petrecut în Transilvania și Ungaria începând cu anul 1452, începând cu victoria lui Iancu de Hunedoara și moartea sa, până la amănunte despre evenimentele din perioada vieții și domniei lui Mihai Viteazul. Biografic, autorul cărții „nu ne este cunoscut”, după cum îmi spunea odată preotul profesor Vasile Oltean din Brașov, dar maniera în care se prezintă în aceasta evenimentele, complexitatea acestora și, mai ales, competența de a le surprinde detaliile adiacente, dovedește că prezentările incluse în aceasta sunt făcute de un martor ocular implicat și apropiat autorităților timpului și aflat în mijlocul evenimentelor. Cine a fost în vreo vizită pe la Muzeul Primei Școli Românești din Șcheii Brașovului nu a putut să nu remarce extraordinara bogăție spirituală și culturală materializată în multe mii de titluri de carte veche existente în arhiva muzeului, volume de o deosebită valoare istorică ce rivalizează, fără dubiu, cu cele existente în patrimoniul Bibliotecii Academiei Române. Poate afirmația mea pare exagerată, dar cine nu mă crede este invitat să viziteze acest loc și se va convinge singur! De exemplu, Academia Română are în „bagajul” din arhive undeva peste patru mii de titluri de carte veche iar arhiva bisericii voievodale din Șcheii Brașovului circa șase mii de exemplare! Sunt niște comori de istorie și spiritualitate care trebuie cunoscute! În rândurile de față, doresc să vă semnez și două exponate relativ recent descoperite și pe care le puteți vedea aici, la acest muzeu, mai ales că „se leagă” de personalitatea marelui voievod pe care doresc a vi-l aduce azi în amintire. Cel mai important, în opinia mea este cartea despre care

aminteam anterior, mai exact „*Cronica Transilvaniei din vremea lui Mihai Viteazul*”, de la Nürnberg, din 1603, redactată în limba germană și publicată în facsimil de către părintele profesor Vasile Oltean (fost director al Muzeului Primei Școli Românești) în toamna anului 2018. Personal, cred c-ar fi interesant ca această lucrare să fie citită, din scoarță-n scoarță, de mulți dintre detractorii de azi ai marelui voievod, cei care l-au etichetat cu titlurile de „*aventurier și condottier al istoriei*”, să vadă părerea pe care o aveau nemții contemporani lui despre acesta! „*E cea mai veche cronică despre Mihai Viteazul, scrisă la un an și jumătate de la moartea lui, are 700 de pagini, cu niște aprecieri formidabile despre Mihai Viteazul și de câte ori spune Mihai Viteazul, spune Mihai der Tapfere, adică*

Mihai Eroul, ceea ce m-a satisfăcut în mod deosebit - aprecierea pe care străinii o au, la 1603, față de Mihai Viteazul” îmi mărturisea acum câțiva ani într-un interviu despre această cronică părintele Vasile Oltean. Din fericire, nu a trecut mult timp după publicarea în facsimil a lucrării, iar această prețioasă carte a fost tradusă și publicată relativ recent, în anul 2019, în câteva sute de exemplare, la Editura Andreiana din Sibiu, editură a Mitropoliei Ardealului, sub oblăduirea inimosului preot profesor Oltean, cel care mi-a făcut onoarea de a mă primi în cercul dumisale de prieteni cu mai mulți ani în urmă. Desigur, părintele Oltean ar fi dorit s-o publice în mai multe exemplare, dar costurile unei asemenea lucrări sunt destul de mari și piața de carte de specialitate de azi este destul de „jos” și nu se află-n preocupările cele mai profitabile ale editurilor, la modul general vorbind.

Pe de altă parte, eu știu foarte bine că nu ar fi singura dată când dumnealui a plătit din propriul buzunar apariția editorială a unor lucrări de o deosebită însemnătate pentru cultura, istoria și spiritualitatea românească, fără a obține vreo „picătură” de profit pentru propria persoană! Lucrarea despre care vă amintesc are o calitate excepțională și a apărut în 2019 sub titlul „O cronică necunoscută din vremea lui Mihai Viteazul-Nureberg 1603” de Hieronimum Ortelium Augustanum, în traducerea, redactarea și coordonarea părintelui profesor Vasile Oltean. Cartea are dimensiuni impresionante (ca prezentare „fizică”) și cuprinde atât facsimilul în limba germană despre care vă aminteam că fusese publicat în 1818, cât și traducerea, cu explicații, indicații și precizări foarte amănunțite și pertinente, în limba română. În partea stângă a fiecărei „deschideri” a cărții, veți putea găsi textul în limba română, iar în dreapta pagina de facsimil după lucrarea originală, lucrare care se regăsește și poate fi văzută și în muzeu. Pe coperta principală, veți putea regăsi acel portret al lui Mihai Vodă găsit tot relativ recent, un portret realizat la Budapesta de un pictor maghiar, o imagine cvasi-necunoscută de către marele public. Aceasta este o pictură foarte veche, iar imaginea seamănă foarte bine cu cea pe care a realizat-o Nicolae Cretan la Praga, atunci când Mihai Viteazul s-a întâlnit cu împăratul Rudolf în peregrinările sale la împărat. Este posibil ca prețul lucrării să poată părea unora prohibitiv, pentru că lucrarea costa, la scoaterea de sub tipar, o sută de lei exemplarul (între timp a crescut, pentru că nu prea se mai găsește) și ar putea părea mult, la prima vedere, dar ar fi bine să ne gândim că vorbim despre o cronică excepțională, despre date și informații total necunoscute atât majorității istoricilor cât și marelui public, dar și de o muncă imensă în a pune în valoare aceste informații de acum peste patru secole. Lucrarea se poate găsi, pentru cei ce doresc s-o cumpere, din câte știu, doar la Muzeul Primei Școli Românești din Brașov sau direct la părintele profesor Vasile Oltean. Eu zic că merită! În bogatul tezaur de carte veche pe care l-a adăpostit din timpuri vechi biserica voievodală „Sfântul Nicolae” din Șcheii Brașovului, părintele Vasile Oltean a aflat această cronică în limbă germană în scriere gotică, însumând cele 707 pagini și voi reitera faptul că maniera în care se prezintă evenimentele, complexitatea lor și mai ales acuratețea informațiilor, dovedește că prezentările sunt făcute de un martor ocular implicat și apropiat autorităților timpului și aflat în mijlocul evenimentelor.

De ce se afla această cronică la Brașov? Prezența acestei cărți în Șcheii Brașovului se explică și prin prisma foarte bunelor relații ale lui Mihai Viteazul cu românii locuitori ai Șcheiului brașovean. Iar acum, prin amabilitatea și amicitia părintelui Vasile Oltean, am să vă prezint câteva „mostre” din cele ce veți putea găsi în paginile acestei lucrări excepționale. Astfel, „27 Noiembrie, anul 1598, a lui Michael Voievod ofertă față de Casa de Austria”. În noiembrie 1598, Mihai aflând de cearta și neînțelegera dintre Alteța Sa regală Maximilian și Sigismund Bartha, se oferă să atace pe turci și promite că va fi de partea Altei Sale, și cu acest scop Mihai trimite o delegație la împărat.”

Au urmat cunoscutele evenimente de la Nicopole, redată cu evidentă admirație față de Mihai Viteazul: „Cum el deja pentru această a lui intenție deja o mare oaste la un loc a adunat și un pod peste Dunăre aruncat. Și cu toate că Pașa din Silistria pe lângă un alt Pașă acestea vor să-i interzică, el pentru ei totuși prea puternic a fost peste pod cu a sa bine înzestrată oaste a trecut și la Nicopoli cam 13.000 de turci împreună cu două Pașe și doisprezece Begi a întâlnit, cu care el tare s-a încăierat și cu ajutorul lui Dumnezeu atât de tare a împrăștiat și bătut, încât cei mai mulți dintre ei pe câmpul de luptă au rămas, însă Pașele cu fuga au scăpat.. După care el mai departe a înaintat și în al turcilor ținut la câteva sute de sate a dat foc; peste o mie de suflete din a lor supunere au izbăvit și deci acel ținut au devastat și pustiit în urma lui lăsând, l-a părăsit”.

Așa încep să fie redade evenimentele bătăliei de la Nicopole în care se poate vedea cu ușurință prețuirea autorului față de faptele lui Mihai Viteazul. De asemenea, poate fi văzută, printre altele, și relatarea acțiunii din octombrie, 1599, a lui Mihai Viteazul împotriva lui Andrei Bathory, atunci când a câștigat bătălia de la Șelimbăr: *„După care și-a alcătuit ordinea de bătălie, iar după ce el a chemat numele lui Iisus împreună cu întreaga sa oaste ca și în întreaga tabără, astfel încât toți cei ce de partea Cardinalului de bună voie și închinare se doresc să fie cruțați și feriți, a pus să fie strigat: El pe cardinal, care avea 25.000 de oameni sub arme în câmp, cu inimos curaj a bătut și pe fugă i-a pus. Care s-au petrecut la Hermannstatt pe 28 octombrie în ziua de Sf. Simoni și Iudae și a ținut de dimineață de la ora 9 până la ora 2 după prânz, ce a fost 5 ore, încât Cardinalul până la ultimul a fost răpus. Pe câmpul de luptă au fost numărate 2027 de trupuri moarte de transilvăneni și cam 1.000 de răniți au fost prinși, printre care Cornis Caspar unul, celălalt Bewardi Georg, pe care Voievodul pe loc a pus să fie doborâți. În schimb pe partea Voievodului nu au căzut morți mai mult de 200. După această bătălie dată, valahii au năvălit în tabăra transilvăneană, iar în ea 45 de tunuri, cum și multe bunuri și bani, straie, cai și corturi au dobândit. După care de mai multe ori pomenitul Voievod cu ai săi valahi către Weissenburg (Alba Iulia) s-a îndreptat, iar lui conducerea și locuitorii orașului au venit înainte domnește la o întreagă milă de drum, pe el cu mare reverență au primit și la Weissenburg (Alba Iulia) au condus, unde, ca în toate orașele, multe salve de bucurie au fost trase drept semn de mare victorie”. Aici era vorba, firește, de triumfala intrare a lui Mihai Viteazul în Alba Iulia.*

O altă relatare interesantă din vremea lui Mihai ne spune: *„Noiembrie, anul 1599. După ce Marele Turc a aflat că Voievodul valah (Mihai Viteazul) cu asemenea forță în Transilvania o ruptură a făcut / el i-a trimis o solie cu 60 de persoane pentru ca să trateze cu el o pace și să răspundă de ale marelui Turc steaguri, care urmau să fie trimise, pe care pomenitul Voievod pe toți a luat prinși, cu gândul Majestății Sale Împăratul Romei să-i trimită. După obținerea victoriei, Voievodul (Mihai Viteazul) o parte din oastea sa a trimis să-i aștepte pe turci și pe tătari în Valahia”. Tot despre acea toamnă a gloriei voievodului, cronicarul german consemnează: „Noiembrie, anul 1599.. Transilvănenii depun jurământul în fața Voievodului. Al Cardinalului cap este adus lui Michael Voievod. Arhiducele Matthias pune ca solii valahi pentru vestea bucuroasă să fie închinați cu daruri. Turcii doresc din nou pace. După ce astfel întregul ținut al Transilvaniei, prin ajutor Dumnezeiesc a fost adus l-au depus jurământ lui Michael Voievod în numele Majestății Sale Împăratul Romei.*

Pe 9 noiembrie, valahii au întâlnit pe Cardinalul fugar Andrei Bathory laolaltă cu șapte, care erau fugari cu el în munți, degrabă i-au doborât și al Cardinalului cap pe o sulită lui Michael Voievod în Transilvania la Weissenburg l-au adus. Acesta severă poruncă a dat ca și trupul mort să fie adus, după cum s-a petrecut. După care solia valahă cu 20 de persoane, pe care pomenitul Voievod (Mihai Viteazul) la Alteța Sa Principele Arhiduce Matthias la Viena, căruia dobândita victorie cu Transilvania i-au anunțat și cu bine a sosit. Pentru care Alteța Sa s-a dus degrabă cu solii la biserică, a cântat Te Deum laudamus și pentru această victorie obținută Lui Dumnezeu a mulțumit. După împlinirea slujbei divine, a dat poruncă drept deosebit semn al izbânzii, să fie slobozite tunurile de pe bastioane. După care, Alteța Sa Principele pe sol cu un colan din aur ale lui a venerat cu consortul aurit serviciu de băutură, care curând de la Alteța Sa rămas bun și-au luat și mai departe la Pilsen (Plzen) / iar de acolo la Praga la Majestatea Sa Împăratul Romei a pornit să prezinte acestuia bucuroasa victorie în același fel de încredere”. Referitor la anul care urma în calendar, cronicarul consemna, printre multe altele: „Februarie, martie, anul 1600. Un sol turcesc sosește în Transilvania la Michael Voievod. care minunate daruri la porunca Împăratului turcesc i-a închinat, însoțite de mari promisiuni pentru el Voievodul, pentru a-l îndepărta și abate de la Majestatea Sa și de Marele Turc să se alăture și apropie mult s-a străduit, însă Voievodul față de comisarii imperiali se declara expre, că gândește să rămână la Majestatea Sa Împăratul Romei. Pe lângă care, pentru că a ajuns să iubească ținutul Transilvaniei tot mai mult după cum stătea în el, a cerut comisarilor imperiali ca Majestatea Sa lui și fiului său Țara Transilvană să i-o înscrie ereditar, pentru serviciile sale credincioase dimpotrivă și cu restul părții ce ține de Transilvania, pe care o posedă Majestatea Sa, laolaltă cu bucata de țară până la Teissa să-l dăruiască și să i-o facă supusă”.

Pe de altă parte, în ceea ce privește campania din Moldova a lui Mihai Viteazul, cronicarul spune, printre altele: „Mai, anul 1600. Michael Voievod din Valahia pornește împotriva lui Sigismundo Bathori și a Voievodului din Moldova în campanie. Înainte de acestea s-a vestit cum că Michael Voievod s-a dus cu a sa oaste înarmată la Brașov, cu care la începutul lunii mai s-a dus din Valahia peste 50.000 la număr: anume 38.000 de pușcași 3.000 de cazaci / 4.000 de călăreți Raizeni 4.000 de secui și 4.000 de pirăți sub căpitanul Baba Novac în mare grabă peste muntele mare și strâmt în mare siguranță față de dușman, ale cărui așezări nu le-a văzut și în ținutul Moldovei cu bine a ajuns. Atâta numai că el împreună cu oastea sa și caii lor pe drum pentru că dușmanul a luat provizia, el mare foame au suferit și din mare nevoie frunzele din copaci au trebuit să le mănânce. Când acum Sigismundus Bathori alături de Ieremia Voievod din Moldova a aflat a valahului grabnică sosire și în mare număr și pentru a-l întâmpina încă erau prea slabi în oaste, ei în grabă s-au dus din Moldova înapoi spre hotarul polon să se întărească în continuare și pe valah (pe Mihai Viteazul) să întâmpine. Și cu toate că Voievodul moldovean (Ieremia Movilă) la Marele Turc a cerut mulți bani și oaste împotriva valahului, tot ajutorul în oaste lui a fost promis, însă cel în bani i-a fost refuzat”. Și acesta continua în relatarea campaniei respective astfel: „Mai, Michael Voievod cucerește Țara Moldovei și răpune multă oaste a lui Ieremia Voievod și Sigismundo Bathori”... „După care pomenitul Voievod valah nu a stat mult, ci s-a dus cu a sa oaste în fața lui Ieremia Voievod, pe el pe 18 mai la cetatea Orthuni și râul Nester cu 30.000 la număr, din moldoveni, poloni, turci și tătari aleasă oaste a întâlnit și s-a bătut cu el de la orele 10 înainte de prânz până în seară. Și cu toate că dușmanul în această bătălie, lucru de mirare, foarte cavalereste s-a ținut, totuși până la urmă Voievodul valah sângeroasa izbândă a obținut și pe dușman pe fugă l-a pus. Dintre care 8.000 și dintre valahi cam 2.000 au rămas pe câmpul de luptă și mulți pe fugă în Nester (Nistru) au fost împușcați și jalnic au pierit. În această bătălie valahul (Mihai Viteazul) pradă bogată și mult vin roșu ca și întreaga țară a Moldovei / a cucerit și dobândit”. O altă relatare a cronicii ne arată că: „Decembrie 1600. A lui Mihai Voievod sosire la Viena în Austria. Pe 25 decembrie Michael Voievod din Moldova cu 70 de călăreți, printre care mulți domni de vază, a intrat în Viena, pe care Alteța sa Principele Arhiduce Matthias frumos l-a primit și l-a pus să i se închine și care drumul către Praga să-și continue și era hotărât la Majestatea Sa Împăratul Romei personal să se înfățișeze și să răspundă”. Referitor la vizita lui Mihai Viteazul la împăratul Rudolf la Praga precum și despre evenimentele care au urmat, cronicarul spunea, printre altele: „Pe 23 martie aici la Praga cu 35 de persoane a sosit. Se povestește de o crimă pusă a cale de neștiuți dușmani, care noaptea au pus foc în camera și doi dintre oștenii lui Mihai au fost asfexiați.

După care lui încurajare i s-a dat, că el va fi înzestrat mai întâi cu oaste și bani și spre a sa mulțumire să fie slobozit, pentru ca el pe depărtații transilvăneni înapoi la jug și supunere să aducă, în schimb să-și ia soața și fiul din Transilvania și pe aceștia la Majestatea Sa Împăratul Romei drept ostateci și zălog să-i pună, iar prin a sa soață să-i fie cadorisit un domeniu în Silezia, iar fiul ca o persoană nobilă la Curtea Majestății Sale să fie întreținut, iar Majestatea Sa Împăratul Romei imediat a pus să fie recrutată multă oaste călări și pedestră împotriva Transilvaniei. Între timp, Majestatea Sa Împăratul Romei pe Michael Voievod din Valahia cu suficiente satisfaceri și încurajări a expediat ajutor și oaste, care de la Praga drumul din nou către Transilvania și l-a luat. Domnul Georg Basta și Michael Voievod / pornesc cu a lor oaste în întâmpinarea lui Sigismundo Bathori. Ei cu a lor oaste / care era din călări și pedestri / cu totul nu mai mult de 18.000 erau / bine înarmați în câmp au ieșit / ca cu Bathori o bătălie să dea / s-au hotărât. August, Sigismundus Bathori este de către Georg Basta și Michael Voievod bătut în țara Transilvania. Cu ajutorul Lui Dumnezeu Cel Atotputernic victoria sângeroasă împotriva lui Bathori au dobândit. Atunci Bathori s-a salvat cu greu pe calul său prin fugă. Ai noștri, deci întreaga tabără a lui Bathori și pe lângă altă arătoasă și bogată pradă cam la 40 de tunuri mari și peste o sută și jumătate de steaguri au luat. După dobândirea victoriei, Georg Basta și Michael Voievod curând înapoi la Cluj-Napoca s-au îndreptat, și cu toate că Michael Voievod din Valahia în bătălia dată împotriva lui Sigismund Bathori tare statornic și cavalește s-a purtat, Basta pune la cale uciderea lui”.

Din cele pe care le-am citit în lucrare, autorul cronicii germane relatează cu mare minuțiozitate evenimentele descrise, dar lansează și ipoteza (nu departe de realitate, ce-i drept) că Mihai voia să stăpânească singur Transilvania și să o poată transmite descendenților săi. Tocmai pentru aceste înfăptuiri și pretenții a fost acuzat de dușmanii săi în scrisorile colportate către împărat și către consilierii acestuia, amestecând jumătăți de adevăruri cu „venin” conspiraționist presărat în frazele scrisorilor. Astfel, cardinalul Malaspina scria împăratului la Viena că „Am descoperit că el dorește cu tot dinadinsul să fie domn al acestei Țări pentru că în afară de convocarea dietei, împarte posesiuni cui îi place dintre români și exercită toate acele acte de jurisdicție pe care le putea exercita un stăpân absolut”. O caracterizare similară i-a făcut-o și solul Pezzen în scrisoarea către banul Mihalcea că Mihai vrea să fie „domn absolut în Ardeal luat pe numele împăratului, a convocat dieta de la sine putere și a impus țării sarcini grele, a făcut donații după plac și a maltratat pe comisarii imperiali și a primit cu cinste pe solii sultanului”. Trebuie amintit că Mihai Viteazul credea sincer că schimbându-și suzeranul mahomedan, sultanul, cu unul creștin, împăratul, el va putea realiza toate acele deziderate pe care și le propusese, dar s-a înșelat, după cum știm. Creștinii cu care „trata” nu erau aceia pentru care el și-a pus viața și țara în primejdie. Solicitățile și rapoartele lui către împărat și către alți prinți creștini europeni nu l-au ajutat, astfel că, în toamna anului 1600, s-a văzut înconjurat de dușmani. Adică „*Omnis contra Mihaelis*” („*Toți împotriva lui Mihai*”), acea deviză a nobilimii maghiare, cea care a reușit să-l atragă de partea ei și pe generalul Basta (cu aprobarea sau chiar din ordinul împăratului austriac, firește). Înfrânt la Mirăslău la data de 18 septembrie 1600, Mihai a mai trecut pentru ultima dată prin Alba Iulia ca să-și recupereze tezaurul, iar apoi a plecat în pribegie pe la Viena și Praga. Speranțele sale au renăscut în 1601 și s-au frânt definitiv în august 1601 pe câmpia de lângă Turda. Cronică germană despre care vă povestesc azi relatează, în cele din urmă, și episodul asasinării marelui voievod: „*Pentru care domnul Basta a trimis două steaguri de valoni și două steaguri de lefegii germani cu câțiva călăreți ale sale corturi să înconjoare și viu să-l ia prins. Care a domnului Basta primită poruncă ei ascultători au îndeplinit și Voievodului la a lor sosire, cum că el este al Majestății Sale Împăratul Romei prizonier și i-au vorbit de bună voie să se predea. . Încă când el pe al său locotenent în ajutor a strigat și după o sabie, ce atârna în cort a întins apărându-se și după un căpitan german a lovit, căpitanul valon pe el s-a mâniat și degrabă cu a sa sulită l-a străpuns.*

Căpitanul german însă lui capul i-a retezat. Astfel că voievodul împreună cu încă un valah a căzut, iar trupul său mort o zi întreagă sub cortul său neîngropat a rămas întins. După care imediat valonii peste tabăra valahilor au căzut; pe aceasta au prăduit și au găsit sub al Voievodului cort scrisori, pe care domnul Basta a pus să fie citite mulțimii". Eu sper că aceste câteva citate din lucrare, oferite, cum aminteam anterior, prin amabilitatea și amicitia părintelui Vasile Oltean, pot convinge pe cei interesați, că merită să intre în posesia acestei cărți valoroase. Voi reaminti aici că Mihai Viteazul a avut relații diverse cu Brașovul și locuitorii Țării Bârsei și aş putea menționa aici doar câteva dintre acestea, amănunte oferite tot prin amabilitatea părintelui profesor Oltean, amănunte aflate de dumnealui în timp, prin studiu și muncă asiduă la impresionanta arhivă de carte veche și documente vechi din Șcheii Brașovului în care am avut onoarea și plăcerea de a intra și a citi una-alta de multe ori. În anul 1595, orașul Brașov trimitea un contingent săsesc la campania anti-otomană, iar la bătălia de la Călugăreni, a luat parte și brașoveanul Michael Weiss, cel care mai târziu va ocupa funcția de jude al Brașovului. În anul 1597, senatorul sas brașovean Marcus Schunckbaunck întreprinde, din însărcinarea lui Mihai, două misiuni diplomatice la curtea împăratului Rudolf al II-lea. Vechi texte din arhiva brașoveană ne spun că: „La anul 1599 - se scrie în cronica anonimă din Șchei - s-au sculat Mihai Vod(ă) domn(ul) Țării Munteneste, trecând muntele într-această Țară... pentru aceia s-au sculat județul de aici, anume Țerviș și cu alți domni de ai Sfatului și cu prot(opopol) Mihai și mergând cu multe daruri, rugându-l ca să apere acest oraș și ținut al Bârsei, să nu facă stricăciune și așa au făcut bună liniște". Era vorba despre primul popas al lui Mihai Vodă în ținutul Bârsei, la 20 octombrie 1599, venind prin pasul de pe Valea Buzăului cu scopul de a-i atrage de partea sa pe secuii nemulțumiți de politica familiei Bathory. Aici a fost întâmpinat de fonogul cetății, „Țervis", așa cum îl numește cronica pe fostul jude Greising Kirilus, devenit fonog, pentru că judele brașovean Valentin Hirscher, speriat de renumele voievodului muntean și de niște „pricini" pe care i le prilejuise acestuia, plecase în mare grabă la Sibiu, așa cum se afirmă și în documentele oficiale ale Brașovului.

Cu acest prilej al popasului său brașovean, Mihai Viteazul a fost întâmpinat și de protopopul bisericii Sf. Nicolae din Șchei, „popa Mihai", cel căruia documentele vremii îi confirmă numeroasele vizite formale și informale la curtea domnilor de peste munți, atât în Țara Românească cât și în Moldova. Protopopul Mihai îl însoțea pe medicul brașovean Paulus Kir la curtea voievodului pentru a-l trata pe acesta după un nefericit incident de vânătoare. Anterior, protopopul Mihai, în calitate de delegat al românilor din Șcheii Brașovului, fusese de mai multe ori la curtea lui Nicolae Pătrașcu și a lui Petru Cercel, obținând danii pentru biserica din Șchei: „Iară către anii 1593 - se scrie în Hronologia din Catastiful copiat în Șchei de Dimitrie Cepescu - orânduind Dumnezeu la această sfântă biserică acești preoți harnici, anume Iane și altul Mihai, aceștia încă s-au dus la Valahia și au făcut rugăciune către oblăduitul de atunci al Valahiei, anume Petru ce se zice și Cercel, feciorul lui Pătrașcu Vodă și fratele lui Mihai Vodă Viteazul, îndemnându-i să să milostivească a-i ajutama de a se putea săvârși și împodobi sfânta biserică". Catastifele bisericii care pot fi consultate în foarte bogata arhivă a bisericii brașovene confirmă numeroasele daruri ale lui Petru Cercel și ale lui Nicolae Pătrașcu, din timpul lor datând, de altfel, și pictura exterioară a bisericii menționate. În același context al primului popas al lui Mihai Viteazul în Țara Bârsei, i se oferă voievodului muntean o sumedenie de daruri. Vizitând Brașovul, voievodul a fost neplăcut surprins de lipsa crucilor de pe bisericile luterane: „Numai au zis sașilor de aici – ne spune cronica șcheiană - dacă să numesc că sunt creștini, de ce nu au cruci la bisericile lor? Și așa le-au poruncit de au pus cruci la biserici, precum să văd și în vremile de acum".

De atunci datează, probabil, și crucea de pe Biserica Neagră și de pe toate bisericile luterane din Țara Bârsei. Aceasta este ipoteza părintelui Vasile Oltean, căreia înclin să-i dau dreptate...

Cu același prilej, a fost prezent la slujba din Biserica „Sfântul Nicolae” din Șchei, ctitorită și de Nicolae Pătrașcu și de Petru Cercel, prilej cu care oferă un „*antipendium*” (învelitoare din catifea roșie), pe care, după moartea voievodului, l-au preluat (asta ca să fim eleganți în exprimare, firește) sașii la Biserica Neagră, după cum afirmă cronicile vremii. Astăzi „*antipendiumul*” încă se mai păstrează în colecția de covoare de la Biserica Neagră din Brașov și nu prea se dorește a fi înapoiat proprietarului de drept. Că tot vorbim des azi despre retrocedări, nu? Mai ales la comunitățile evanghelice germane! De asemenea, cronicarul brașovean sas Julius Teutsch aprecia

că Mihai Viteazul a folosit ca loc de campare pentru tabăra sa zona de la Pietrele lui Solomon, apreciere firească, știindu-se avantajul de ordin militar oferit de această localizare montană cu posibilități clare de comunicare rapidă atât spre culoarul Rucăr-Bran, cât și spre Țara Bârsei. Cel de-al doilea popas al lui Mihai Viteazul la Brașov a avut loc între 1 și 15 martie 1600, la o perioadă de câteva luni după victoria de la Șelimbăr din octombrie 1599 și după triumfala sa intrare în Alba Iulia. De această dată, Mihai a fost primit cu mare cinste de către oficialitățile Brașovului, în frunte cu judele brașovean Valentin Hirscher. Probabil mai funcționa și principiul „*frica păzește bostănăria*”! Aici, în al doilea său popas oficial brașovean ca domn, Mihai Vodă a emis o serie de acte de danie și privilegii, printre care putem găsi și privilegiul din 10 ianuarie 1600 oferit brașovenilor privind dreptul de a percepe „*vicesima*” (vama de târg) pentru negustorii aflați în popas și-n trecere la și prin Brașov. La data de 7 martie 1600, Mihai a confirmat de la Brașov vechile libertăți pentru secuii din scaunele Ciuc, Gheorghieni și Cașin, cei care se alăturaseră

domnului la intrarea acestuia în Transilvania, iar la data de 9 martie 1600, Mihai Viteazul a întâmpinat la Brașov o solie turcească, solie care-i aduce însemnele de recunoaștere a domniei. Într-o relatare din epocă, se menționează că Mihai Viteazul, împreună cu circa patru mii de călăreți, a ieșit în întâmpinarea soliei turcești până aproape de Ghimbav: „*Când s-au întâlnit, domnul și trimisul, amândoi au sărit de pe cal și s-au întâmpinat cu plecăciuni adânci*”. Aceștia au făcut apoi schimb de săbii, Mihai Viteazul primind o sabie prețioasă, aurită și bătută cu pietre scumpe. Domnitorul a mai primit un panaș din pene negre de egretă și pene albe de cocor, două steaguri roșii ca simbol al domniei, mai mulți cai de rasă precum și niște șoimi de vânătoare. În aceeași zi, la ora 13.00, Mihai Viteazul, împreună cu Husein Pașa, trimisul sultanului otoman, așezat în stânga sa (acesta era loc de onoare la turci), intră în Brașov pe poarta străzii Vămii, cam pe unde se află azi Rectoratul Universității Transilvania din Brașov. De-a lungul drumului de la poarta orașului până la reședința lui Mihai Viteazul, ostașii săi, îmbrăcați în uniforme roșii și albe, au prezentat onorul conform procedurilor vremii și, în onoarea oaspeților, s-au tras salve de tun. Mihai își câștigase respectul otomanilor, dar și diplomația lui Mihai era „pusă la treabă” pentru a nivela asperitățile din relațiile cu otomanii.

Tot aici, la Brașov, între 12 și 15 martie 1600, Mihai convoacă Dieta Transilvaniei în Casa Sfatului de azi (Casa Sfatului fiind astăzi clădirea în care funcționează Muzeul Județean de Istorie din Brașov). După victorioasa „*călătorie*” în Moldova, dovedindu-și „*pohta ce-a pohtit*”, adică „domn al Țării Românești, al Ardealului și a toată Țara Moldovei”, Mihai revine la Brașov pentru cinci zile, începând cu ziua de 17 iunie 1600, el fiind, de asemenea, foarte bine primit. Ulterior, nu același lucru se petrece după înfrângerea lui Mihai de la Mirăslău de la 18 septembrie 1600, atunci când Mihai încearcă să se refugieze în Țara Bârsei pentru a-și reface oștile cu muntenii lui Sava și Radu Buzescu și cu sârbii lui Deli-Marcu și Baba Novac, pentru că, nimic nou sub soare, conducătorii „*establishment-ului*” săsesc brașovean hotărâsc trecerea de partea generalului imperial Basta, că nu le mai plăcea de voievodul valah!

„*Ubi bene ibi patria*”, vorba vechilor latini! Mai mult, sașii prinseseră vreo șase sute dintre soțiile ostașilor lui Mihai rămase în Brașov, tocmai pentru a le așeza pe ziduri în cazul unui atac al oștenilor lui Mihai. Vestea aceasta se răspândește ca fulgerul printre ostașii lui Mihai și aceștia, în retragere, pradă și incendiază satele Prejmer, Hărman, Bod, Sânpetru, Hălchiu, Satu Nou, Feldioara, Rotbav și Măieruș. Drept urmare, Brașovul a fost, ulterior, atacat de Mihai Viteazul, acțiune militară la care au luat parte și români din Șchei, iar la 1 octombrie 1600, trecând pe la Timiș și pe la „moara de hârtie” a Brașovului, își stabilește, din nou, tabără la Prejmer, având cu el circa 16.000 de ostași. Mai târziu, după moartea domnitorului, fiind tare nemulțumit de comportamentul șcheienilor români, judele brașovean de atunci, cel numit Valentin Hirscher, a ordonat să se înscrie pe „Poarta Valahă” (cunoscuta Poartă a Ecaterinei din Brașov, singurul loc prin care li se permitea românilor să intre în cetate cu anumite ocazii) o inscripție de ocară la adresa românilor: „*Barbara progenies dum nos vicina Valachus*”. Sașii au avut noroc atunci, pentru că în ajutorul lor veniseră polonezii, oșteni conduși de hatmanul Zamoyski, precum și trupele lui Sigismund Bathory, iar oștenii români au fost nevoiți să se retragă. După relatările ulterioare ale lui Petru Armeanul, Mihai Viteazul, nemulțumit de atitudinea sașilor, ar fi avut de gând să ocupe cetatea, să-i omoare pe toți fruntașii sașilor și să predea administrarea orașului unor boieri români.

Timpul a trecut și au urmat apoi evenimentele istorice cunoscute, care au culminat cu moartea voievodului pe câmpia de lângă Turda, la data de 9 august 1601. Merită menționat că atât de mult a însemnat pentru românii din Șcheii Brașovului Mihai Viteazul, încât și astăzi voievodul este omagiat de tradiția Junilor brașoveni. Astfel, Junii poartă chipul voievodului pe steagurile lor, patru dintre cele șapte cete de juni brașoveni poartă de atunci încoace modelul căciulii lui Mihai Viteazul iar din ritualul lor care are loc în Duminica Tomii, face parte „asaltul” asupra porților cetății amintind de vremea în care strămoșii Junilor de azi au vrut să-și apere domnitorul. Voi aminti aici că românii din Șchei nu erau lăsați de patriciatul săsesc să intre în cetate, pentru că circula o legendă în care se spunea că, dacă junii reușesc să ajungă în Piața Sfatului și înconjoară clădirea de trei ori, cetatea va rămâne pe veci a românilor și, de atunci, junii călări, după ce rememorează încercarea de asalt, merg până în Piața Sfatului și înconjoară clădirea cu amintirea voievodului Mihai în suflete. Practic, azi înconjoară centrul orașului, dar ideea centrală este simbolul amintit anterior.

Voi concluziona prin a afirma că legăturile lui Mihai Viteazul cu Brașovul au fost multiple și complexe, acestea având, însă, în centrul lor o acțiune de o deosebită importanță și de adâncă semnificație națională, adică prima formă de unire politică a celor trei țări care azi formează teritoriul României.

Surse, surse foto și lecturi suplimentare:

Vasile Oltean, „O cronică necunoscută din vremea lui Mihai Viteazul, Nurnberg, 1603”, Editura Andreiana, Sibiu 2019

Arhiva istorică a Muzeului Bisericii Sf. Nicolae din Șcheii Brașovului

<http://ziarullumina.ro/mihai-viteazul-intr-o-cronica-din-1603-tiparita-la-nrenberg-135791.html>

<http://ziarullumina.ro/mihai-viteazul-primul-domnitor-al-unirii-tuturor-romanilor-136115.html>

<https://www.historia.ro/sectiune/actualitate/articol/mihai-viteazul-si-prima-unire-a-romanilor>

<http://ziarullumina.ro/mihai-viteazul-intr-o-cronica-din-1603-tiparita-la-nrenberg-135791.html>

<http://ziarullumina.ro/mihai-viteazul-primul-domnitor-al-unirii-tuturor-romanilor-136115.html>

<https://www.historia.ro/sectiune/actualitate/articol/mihai-viteazul-si-prima-unire-a-romanilor>

EROI AI AERULUI DIN PLAIUL PÂRSCOVULUI, ÎN CEL DE-AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL

---Comandor (dr.) **Marius-Adrian Nicoară¹**, membru al
Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România

Aviația românească s-a ridicat pe aripile întinse spre cer de absolvenții școlilor militare aeronautice buzoiene. Eroi acestei arme de elită au luptat cu succes în cel de-Al Doilea Război Balcanic (1913) și în Războiul de Întregire Națională (1916 - 1919), au fost așii recordurilor de înălțime, viteză, distanță, durată și ale marilor raiduri aeriene interbelice, temerarii acrobațiilor la joasă înălțime, neînfricații care au combătut cu mult profesionalism și patriotism în Războiul de Reîntregire Națională (1941 - 1945) principalele aviații din lume și sunt aviatorii ce fac astăzi onoare statului român, în misiunile executate de alianța nord-atlantică.

În acest context, nu este întâmplător faptul că mulți absolvenți ai acestei școli (sub diferitele ei denumiri și organizări) sunt buzoieni de origine. Pentru patru dintre ei, cu toții originari din Plaiul Pârscovului, am ales să fac o scurtă evocare a activității lor.

Adjutantul aviator erou Constantin D. Dimache (18 ianuarie 1915 - 23 iunie 1944)

Așadar pleiadei extraordinare de eroi ai Neamului Românesc, aparținând Armatei Române, li s-a alăturat un militar din Aeronautica Militară Regală Română de pe meleagurile pârscovene, ce a făcut cinste statului român prin jertfa lui: adjutantul (adj.) aviator (av.) erou Constantin D. Dimache.

Acesta s-a născut în comuna Bozioru, plasa Pârscov, județul Buzău, la 18 ianuarie 1915, fiind fiul lui Damian și al Alexandrei, de naționalitate română, de cetățenie română și religie ortodoxă. La Bozioru a învățat și primele clase primare, urmate de 4 clase secundare (liceu).

A urmat apoi cursurile Școlii de Subofițeri de Aviație Naviganți (Ș.S.A.N.) Buzău în perioada 1938 - 1940, fiind brevetat ca pilot militar, conform procesului verbal nr. 526/1940.

A parcurs în ierarhia militară următoarele etape: - 1937 - 1938: soldat - 6.IV.1937; fruntaș - 1.VII.1937; caporal - 10.XI.1937; sergent - 1.III.1938), (subaltern la Regimentul 28 Artilerie); - 1938 - 1940: elev la Ș.S.A.N. Buzău; - 1.XI.1940 - 23 iunie 1944: pilot de război ca adj. stagiar - 1.XI.1940 (subaltern Escadrilă (Esc.) la Flotila 1 Vânătoare, 1940 - 1941 și subaltern Esc. la Flotila 3 Vânătoare, 1941 - 1943); adj. - Constantin D. DIMACHE elev la 1.IV.1943 (subaltern Esc. la Flotila 2 Vânătoare, 1943 - 1944)². Ș.S.A.N.Buzău 1938 - 1940

Celulă de avioane I.A.R.-81,
în patrulare aeriană.

Aviatorul buzoian a pilotat aeronave de tipul „Pantowezsasklady Latnicze” (P.Z.L.) - 11 F și Industria Aeronautică Română (I.A.R.) - 80, respectiv 81, în Campania din Est a Armatei Române din timpul celui de-Al Doilea Război Mondial (22 iunie 1941 - 23 august 1944), în acțiunile de luptă ale Forțelor Aeriene Regale Române (F.A.R.R.) pentru: - recuperarea Basarabiei în Grupul 4 Vânătoare (Gr.4Vt.), ocazie cu care a doborât 3 avioane sovietice; - combaterea atacurilor aeriene anglo-americane și sovietice, asupra teritoriului României în anii 1941 - 1944, ca pilot de vânătoare în Grupul 6 Vânătoare (Gr.6Vt.), luptând

Capitalei și a zonei petrolifere Valea Prahovei – Valea Buzăului, când a doborât 7 avioane (3 avioane «Liberator», un avion «Mustang» și unul «Lightning» împreună cu celula, 2 individual)³.

A fost apreciat ca fiind un pilot temerar, luptător încercat, coechipier valoros, cu un dezvoltat spirit de camaraderie. În acest sens sunt numeroase mărturii, poate cele mai elocvente, cele ale slt. Aurel Alexandru C. Ionescu, coechipierul de celulă⁴ al eroului nostru ... *„Îl strigam pe adjutantul major Dimache Constantin, coechipierul meu, să fie alături, să putem ține legătura prin semne ... urcam cu Dimache lângă aripă ... ne apropiam de țintă. ... Am mișcat din aripi semnalând coechipierului atacul. Răsturnare pe stânga. ... În dreapta Dimache cădea înainte pe aripă. ... Atinsei cu roțile câmpul, rulând către linia avioanelor. ... Aprinsei țigara, nescăpându – mi din ochi fuga adjutantului Dimache Constantin în întâmpinarea mea. – Vai ... vai.. Mânca-l-ar tata! Ce fericit sunt că ați scăpat. Credeam ... Mă uitam nedumerit la namila asta de om aplecată, strângându-mă la piept, prinzându-mă de mână să mă duc cu el. Gradele dintre noi căzuseră la pământ, rigiditatea disciplinei rămăsese undeva agățată, omul din el părăsise milităria, legat acum sufletește cu acele legături neuitate ce leagă pe aviator.”*⁵

Incidentele extrem de grave din timpul zborurilor de luptă ale eroului nostru, de genul exploziei buteliei de oxigen din carlingă, urmată de amețirea și desmetecirea la timp grație avantajului de înălțime, par acum obișnuite pentru o asemenea personalitate.

Era de asemenea extrem de iubit și apreciat de camarazi și pentru că a cântat foarte bine la chitară și mandolină, multe din melodiile sale fiind preluate și cântate ulterior de Gică Petrescu, așa cum a fost melodia «Costică, Costică, fă lampa mai mică». Această melodie de altădată, de neuitat, străbătea aerodromul Popești Leordeni aparținând G.6 Vt., de unde eroul nostru i-a dat drumul în lume. Astfel șoaptele sufletului aviatorului nostru se aud în continuare de dincolo de hangare. Talentat cum a fost, cu voce blândă și melodioasă, după război urma să facă parte din trupa marelui Constantin Tănase, de la «Cărăbuș».⁶ Întâlnirea dintre cei doi a fost ocazionată de spectacolul aniversar susținut de actori și aviatori, pentru sărbătorirea a trei ani de la constituirea G.6.Vt. și pentru ridicarea moralului unității luptătoare de pe aerodrom, în 27 mai 1944. De altfel datorită talentului lui Dimache, marele actor a acceptat să fie „nașul Escadrilei E.59Vt.” cunoscută de atunci ca *Escadrila Cărăbuș*.

Credem că sugestivă este prezentarea aici, a ultimei misiuni executate de adj. av. erou Constantin D. Dimache în data de 23 iunie 1944, când atacurile aeriene aliate împotriva României

erau extrem de consistente. Să consemnăm mărturia interesantă a ultimului vis a eroului aviator:

„«... domnule locotenent am avut un vis tâmpit! Se făcea că strângeam un urs în brațe ... L-am strâns, l-am strâns până l-am omorât.» Făcea gesturi cu ursul imaginar, sugându-și buzele: «uite-așa, ... uite așa!»”⁷

În acea zi circa 500 de avioane aliate decolate de la Foggia - Italia, în jurul orei 9.02 au trecut Dunărea. Populația și unitățile militare au fost prealarmate începând cu ora 7.50, iar după aproximativ o oră toate avioanele de vânătoare aflate în dispozitivul de operații din interiorul țării erau ridicate în aer pentru luptă. De la Gr.6 Vt., din care făcea parte și adj. av. Constantin D. Dimache au decolat 18 avioane care în urma luptelor aerine, au înregistrat trei victorii sigure. La finalul luptei au aterizat însă numai 15 avioane, (dintre ei adj. maj. Dumitru Ilie ce a pilotat avionul I.A.R.-81 C nr. 314, deși a fost rănit, a reușit să aterizeze la Popești Leordeni). De adjutanții Dimache, Cocebaș și Petric, nu s-a știut nimic până în seara întocmirii raportului de luptă.

Primul despre care Gr.6 Vt. a aflat dureroasa situație, a fost adj. av. Constantin Dimache. El a fost găsit prăbușit împreună cu avionul I.A.R.-81 C nr. 305 în comuna Creața-Leșile (astăzi Petrăchioaia), județul Ilfov.⁸ Pilotul era mort iar avionul ars în totalitate.⁹

Din documentele de arhivă unde se află declarația căpitanului (cpt.) av. Petre Constantinescu, comandantul Esc. 59 Vânătoare, aflăm cum a fost doborât eroul nostru, din formația pe care ofițerul o comanda.

Pentru apărarea zonei Ilfov – Ialomița - Buzău, decolaseră cinci aeronave, eșalonate dreapta, avionul aflat la extrema dreaptă, fiind pilotat de adj. av. Constantin Dimache, cu rol de a proteja acel flanc. La sud de Ploiești, la 6000 metri (m.) înălțime au întâlnit o formație de avioane amice germane Focke Wulf (F.W.)-190, cu care urmau să zboare împreună pentru a ataca bombardierele anglo-americane. Aceștia nu s-au atașat formației de I.A.R.-uri a Gr.6 Vt., ci au continuat să evolueze la o înălțime mai mare, dar nu prea departe de ele.

La un moment dat, atunci când piloții români se așteptau mai puțin, din stânga lor au „căzut” într-un picaj de aproape 50 de grade, 5 avioane. Pentru început ei au crezut că erau avioanele F.W.-190 germane, dar când acestea s-au apropiat, au văzut că erau avioane Mustang americane.

După reguli, imediat cpt. av. Constantinescu a „picat” împreună cu toți vânătorii săi, alunecând spre dreapta, iar când avioanele inamice s-au apropiat la distanța optimă de tragere, avioanele noastre au virat spre stânga. Mustang-urile inamice le-au depășit prin spate, au luat din nou înălțime, după care au dat al doilea atac, din dreapta sus și din spate. Locotenentul (lt.) Baciuc care pilota un avion din patrula română, a văzut avionul adj. av. Constantin Dimache, care urmărit fiind de un Mustang, tocmai când el trăgea pentru a-l degaja, a fost lovit în plin de american, făcând explozie.

Eroul nostru a încercat să se salveze cu parașuta, după cum au confirmat ulterior martorii de la sol. Aceștia au declarat că adj Dimache a căzut din parașută, ceea ce ne permite să credem, că aceasta fusese incendiată încă din avion, sau a fost mitraliată în timp ce plutea spre pământ.

O dată sosit la aterizare lt. Baciuc a fost trimis cu un avion Fleet de legătură, pentru a constata care era situația colegului și prietenului lor. Eroul nostru a fost găsit alături de avionul I.A.R.-81 C nr. 305 (care era complet distrus), iar la 300 m. de ei, se afla un avion Mustang cu pilotul american mort în cabină. Un tablou greu de închipuit. De altfel concluzia comisiei de anchetă a fost că pilotul nostru a deschis târziu parașuta, mai precis cu puțin înainte de a atinge pământul. O moarte crâncenă, nebănuită pentru un asemenea zburător.¹⁰

Din nou să revenim cu câteva impresii de la locul accidentului. *„Când ceilalți alergară la fața locului, îl găsiră cu fața în sus, având o ușoară vânătăie sub ochi, casca de zbor puțin întoarsă, Zâmbea ... Mai încolo, trupul americanului aruncat afară din carlingă în momentul contactului cu solul, era moale ca un sac de gelatină. Îl traseră și pe acesta aproape. Din sat se adusesse o căruță în care au fost așezați alături. I-au transportat la biserică în scârțâitul carului și plânsetele țăranilor. «Doamne ce tineri! ... Maică, uită-te la ei, parcă dorm.»*

Când mașina grupului s-a dus să-i ridice, găsise biserica plină de oameni.

« - Domnule sublocotenent, îmi povestea apoi un subofițer. Am impresia că iau cu mine doi prieteni, doi oameni care s-au iertat reciproc, cum să vă spun!...»

- Dușmani în viață, eroi în luptă, înfrățiți prin moarte. ...

Actorul Constantin Tănase, ca de obicei, dăduse telefon.

«- Ei băieți cum stăm?

- Știi nașule a murit...Costică, Costică, fă lampa mai mică.

- Nu, nu se poate!...

- Alo!...Alo!...»

Convorbirea telefonică s-a întrerupt. Ușa escadrei se dăduse de perete. În prag, soția lui Dimache. «Unde mi-e bărbatul?... Ce s-a întâmplat?» Ne strigase pe rând, prinzându-l pe căpitan de reverul vestonului. «Unde este Costel al meu, căpitane?» Era disperată! Se desfigurase la față, iar pentru că nimeni nu putea să o liniștească, a plecat încărcată de plâns și poate de amintirea soțului ce nu va mai zbura niciodată peste căsuța lor. Nu fusese nici la înmormântare. Pe adjutantul major Dimache Constantin l-am îngropat noi și am plâns în cimitirul Ghencea pentru a nu știu câta oară.»¹¹

Această mărturie impresionantă „*dușmani în viață, eroi în luptă, înfrățiți prin moarte*” nu este nicidecum o exagerare. Sunt nenumărate situațiile în care aviatori inamici, după doborârea aeronavei adverse au renunțat la a-și omorî adversarul. Acest fapt cavaleresc, onorant, confirmă că scopul luptei aeriene era neutralizarea mijlocului de luptă – avionul – și nu nimicirea pilotului advers. Respectul, onoarea, vin și din curajul zilnic al faptei de zbor, al desprinderii de sol și lucrului într-un mediu nefiresc omului - spațiul aerian. În final putem face un scurt și parcă neconcludent bilanț al activității adj. av. erou Constantin D. Dimache în cel de-a Doua Conflagrație Mondială.

Acesta este prezent în clasamentul așilor aviației române la poziția 59, cu 10 victorii aeriene confirmate, (7 avioane distruse în aer și 3 la sol), reprezentând un model pentru personalul aeronavigant. Prin caracter, vitejie, curaj și abnegație, aviatorul Dimache căzut în luptă aeriană, este un erou autentic al țării noastre.

Ion Voiculescu – un Icar cu obârșii buzoiene

Este puțin cunoscut faptul că unul dintre cei doi fii ai marelui scriitor pârscovean Vasile Voiculescu, Ionică, a fost aviator în timpul celui de-Al Doilea Război Mondial.¹² Publicistul Viorel Frîncu îl numește *nonconformistul familiei, Ionică - cel mai iubit dintre copii*¹³ pe cel de-al patrulea copil al lui Vasile Voiculescu, Ionică. Acesta făcea notă discordantă cu fratele și surorile sale, fiind preferatul tatălui. „Nu semăna deloc cu neamul Voiculeștilor și era, în toate, opusul părintelui său. Înalt, cu constituție athletică, plăcându-i femeile (și el lor), Ionică pusese din copilărie valorile vitale mai presus de valorile abstracte ale intelectului. În copilărie, fusese, odată, foarte bolnav, pe moarte. După ce medicul Voiculescu epuizase toate posibilitățile științei, tatăl căzuse în genunchi și se rugase cu fervoare lui Dumnezeu să-i dăruiască fiului său viața. Dumnezeu îi împlinise rugămintea”.¹⁴

Despre fratele Ionică, sora sa, Gabriela Defour declara, într-un interviu acordat istoricului literar Alex. Oproescu: „Adoratul tuturor era fratele meu Ionică, cu 4 sau 5 ani mai mare decât mine, pe care tata îl salvase de la moarte, stând nopți în șir la căpătâiul lui. Ionică rămăsese ca puiul acela mai zărăncit, mai infirm, nu învăța la școală – spre deosebire de Radu, eminentul familiei -, însă, trebuie să recunosc, era simpatic, cu un magnetism deosebit, direct, natural și tata nu-l timora ca pe noi ceilalți. Până la sfârșitul vieții, a fost preferatul lui, ca să nu mai vorbesc de ultimile clipe, când nu accepta decât pe Ionică - un neprofesionist - să-i facă injecțiile cu novocaină și analgezice”.

Ionică Voiculescu a urmat cursurile liceale la București, dar a luat bacalaureatul, în anul 1936, la un liceu din Craiova. În același an, se înscrie la Facultatea de Drept și Filosofie din București, avându-l drept coleg de promoție pe viitorul avocat Constantin Vișinescu, cel care va fi apărătorul lui V. Voiculescu, în procesul intentat de autoritățile comuniste.

După absolvirea facultății, în anul 1939, urmează cursurile Școlii Civile de Pilotaj, obținând brevetul de pilot Gradul I și II. În anul 1940, este încorporat, pentru satisfacerea stagiului militar, și trimis să dea examen la Școala de Ofițeri de Aviație (r.) și repartizat la Flotila 3 Informație Buzău, unde a fost brevetat pilot pe avion IAR - 38 de recunoaștere și bombardament ușor.

Sublocotenent av. Ion VOICULESCU

Morozovskaya, situată la 200 km. de Stalingrad, unde se aflau și grupurile de bombardament, recunoaștere și aviație sanitară. De pe acest aerodrom, Ion Voiculescu a participat la câteva misiuni dificile, ce impuneau din partea lui mult curaj, stăpânire de sine, profesionalism și, mai ales, eroism.

În luna septembrie 1940, a fost repartizat la Escadrila 113 - Legătură și Comandament -, la dispoziția Regiunii 3 Aeriană, din care mai făcea parte Grupul 6 Vânătoare, staționate pe aerodromul militar de la Pipera. La data de 10 mai 1941, a primit gradul de sublocotenent (slt.) aviator (r), promoția „Regele Mihai”, promoție care, în urma spiritului de sacrificiu și a victoriilor obținute în luptele aeriene, avea să capete renumele de Promoția „Eroica '41”.

La 21 iunie 1941, când armatele române au trecut Prutul, slt. Ion Voiculescu a primit botezul focului, participând la misiuni aeriene, până în ultima zi a războiului din Răsărit. La începutul lunii septembrie 1941, Escadrila 113 Legătură, staționată pe aerodromul Pipera, dispunând de 12 aparate Fleet F-10G, fabricate sub licență de I.C.A.R. București, a primit ordinul să se deplaseze pe frontul de la Stalingrad, aviatorii urmând traiectul: Galați – Nikolaev – Melitopol – Rostov - Tuzov, aici găsindu-se și Grupurile de Vânătoare 6, 7 și 8, înzestrate cu avioane I.A.R 80/81 Bopi. În perioada septembrie-octombrie 1942, îl găsim pe slt. (r.) av. Ion Voiculescu, ca pilot în Esc. 113 Leg., la baza aeriană

Unele episoade, bazându-se pe amintirile comandorului av. (r) Florian Buchiu, fost coleg de promoție cu Ionică, la Școala de Ofițeri de Aviație (r), sunt relevate de George Georgescu, membru al Asociației Scriitorilor Români din Canada, în paginile revistei lunare de cultură Conexiuni, editată la New York sau relatate de publicistul buzoian Viorel Frâncu. „Deși nu figurează în nicio enciclopedie – subliniază scriitorul George Georgescu -, locotenentul Ion Voiculescu face parte din mulțimea de eroi uitați ai celui de al Doilea Razboi Mondial, eroi ale caror fapte de arme au umplut de glorie Aviația Română. El și-a pus viața în pericol, pentru eliberarea dramatică a unor ostași români, prinși în încercuire la Stalingrad, acolo unde nu mai erau speranțe de salvare, iar moartea le părea tuturor un prieten care le întindea o mână de ajutor pentru a-i salva din infern”.

La 19 noiembrie 1942, pe frontul de la Cotul Donului-Stalingrad, Armata Roșie, sub comanda generalului Vatutin, declanșează operațiunea „Uranus”, ce a condus la decimarea Armatei 3 Române, anihilarea Armatei 4 Române și, în final, a Armatei 6 Germane, comandată de generalul Friedrich Paulus, precum și a altor unități militare aliate, care au fost încercuite și lichidate, în condițiile în care „podul aerian”, pentru aprovizionarea trupelor cu muniție și hrană, s-a dovedit ineficient. Aproximativ 250.000 de militari germani, români și italieni, ca și câteva unități croate și o serie de unități auxiliare de voluntari au fost prinși în această încercuire.

O parte din unitățile române, decimate, au încercat să scape din încercuire, îndreptându-se spre spatele frontului, pentru refacere și completare, prin liniile în care erau poziționate trupele germane, dar aliații i-au arestat și obligat să lupte alături de ei. În această situație, comandamentul român a decis ca, printr-un aviator, să transmită un plic, ce conținea ordinul expres de eliberare a militarilor reținuți, comandamentului german, din sectorul Morowskaia - Tacinskaia, care refuzase să execute ordinul primit, prin telefon, din partea Statului Major German, și ceruse ca acest lucru să-i fie adus la cunoștință în scris. Misiunea implica riscuri deosebite, iar cel ce urma să o îndeplinească trebuia să fie un voluntar.

„Singurul dintre toți, care și-a asumat fără șovăire toate riscurile, a fost slt. Ionică Voiculescu, însoțit de sergentul Cazan, care vorbea perfect atât limba germană, cât și rusa. În acel moment deosebit de tensionat, când toate privirile exprimau îngrijorare, lt. Florian Buchiu s-a simțit obligat să atragă atenția camaradului și prietenului său asupra dificultății misiunii pe care se oferise să o îndeplinească. El i-a adus la cunoștință faptul că nu se cunoștea nicio coordonată și nu exista niciun reper care să fie luat în calcul, iar teritoriul dintre Tacinskaia și Morozowskaya era destul de vast, nu se știa locul unde acționau trupele germane, în mijlocul cărora trebuia să aterizeze și nici la ce distanță se aflau trupele sovietice și linia frontului. În plus, avionul lui nu avea instrumente moderne de zbor, nu avea mitralior la bord și nici radio-telegrafist, vizibilitatea era aproape inexistentă, iar peste două ore urma să se lase întunericul. Slt. Ionică Voiculescu l-a asigurat că știe toate aceste lucruri dar că trebuie să-i ajute pe ostașii români, pe care îi văzuseră toți aviatorii din zborul avioanelor cum mășăluiau sau se târau izolați sau în grupuri mici, prin viscolul care spulbera zăpada, fără îmbrăcăminte de iarnă vătuită, fără hrană, fără armament, printre cadavrele de cai și soldați degerați, printre căruțe și care de asalt distruse sau răsturnate, numărul lor împuținându-se din zi în zi. «Trebuie să-i ajut», a zis el îmbracându-și costumul de zbor. În acel moment, toți camarazii lui i-au îmbrățișat, atât pe el cât și pe sergentul Cazan, iar slt. Ionică Voiculescu le-a zămbit tuturor și, fluturând mâna, în semn de prietenie, s-a pierdut în ceața care se lăsase. Misiunea s-a dovedit a fi dificilă, chiar de la început, întrucât ceața era deosebit de densă, fiind obligat să zboare la joasă altitudine, în așteptarea risipirii ei. Începuse de acum să se întunece și nu se zărea nici urma de Tacinskaia sau Morozowskaya. După puțin timp, au zărit niște lumini și s-au îndreptat spre ele, dar acolo erau lupte în toi și, în curând, au auzit explozia obuzelor. Au fost întâmpinați cu o ploaie de trasoare, iar avionul lor a fost atins de câteva gloanțe, care au perforat rezervorul de benzină, din fericire, însă avionul nu a luat foc. «Trebuie să aterizez cu orice preț», și-a spus el, îndreptând avionul spre o pistă, acoperită de zăpadă, care se zărea, crezând că au căzut în mâna rușilor. Din fericire, însă, era un depozit de alimente german care se evacua, unde li s-a promis că, a doua zi, vor fi transportați cu o motocicletă la comandantul Armatei germane pentru a preda documentul primit din partea Statului Major German. În zorii zilei următoare, au mers până la Comandament, cu motocicletă, (...) unde au predat plicul și au primit răspunsul comandantului.

După ce au astupat găurile rezervorului de benzina al avionului lor, cu coceni de porumb și bandă adezivă, precum și găurile din aripi, fuselaj și ampenaj, au căutat benzina, dar nu au găsit, în depozitul german, nici măcar un singur litru. Au găsit, în schimb, petrol, cu care au încărcat rezervorul, deoarece motorul avionului funcționa și cu petrol. După un timp, au decolat, sburând la joasă altitudine, zărind o coloană de circa 500-600 de ostași români, care mășcăluiau spre sud, trupe care fuseseră eliberate din prizonieratul german și se îndreptau acum spre centrele de regroupare și refacere a unităților combatante. Au micșorat înălțimea și le-au făcut semne prietenești cu mâna, iar ei, recunoscând avionul românesc, le-au trimis urale de bucurie, neștiind că ei erau cei care contribuiseră decisiv la eliberarea lor din infernul de la Tacinskaia. După trecerea câtorva zile de la plecarea lor, camarazii care își pierduseră speranța că îi vor mai revedea vreodată, au auzit, în seara celei de a treia zile, zumzetul unui motor de avion cunoscut și, în mijlocul întregului personal al escadrilei, care au ieșit curioși afară, avionul lui Ionică Voiculescu a aterizat, din el coborând teferi și nevătămați amândoi, nedormiți și nebărbieriți, de trei zile. Au fost luați pe sus și duși în baracă, unde slt. Ionică Voiculescu i-a întins comandantului un plic sigilat, raportând sec: «Să trăiți, d-le căpitan, misiunea a fost îndeplinită»¹⁷

Aceasta a fost una dintre misiunile dificile pe care slt. av. Ionică Voiculescu le-a îndeplinit cu abnegație și eroism, dar au urmat și altele,¹⁸ la fel de grele, motiv pentru care a fost distins cu medalia „Virtutea Aeronautică” cu spade.

După război, a fost marginalizat, alături de tatăl său. Întoarcerea armelor împotriva fostului aliat german, prin actul de la 23 august 1944, îl găsește pe lt. av. Ion Voiculescu la baza aeriană de la Pipera, moment în care înaintează un raport prin care cere să fie demobilizat. Alături de alți camarazi, este decis să nu mai participe și în Campania de Vest, ceea ce îi va aduce, mai târziu, de la autoritățile comuniste, destule necazuri și mai ales marginalizarea.

După divorțul de prima soție, rămas singur, cu un copil, Andrei,¹⁹ Ionică Voiculescu va schimba mai multe slujbe: între anii 1947-1949, a deschis o sală de licitație pentru opere de artă, a fost contabil la Ministerul Agriculturii, șef de echipă la defrișări și, după arestarea tatălui său, achizitor la Consignația.

Deși niciunul dintre copiii marelui poet Vasile Voiculescu nu i-au moștenit talentul scriitoricesc, Ionică a avut unele încercări, se pare, cu destul succes, după cum își amintește fratele său, Radu, într-o scrisoare, datată 2 octombrie 1990, expediată istoricului literar Alex. Oproescu: „Pe atunci se ținea Congresul Mondial al Păcii la Moscova și revista «Glasul Patriei» a intervenit, prin Ionică, la tata, ca să scrie o poezie dedicată «Păcii». Tata a refuzat, i-a spus lui Ionică să o scrie și el o semnează. Într-adevăr, Ionică și-a pus capul la contribuție și a compus o poezie destul de bună: «Odă Păcii». Eram de față când i-a citit-o tatii, la care el a fost încântat și i-a spus: «Vezi, mă loane, că ai talent și ai făcut o poezie mai bună ca mine!». Poezia a fost publicată în «Glasul Patriei» sub numele lui V. Voiculescu».²⁰

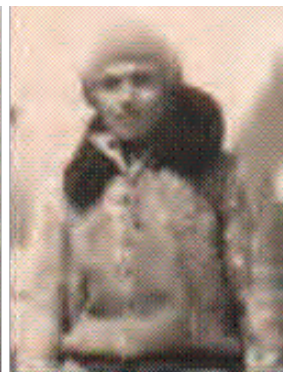
În anul 1969, Ion Voiculescu a venit la casa tatălui său din Pârscov, și de atunci, a fost oaspetele frecvent al Buzăului, la toate manifestările dedicate lui V. Voiculescu. Ultima vizită a acestuia la Pârscov a avut loc în aprilie 1973, cu câteva luni înainte de decesul său, cu prilejul unui simpozion, la care au luat parte personalități importante ale literaturii române, printre care criticul literar Zoe Dumitrescu Bușulenga.

Frații Eugen și Vasile Stanciu, din comuna Cozieni, județul Buzău, luptători aeri în cel de-Al Doilea Război Mondial²¹

Așadar numeroase familii din județul Buzău au dat aviației militare valoroși, care în vremuri de restriște, au luptat pentru apărarea țării. Printre aceștia frații Vasile și Eugen Stanciu, ce s-au născut în anul 1922, respectiv în anul 1924, în comuna Cozieni, sat Tulburea, județul Buzău, fiii lui Aurel și ai Eufrosinei.

— Vasile STĂNCIU —

— Eugen STĂNCIU —

Oferindu-se ca voluntari pentru front în anul 1943, au optat pentru Forțele Aeriene Regale Române (F.A.R.R.). După o perioadă de pregătire militară de bază, în anul următor au urmat împreună *Cursul de trăgători* aerieni la școala de aviație de la Tecuci. În conformitate cu Ordinul de zi de comandament numărul (nr.) 5 din 23 aprilie 1944 al Statului Major al Aerului, pe baza raportului Flotilei 2 Bombardament nr. 26838/1944 și a proceselor verbale de trecere a probelor de brevetare, soldatul Eugen Stanciu a fost brevetat ca trăgător aerian pe data de 6 martie 1944.²² Celălalt frate nu apare în documentele de brevetare (procesul verbal de trecerea probelor, registrul sau ordinul de zi pe comandament), probabil din cauza nefinalizării cursului din motive medicale (deoarece a contactat o boală la plămâni), el decedând probabil în anul 1945 (posibil 1946) din cauza acelei boli.

Așadar cei doi frați au fost antrenați să utilizeze armamentul aeronavelor S.M. - 79 B-1 de producția italiană și Ju. - 88 D-1 de producție germană.

Echipajul unui bombardier se compunea din patru membri: pilot, observator, radiotelegrafist și mitralior. Situat în partea din față a aeronavelor, într-o celulă de plexiglas ce dădea o perspectivă completă asupra luptei, trăgătorul utiliza în general 3 mitraliere Breda SAFAT, fiecare de 12,7 milimetri, respectiv una tip Lewis de 7,7 mm, avioanele încărcând până la 1250 kilograme (kg.) de bombe cele italiene, respectiv 2000 kg. cele germane, atingând un plafon de zbor de 7 - 8000 de metri (m.) cu o distanță maximă de zbor de 1700 - 2000 de kilometri (km.) însemnând cel puțin 5 ore (h.) de zbor la o viteză 390 km./h.

De aceea mitraliorul urma cursuri speciale pentru folosirea armamentului aflat în dotarea aeronavei, ce trebuia manevrat în condițiile speciale ale luptelor aeriene, ce se desfășurau cu manevre la viteze mari și în condițiile desfășurării tregerilor pe timpul zborului cu specificul evoluției în cele trei grade de libertate.

Reîntorși la Flotila 2 Bombardament, cei doi frați au participat la etapa de final a Campaniei din Est a Armatei Române în cel de-Al Doilea Război Mondial până la 23 august 1944 și ulterior, integral la Campania din Vest până la sfârșitul acesteia pe data de 9 mai 1945 (respectiv 19 mai pentru F.A.R.R. ce a continuat misiunile de supraveghere aeriană a retragerii germane).

*Aeronavă Savoia Marchetti (S.M.)
79 B1 (Nr. 221) ce a aparținut
Grupului 1 Bombardament dislocat
pe aerodromul din Oradea, în
noiembrie 1944*

*Aeronavă Junkers (Ju) 88D-1 (nr.1)
a fost pilotată de locotenentul
aviator Gheorghe Dobrescu,
doborât în Ungaria*

În Campania din Est, frații Stanciu au făcut parte din Grupul 5 Bombardament (cu aerodromul de bază la Ziliștea, Boboc, Buzău – subordonat Corpului 1 Aerian Român, iar în cea din Vest din Grupul 1 Bombardament cu aceeași ierarhizare, unități de luptă ce au acționat permanent cu rezultate deosebite, datorită experienței acumulate. Bombardamentul se efectua de la diferite înălțimi, după natura obiectivelor și în raport cu apărarea antiaeriană a acestora. Atacul la înălțime joasă s-a dovedit întotdeauna foarte eficace, mai ales atunci când s-a putut aplica principiul surprinderii și cel al „massei”. În afara unor rare excepții, avioanele de bombardament au acționat numai însoțite de avioanele de vânătoare, întreaga formație fiind concentrată asupra unui obiectiv precis. Acțiunile de luptă ale acestora efectuate în adâncimea dispozitivelor inamice, au dezorganizat constituirea unor concentrări de trupe inamice și afluirea pe căile de acces sau aprovizionările corespunzătoare, prin desfășurarea unor acțiuni aeriene de nivel strategic cu un grad ridicat de eficiență.

Acțiunile masive de acest tip au sprijinit extrem de eficient trupele terestre de foarte multe ori intervenția acestora fiind decisivă.

S-a folosit un număr important de procedee de apărare împotriva aviației de vânătoare inamice și a artileriei, printre care: a) traiectul de ducere spre obiectiv care să ocolească zonele periculoase; b) sosirea la obiectiv din direcții neașteptate (dinspre adâncimea zonei inamicului, dinspre soare etc.); c) înălțimi mari pe traiect la ducere, pe cât posibil deasupra norilor, și atacul la obiectiv la înălțime mică; d) misiuni de autoprotecție în cadrul formației și nedispersarea acestora la atacul vânătorii inamice; e) subordonarea aviației de vânătoare de însoțire, comandantului formației de bombardament. Ca regulă generală, în zonele bine apărate de artileria antiaeriană inamică, formațiile de bombardament române lărgeau distanțele între avioane și variau înălțimea de zbor, restrângerea formației făcându-se imediat după depășirea obiectivului bine apărat antiaerian. Bombardierii se ascundeau de aviația de vânătoare în nori, iar când aviația de vânătoare intra în nori bombardierii treceau sub nori.

După lăsarea la vatră în anul 1945, fostul trăgător aerian Eugen Stanciu a lucrat o perioadă de timp în gospodăria părintească, și ulterior, după ce s-a căsătorit, în cea proprie. La mijlocul anilor 1950 s-a mutat în orașul Buzău, unde și-a construit o casă și a lucrat pe cont propriu, realizând și comercializând la târgurile de la țară încălțăminte (opinci) făcută din materialul recuperat de la anvelopele de autovehicule. A decedat în toamna anului 1977.

Stanciu Eugen a avut 10 frați, printre care Elena și Victor, ai căror băieți (Casapu Eugen-Mihail, respectiv, Stanciu Aurel), au îmbrățișat cariera militară, ambii absolvind Școala Militară de Ofițeri de Aviație „Aurel Vlaicu”, în 1975, respectiv, în 1983.

Vasile Stanciu, 4 ianuarie 1945, în uniformă de mitralior de bord, pe aerodromul Budapesta, înaintea de plecarea în misiune.

Note:

¹Membru asociat al Academiei Oamenilor de Știință din România, Membru al consiliului de cercetare științifică al Institutului European pentru Cercetări Multidisciplinare, Directorul Centrului de Științe Istorie și Arheologie al acestuia, Membru al Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România-Filiala Iași

²Arhivele Militare Naționale Române (A.M.N.R.). Fond Memorii personale – aeronautică, - Dosar Constantin D. Dimache, p. 1.

³Pentelescu Aurel, Nicoară Marius-Adrian, *Aeronautica Română în anii celui de-Al Doilea Război Mondial*, Editura Editgraph, Buzău, 2011, p. 514.

⁴Nota autorului (n.a.), celula este subunitatea tactică de bază compusă din două avioane

⁵Căpitan aviator Aurel Alexandru Ionescu, *Visele se împlinesc întotdeauna, mi-au crescut aripi*, Editura HOST MODELS, Brașov, 2015, passim p. 123 - 128 cu referire la misiunea de luptă din 5 aprilie 1944.

⁶Focșa Daniel, *Destinul unui pilot de vânătoare*, Editura European, 2010, p. 60-62.

⁷Căpitan aviator Aurel Alexandru Ionescu, Op. Cit., Editura HOST MODELS, Brașov, 2015, p. 170

⁸A.M.N.R., Fond Memorii personale – aeronautică, - Dosar Constantin D. Dimache, p. 2.

⁹A.M.N.R., Fond 5476, dosar nr. 890, p. 1002.

¹⁰A.M.N.R., Fond 5487, dosar nr. 8010, p. 232.

¹¹Ionescu, căpitan aviator, Aurel Alexandru, Op. Cit., Editura HOST MODELS, Brașov, 2015, p. 173-174

¹²Viorel Frâncu, comunicare susținută în cadrul *Sesiunii anuale de comunicări științifice a Școlii de Aplicație pentru Forțele Aeriene „Aurel Vlaicu”, 14-15 iunie 2012, Ziliștea-Boboc, Buzău*; publicată în „100 de ani de învățământ militar aeronautic”. Tradiție și continuitate. Doctrină, instruire și înzestrare. Personalități. Acțiuni militare. Volum coordonat de: gl.-lt. dr. Cârnu Fănică, cdor. Marius-Mihai Oatu, cdor. dr. Emil Cimpoca, cdor. dr. Marius Adrian Nicoară, Editura Centrului Tehnic-Editorial al Armatei, București, 2013, pp. 448-459.

¹³Viorel Frâncu, *Istoriei aviatice*, Editura Editgraph, Buzău, 2019, p. 90 - 105

¹⁴V. Voiculescu, *În grădina Ghetsemani*, Antologie de poezie mistică, ediție îngrijită de Roxana Sorescu, Editura ART, București, 2009, pp. 43-44.

¹⁵Aviația românească în bătălia de la Stalingrad (iulie 1942-ianuarie 1943), în: „Aériennes batailles”, nr. 21/2002.

¹⁶George Georgescu, *Misiune de sacrificiu*, în: „Conexiuni”, nr. 82, ianuarie 2012.

¹⁷Ibidem.

¹⁸George Georgescu, *In memoriam Comandor Av.(r) Florian Buchiu*, în: „Conexiuni”, nr. 36, martie 2008.

¹⁹Andrei Christian Voiculescu s-a născut, în București, la 10 iulie 1945. A fost jurnalist și realizator de emisiuni muzicale la postul de radio „Europa liberă”. Este moștenitorul legatar al operei literare a bunicului său, scriitorul Vasile Voiculescu; vezi Viorel Frâncu, *Univers spiritual buzoian. Calendar cultural*, vol. 1, Biblioteca Județeană „V. Voiculescu & Editura ALDIN, Buzău, 2011, p. 134.

²⁰Alex. Oproescu, *Despre V. Voiculescu în scrisori*, Editura Omega, Buzău, 2008, p. 58.

²¹Comandor dr. Marius-Adrian Nicoară, comandor (r.) Eugen-Mihail Casapu, *Frații Eugen și Vasile Stanciu, din comuna Cozieni, județul Buzău, luptători aerieni în cel de-Al Doilea Război Mondial*, în revista „Intezariri”, nr.11, p 8 - 10

²²Comandor dr. Jănel Tănase, comandor dr. Marius-Adrian Nicoară, *Cartea de aur a absolvenților Școlii Aripilor Românești*, volumul II (1941 – 1945), Editura Centrului Tehnic-Editorial al Armatei, București, 2016, p.

²³N.a., Corpul 1 Aerian Român a fost ultima mare unitate militară română revenită în țară, pe două eșaloane – rulant și volant.

JURNALUL DE RĂZBOI AL PREOTULUI MARIN H. DUMITRESCU

Așa cum ne-a obișnuit în ultima vreme, colonelul (r) dr. Doru Pogoreanu, vrednicul întemeietor al Editurii Prospexi, din ce în ce mai prezentă și apreciată în breasla făuritorilor de cărți, ne-a dat o nouă veste minunată: va vedea în curând lumina tiparului Jurnalul de Război al preotului militar Marin H. Dumitrescu, veteran al celui de-al Doilea Război Mondial, confesor al garnizoanei Buzău (între 1943 și 1948, când a fost desființat clerul militar) și preot civil, la aceeași Biserică militară cu hramul „Tuturor Sfinților” din Buzău, până în 1981, când s-a pensionat.

Un merit incontestabil în apariția acestei cărți îl are părintele Alexandru Tudose, preotul militar al garnizoanei Buzău, care a oferit editurii manuscrisul *Jurnalului de front* al preotului Marin H. Dumitrescu. Gestul de frumoasă prețuire pentru opera jertfelnică a celui care a fost ultimul confesor al garnizoanei Buzău, din partea celui care a devenit primul preot militar al acestei garnizoane, după reintroducerea serviciului religios în armată, în 1995 poate fi văzut, fără îndoială, ca o legătură în timp între cei doi slujitori ai Bisericii și Oștirii Române.

În prefața lucrării, preotul dr. Sorin Pitic, Inspectorul Clerului Militar, scrie: „Jurnalul de front al părintelui Dumitrescu este scris limpede și concis, cu o fidelitate aproape religioasă. Consemnări zilnice, uneori de numai câteva rânduri, alteori mai generoase, acoperă două perioade, în care părintele Dumitrescu a însoțit militarii români pe Frontul de Est, 03 iulie 1941 - 05 decembrie 1941, respectiv 01 martie 1942 - 31 martie 1943, reușind să captiveze atenția cititorului și să creeze o autentică și apăsătoare atmosferă de război.[...]Nu putem să nu remarcăm acuratețea și sinceritatea relatărilor, bogăția detaliilor, capacitatea de a surprinde esențialul, forța descrierii scenelor aducătoare de moarte, marea capacitate de analiză psihologică și de înțelegere a firii umane în momente limită, delicatețea gândurilor legate de familie și, mai presus de orice, conștiinciozitatea în îndeplinirea sarcinilor preoțești.[...] Preotul Dumitrescu a cunoscut infernul războiului. A supraviețuit, deși, de multe ori, s-a îndoit. L-a cunoscut pe Dumnezeu în biserică, dar apoi L-a întâlnit pe front, a rămas în viață numai datorită intervenției divine pe care o mărturisește cu forță și sinceritate.”

Iată, așadar, doar câteva argumente, suficiente însă, credem, pentru a mulțumi în egală măsură celor doi îngrijitori ai ediției, preotul Alexandru Tudose și colonelul (r) dr. Doru Pogoreanu, dar și celorlalți truditori la buna ivire a acestei frumoase lucrări.

Colonel (r) dr. Mircea Tănase

PREOTUL MARIN H. DUMITRESCU

Colonelul (r) preot econom stavrofor, veteran de război Marin H. DUMITRESCU, s-a născut la 6 martie 1909, în comuna Smârdioasa, jud. Teleorman.

A urmat cursurile Liceului „Alexandru I. Ghica” din Alexandria, ale seminariilor din Curtea de Argeș și „Nifon Mitropolitul” din București (1930), iar în 1937 a absolvit, printre primii din promoție, Facultatea de Teologie (București).

PREOT
MARIN H.
DUMITRESCU

JURNAL
DE
RĂZBOI

PROSPEXI

S-a căsătorit cu Georgeta Negulescu și a fost numit preot paroh la Adamești, lângă Alexandria. În deceniul patru, între 1932 și 1937, s-au născut cele trei fiice: Valeria, Eugenia și Felicia.

La examenul de preot militar, susținut în 1941, a reușit al doilea, în ordinea mediilor, fiind repartizat la Comandamentul Brigăzii 2 Vânători Munte pe funcția de preot militar, cu gradul de căpitan.

Pe 3 iulie 1941, căpitanul preot Marin H. DUMITRESCU a primit ordin telegrafic, de la Marele Stat Major al M.A.N., să se prezinte în zona operativă. Anunțați, au venit la Adamești: părinții, sora, fratele, cumnata și foarte mulți enoriași. A fost o despărțire dramatică, „Numai lacrimi și jale” - mărturisește părintele Dumitrescu.

Îndreptându-se spre linia frontului, a călătorit în condiții mizerabile, într-un vagon de vite, pe o podea așternută cu paie. Ajuns în gara Dorohoi, ia pentru prima oară contactul cu aspectele triste ale războiului, căci aici erau aduși evacuații răniți din Z.O. (zona de operații). Văzându-i, „mi-a venit rău” - consemnează părintele.

Din această localitate a fost preluat de un autocamion al Brigăzii 2 Vânători Munte. Așa a început drumul său spre urcușul Golgotei. O Via Dolorosa care i-a răpit, pe frontul de Răsărit, ambii frații. Mircea, sergent t.r. în Batalionul 9 Gardă, a căzut în luptele pentru cucerirea Odesei (la Freudenthal - Dalnic, 6 septembrie 1941), iar Viorel, sublocotenent (r) în Regimentul 20 Dorobanți, în bătălia de la Cotul Donului (13 august 1942).

Stagiul pe Frontul de Est: de la 3 iulie 1941 până la 5 decembrie 1941; de la 1 martie 1942 până la 31 martie 1943. După aceasta a fost reținut în zona interioară.

Notări de serviciu: 1941/ 1944 - Foarte bun preot militar; 1944/ 1945 - Eminent preot militar; 1945/1947 - Foarte bun preot militar.

Decorații de război: Ordinul „Coroana României” cu spade și Panglică de „Virtute Militară” clasa a V-a; Crucea „Meritul Sanitar” cu spade.

Ranguri bisericești: Econom-stavrofor. Distincții ecleziastice: „Brâu Roșu”, „Bedernița” și „Sfânta Cruce”.

Comanda, funcții pe front: preot militar la Batalioanele 7 și 9 Vânători Munte. În zona interioară: confesorul garnizoanelor Petroșani și Buzău. La 16 iunie 1944 a fost avansat la gradul de maior.

A fost arestat de securitate în anii 1948 și 1959. În august 1948, a fost ridicat cu mandat de arestare și dus la Curtea Marțială din București, fiind acuzat de activitate antistatală. Piesa principală la dosar era un raport infam, întocmit de căpitanul Atanase Țuculescu, Șeful Serviciului Educație, Cultură și Propagandă de care aparțineau preoții militari.

A fost achitat, folosind în apărarea sa Jurnalul de război și notarea de serviciu, cu calificativul Excepțional, semnată de același căpitan, cu o jumătate de an în urmă!!

În 1959, sublocotenentul Uță, care a ajuns ulterior comandantul miliției Buzău, l-a arestat din nou. Ridicat de pe strada Spiru Haret, din Buzău (fostă Karl Marx), a stat câteva luni în arestul securității, fiind hărțuit și interogată cu brutalitate. În tot acest timp, familia nu a știut nimic de dânsul.

Fiind exclus din clerul militar activ (1948), și-a continuat activitatea pastoral-misionară, ca preot civil, la aceeași Biserică militară cu hramul „Tuturor Sfinților”.

La 1 februarie 1981, după 50 de ani de activitate preoțească neîntreruptă, a ieșit la pensie, retrăgându-se în București. A locuit într-un apartament modest, situat vizavi de Regimentul de Gardă „Mihai Viteazul”. După revoluția din 1989, a primit, consecutiv, gradele de locotenent-colonel și colonel în rezervă.

Părintele Dumitrescu H. Marin s-a mutat la Domnul! În ziua de joi, 29 martie 2007, orele 13.00, după o îndelungată suferință, inima părintelui Dumitrescu s-a oprit, la vârsta de 98 de ani! A fost ultimul preot militar activ din generația clerului interbelic. A servit cu devotament Biserica și enoriașii, atât ca preot militar, cât și civil, în funcția de confesor al garnizoanei Buzău și, apoi, ca preot paroh al Bisericii Eroilor din Buzău. Slujbele de citire a Stălpilor, de înmormântare și înhumare s-au desfășurat în orașul Buftea, unde se află cavoul familiei, în Sâmbăta lui Lazăr (31 martie). Părintele DUMITRESCU H. MARIN își doarme somnul de veci alături de soția sa, Georgeta, decedată cu câțiva ani înaintea sa.

L-au însoțit pe ultimul drum cele trei fiice ale sale: Valeria, Eugenia și Felicia, alături de soții, nepoții și strănepoții lor, precum și numeroși credincioși.

Dumnezeu să-l odihnească în pace!

În cele două campanii la care a participat pe Frontul de Est, preotul ofițer Marin H. DUMITRESCU a consemnat, zi și noapte, cu o perseverență titanică, situațiile și suferințele de tot felul, unele de domeniul „incredibilului”. Jurnalul de front este necenzurat, plin cu fapte, detalii și trăiri psihologice extrem de bogate. Tocmai de aceea, orice cititor îl citește cu sufletul la gură.

Alexandru TUDOSE
Preotul garnizoanei Buzău

CAMPANIA DIN UCRAINA(fragment)

09 iulie 1941 (miercuri). Cu un autocamion al Batalionului 16 din Brigada 2 Vânători Munte, venit în gara Dorohoi după aprovizionare, am pornit, împreună cu maiorul D. Handoca și locotenentii Titus Popescu și Ioan Bujoire, în direcția Sulița Nouă.

În drum, am văzut locuri unde s-au purtat lupte grele, cazemate distruse prin bombardamente de aviație și de artilerie, căi rutiere minate și nedezafectate, sate, orașe și poduri distruse. Ghinion! Prutul a rupt podul de la Sulița Nouă și, neputând trece cu camionul, schimbăm ruta și mergem la Cernăuți, unde ajungem la orele 18.00.

La Cernăuți, reședința mitropolitană era devastată complet de trupele rusești. Vasta bibliotecă, incendiată. Catedrala, pângărită, iar Sfântul Altar, transformat în W.C. În curte era locul de execuție al celor indezirabili. Se cunoșteau, pe zid, urmele gloanțelor trase în timpul execuțiilor.

În Cernăuți am stat trei zile, după care, pe un pod improvizat, am trecut în Sulița Nouă - Basarabia, ai cărei locuitori, în majoritate evrei, ne-au primit f.f. rău, aruncând asupra ostașilor români și germani cu apă fiartă, de la etajele caselor.

13 iulie 1941 (duminică). La orele 13.00 ajungem în localitatea Româncăuți, în care se află sediul Brigăzii 2 Vânători Munte. După ce mă spăl și curăț hainele de praf, mă prezint la domnul general Ion Dumitrache, comandantul brigăzii, îl salut, spunând cine sunt și cu ce misiune am fost trimis (confesor al Brigăzii 2 Vânători Munte, zona operativă), iar domnia sa, f. rece, îmi răspunde numai „bine ai venit”, fără niciun fel de indicații.

Cu acest prilej, cunosc pe domnii: maior Ursache, adjutantul Comandaturii, locotenent-colonel Bădescu, colonel Georgescu ș.a. Cu sprijinul preotului din localitate, sunt încartiruit în casa cântărețului bisericesc local, persoană onorabilă și amabilă, care, asemenea preotului, a avut foarte mult de suferit din partea autorităților locale rusești.

17 iulie 1941 (joi). Sunt mutat de la Comandamentul Brigăzii 2 Vânători Munte la Batalionul 7 Vânători Munte, în locul preotului căpitan activ Valeriu Grosu, care vine în locul meu, acesta fiind confesorul garnizoanei Deva, sediul Brigăzii 2 Vânători Munte și, deci, veche cunoștință a dlui comandant, generalul Ion Dumitrache. În plus, fiind basarabean și cunoscând limba rusă, era necesar, aici, un translator. Mă supăr mult, însă execut ordinul. Cu permisiunea maiorului Ursache, plec cu un autocamion la Sulița Nouă pentru a-mi aduce lada de campanie și bagajul personal.

19 iulie 1941 (sâmbătă). Mă prezint la Batalionul 7 Vânători Munte; comandant - locotenent-colonelul Nicolae Ciobotaru, care mă primește foarte frumos. La ora 2.00 noaptea se ordonă înaintarea. Având încălțăminte ruptă, medicul batalionului, locotenentul Gheorghe Vrăjoiu, mi-a împrumutat calul său, să merg călare. După un marș forțat, pe drumuri foarte grele (gropi și noroaie), am ajuns și am cantonat într-o mare pădure. Aici, mi-au dat o pereche de bocanci noi.

Însoțit de ordonanța personală, soldatul Mihai Deimuț, din comuna Bolcaci (Târnava Mică), am mers în întâmpinarea trupelor. La capătul podului militar, construit special pentru trecerea Nistrului, de către trupele române, se aflau generalul Avramescu, Comandantul Corpului de Armată și generalul-maior Ion Dumitrache, care, permanent, încurajau ostașii, zicându-le: „Băieții noștri dragi, fiți mândri că ardelenii trec primii Nistrul. Nu după mult timp, vom reveni în țară, de unde vom porni spre alți prieteni, pe care nu-i numim acum, dar pe care voi îi știți!”

Nouă, preoților militari de față, ne-a ordonat să mergem fiecare în fruntea unității respective, cu epitrahilul de gât și cu Sf. Cruce în mână. Era ora 07.10 când am trecut Nistrul.

Personal, sunt la postul de prim-ajutor cu medicul locotenent Vrăjoiu, unde colaborez la înregistrarea, pansarea și evacuarea răniților transportați aici de către brancardierii unității, precum și de identificarea și, după posibilități, slujirea și înmormântarea ostașilor decedați. O parte din ostașii decedați sunt groaznic mutilați (sfârtecați) de obuze. Din trupurile unora s-au adunat numai părți izolate, restul fiind amestecat cu pământ. E ora 12.10 și încă n-am mâncat nimic, dar nici nu ne arde de așa ceva în acest infern. N-au măcar o firimitură de pâine sau alt aliment. În fine, într-un târziu, Mihai (ordonanța) îmi oferă, din rația lui, o mică felie de pâine neagră și uscată. O înmoi în apă și, cu greu, o mănânc.

Gândul și dorul de soție, copii, părinți etc, nu mă părăsește, ci permanent mă chinuiește, căci moartea îmi dă târcoale. La ora 17.00, ne replem cu postul de prim-ajutor într-o pădure. Slujesc și înmormântez 6 decedați de la compania a 2-a Vânători Munte.

20 iulie 1941 (duminică). Ne instalăm cu postul de prim-ajutor într-o cazarmă rusească părăsită. De jur împrejur - priveriște îngrozitoare. Cu brancardierii, strâng de pe câmpul de luptă, deocamdată, 10 morți. La ora 15.00, după identificarea și înregistrarea fiecăruia, officiez slujba înmormântării... Au asistat circa 100 de ostași cărora le-am ținut o cuvântare. Am oficiat împreună cu preot căpitan Valeriu Grosu.

După înmormântare, împreună cu medicul Gheorghe Vrăjoiu, am plecat pe poziție, în prima linie... În primul sat, am poposit puțin. În jurul nostru s-a adunat populația, care, aflând că sunt preot (batiușca), mi-a cerut să sărute Sf. Cruce. Am pus epitrahilul. Ba, mai mult, cei în vârstă au mers de au adus copiii, iar copiii au adus părinții, ca să sărute Sf. Cruce, dovedindu-se că poporul rus a fost și a rămas pravoslavnic. Ne-au dat pâine, ouă și fructe... În fine, la orele 21.30, am ajuns la obiectivul căutat. Aici, într-o tranșee acoperită, am prăjit ouăle, am mâncat bine și ne-am prezentat dlui Nicolae Ciobotaru, care nu ne-a primit prea bine, dar ulterior a devenit același comandant bun și de mare omenie cu subalternii săi. Ne-a stabilit locul pentru postul de prim-ajutor și ne-am despărțit. Împreună cu doctorul Vrăjoiu, căci eram nedespărțiți, am mers la o gospodărie în sat, iar gospodina ne-a servit cu lapte covăsit, căci pâine aveam noi.

21 iulie 1941 (luni). La ora 05.30, ne-am sculat. După rostirea rugăciunii, în fața întregului batalion, a vorbit ostașilor dl locotenent-colonel Ciobotaru, despre misiunea noastră pe aceste meleaguri. S-a servit masa de dimineață și, la ora 07.00, s-a pornit în marș, în urmărirea inamicului. S-au iscat discuții, în rândul ofițerilor, pe tema că preotul mărsăluiește pe jos, în fața unității, în vreme ce ofițerii au cai pentru călărie. După câțiva kilometri, mi s-a adus un cal dotat cu șa. Așa am mărsăluit, călare, permanent în fruntea batalionului, alături de comandant, fiind expus la orice surpriză, căci, pe ofițeri, inamicul îi căuta cu puștile lunetă.

Ajunși într-o imensă pădure, ostașii dau foc la o prisacă aflată aici, pentru ca, omorând albinele, să poată fura fagurii cu miere. Aflând dl locotenent-colonel Ciobotaru, ordonă anchetă și este identificat ostașul care a dat foc stupilor; este pus să-și sape singur mormântul și apoi să fie împușcat în fața trupei. Dar... spre norocul ostașului în cauză, se primește ordin de înaintare și astfel scăpă de pedeapsa capitală. În fine, distruși de atâta marș, la ora 22.00 am mâncat ceva și ne-am culcat într-un cort, pe paie.

22 iulie 1941 (marți). N-am întâlnit rezistență din partea inamicului. După 30 de kilometri de marș, am poposit în marginea unui sat. Ne-am culcat într-o cameră părăsită din colhoz, nemâncați, dar foarte obosiți, ca și trupa.

23 iulie 1941 (miercuri). Ajungem și cantonăm în satul Voitoka (ora 19.00). Sf. Biserică ortodoxă a fost transformată în teatru și în cinematograful. Scena și ecranul erau în Sf. Altar! Pictura fusese spoită cu var, iar turlele erau demolate.

25 iulie 1941 (vineri). La ora 03.00 noaptea, batalionul se deplasează în poziție de luptă, urmărind inamicul care părăsise poziția. Gândul îmi zboară la cei dragi: soție, copii, părinți, frați, soră, prieteni. Scot din portofel iconița și fotografiile cu Georgeta și scumpele noastre copile și, pe furiș, culcat cu fața la pământ, plâng, plâng mult!

O escadrilă de 13 avioane inamice ne atacă în picaj. Socotind că, din acest infern, nu mai este posibil să scap, mă aflu iarăși pitulat cu fața la pământ. Plouă cu găleata, suntem uzi până la piele. Batalionul 7 Vânători Munte se găsește într-o foarte vastă pădure.

La ora 16.00 înmormântez aici un ostaș neidentificat. Cred că este basarabean, omorât de ruși. La ora 18.00, batalionul înaintează, dar, la numai un kilometru, suntem atacați cu foc de artilerie și branduri de o intensitate infernală. Proiectilele cad ca ploaia, în jurul nostru, timp de 3 ore. Rugăciuni și lacrimi multe. E noapte. Săpăm amplasamente (șanț strâmt, adânc și lung), coborâm în șanțuri și ne culcăm, nemâncăți, îmbrăcați și încălțați.

26 iulie 1941 (sâmbătă). E ora 04.00 dimineața. Ne sculăm și, sub focul groaznic al artileriei inamice, reușim să ocupăm satul Savînți. Din cauza groaznicului bombardament al artileriei grele inamice, misiunea medicului și a preotului se desfășoară foarte greu și cu mari riscuri. În fine, sosește artileria grea română, se instalează pe poziție și intră în acțiune. Reușim și înaintăm. Cerem la populație ceva de-ale mâncării, căci de 36 de ore n-am gustat nimic. Cu multă bunăvoință, în hohote de plâns, ni se dă pâine și ouă fierte. Comandantul companiei a 2-a, însoțit de 29 de soldați, toți istoviți, ne informează că Batalionul nostru, 7 Vânători Munte, a fost decimat.

27 iulie 1941 (duminică). La ora 04.00 dimineața sosesc foarte mulți răniți de pe poziție, care ne informează că luptele sunt foarte grele. Și aceștia spun că Batalionul 7 Vânători Munte a pierdut circa 60 la sută din ostași (morți și răniți).

Într-o curte, este găsit mort sergentul N. Todea din Compania Comandă. Între timp vine dl general Ion Dumitrache, Comandantul Brigăzii 2 Vânători Munte, care spune că Batalioanele 7 și 8 Vânători Munte trec în refacere și, totodată dispune să fie asanate de morți pozițiile unde s-au purtat lupte grele. Imposibil, căci bombardamentul inamicului se intensifică. Timp de circa o oră și jumătate, nimeni nu poate face o mișcare. Casele, lovite în plin, de proiectile, sunt distruse, iar populația, îngrozită, se refugiază pe câmp, părăsind totul. După trei zile de groază, Mihai (ordonanța) îmi aduce să mănânc friptură de porc cu cartofi. De unde, nu știu! Îmi dă pâine din rația lui, iar el pleacă în sat ca să mănânce. Inamicul ne torturează prin raiduri ale aviației de bombardament. Aviația română și germană sunt ca inexistente. E ceva de groază.

28 iulie 1941 (luni). Se ordonă samarizarea și retragerea în comuna Savînți. Mă prezint la dl locotenent-colonel comandant. Îmi reproșează faptul că, în timpul reacțiunii (luptelor), nu am stat în apropierea dânsului! Doamne, Doamne, ce pretenție! Totuși, tac chitic. Îl rog să dispună a ni se pune la dispoziție ostași, cu care să asanez câmpul de morți. Îmi promite, pleacă și nu-mi dă concursul cerut. Apelez la dl Boldișor, care ordonă să mi se dea 10 soldați, însă vin numai 5 ostași, fără târgi. Apare dl colonel Cîrlan, comandantul Grupului 5 Vânători Munte, care îmi interzice să merg a ridica morții dimineața, căci riscăm să fim uciși de inamic, ci să fac aceasta numai spre seară. Până atunci, merg în sat cu Mihai, ordonanța, și rog localnicii să mă ajute la săparea mormintelor (ofițerii în mormânt individual, iar ostașii în mormânt comun). Reușesc să conving un număr de cioloveci, care își iau scule (casma, lopată, fierăstrău, cuie, teslă) și mă urmează.

La ora 17.00, iau două căruțe-camion, numai cu platforma pe arcuri de trăsură, și plec pe poziție, însoțit de Mihai. Ridicăm 16 ostași și 4 ofițeri morți. Pentru scurtarea drumului și ferirea de inamic, am mers peste câmp, dar, la trecerea printr-un pâraiaș, căruțele s-au înțepenit și, din cauza smuciturilor cailor, o parte din morți au căzut în apă. I-am scos pe mal cu brațele și, cu mari eforturi, am reușit să scoatem căruțele cu restul morților. E ora 11.30 noaptea când ajungem la cimitir. Frânți de oboseală și frică, ne culcăm pe iarbă, lângă morți, nemâncăți.

29 iulie 1941 (marți). Scularea la ora 05.00. După pornirea brancardierilor, pe poziția unde s-au purtat lupte, identific morții, le înregistrez datele și-i așezăm în mormânt, direct pe pământ, unul lângă altul, ofițerii sunt înmormântați în gropi individuale. Cruce are fiecare ostaș, la căpătâiul său, cu numele respectiv. Sosesc brancardierii cu cele două căruțe, pline cu ostași morți, între care și locotenent-colonelul Dan Tarnovschi, trimis pe front spre reabilitare. Între timp, apare și dl general Dumitrescu, comandantul Armatei a 3-a. Rămâne surprins că am fost lăsat singur și, apreciind că nu voi putea termina, până seara, cu înmormântarea celor aduși de pe poziție, ordonă să fiu ajutat de 15 ostași, sub comanda unui sergent.

30 iulie 1941 (miercuri). Dorm în sat. Ne sculăm boierește, la 06.20. Hazaica (stăpâna casei) ne servește cu lapte dulce fiert, îndulcit și foarte puțină pâine neagră și uscată. Cu Mihai, ordonanța, merg să facem baie în eleșteul de la moară. Legăm calul de un pom, în curtea unui vecin cu moara. Când să mergem la eleșteu, începe un bombardament de aviație cu totul neașteptat. M-am adăpostit într-un grajd, în care se afla vaca gospodarului, iar Mihai într-o groapă. Totuși, facem baie, iar apoi pornim spre comuna Obodovka, unde ajungem la ora 18.15, plouați până la piele și nemâncăți.

Mă prezint la comandamentul Brigăzii 2 Vânători Munte - maior Ursache - căruia îi raportează cu privire la înmormântarea ostașilor eroi căzuți în luptele de la Savînți-Kozînți. Mi se cere să fac raport scris și mă execut. E ora 22.00. De la poștă mi se aduc scrisori: una de la Gica (soție, n.n.) și una de la tata. 31 iulie 1941 (joi). Mă scol la ora 06.00. Scriu: Georgetei, tatei, P.S. Episcop general dr. Partenie Ciopron și preotului colonel Dăncilă. Suntem adunați de către dl colonel Ciobotaru și dl general Ion Dumitrache; ne vorbesc în legătură cu situația militară în prezent, cu ordinea și disciplina, automutilările fiind frecvente. Azi, s-a automutilat ordonanța sublocotenentului Afrone, rupându-și degetele de la mâna dreaptă. Se vorbește că e foarte posibil să fie executat, asemenea altor soldați care s-au automutilat. Deocamdată, a fost pansat și arestat.

Fac raport scris ca solda, prima pentru echipament și drepturile de zonă operativă să fie trimise acasă, pe adresa soției.

Dl colonel Ciobotaru și dl general Dumitrache ne cer să fim permanent în ținută corectă (tunși, bărbieriți). Deoarece eram netuns și cu barbă, m-am simțit vizat și, în consecință, m-am executat, deși hotărârea mea fusese să potrivesc, din când în când, barba și părul.

02 august 1941 (sâmbătă). Cantonăm în Goldasevka. Într-un grajd, Mihai așterne mult ovăz cosit, peste care așez o foaie de cort, și astfel problema cartiruirii o socot rezolvată. Un grup de hazaice află că sunt preot. Mi se prezintă, cu lacrimi în ochi, și îmi cer să botez copiii. Vor să-mi plătească (ruble), dar, ca în toate asemenea ocazii, refuz delicat. Totuși, repede, îmi aduc pâine, ouă, lapte și săpun de casă. Chiar și un pui fript. Mănânc împreună cu medicul și cu Mihai, apoi ne culcăm. Însă, neputând adormi, din cauza ostașilor care treceau pe lângă patul meu, chem pe Mihai și ne mutăm în spatele grajdului, unde adorm. Dar o ceartă între maiorul Ciocârlan și căpitanul Oprișor mă trezește, dar readorm. Începe ploaia și, cu Mihai, ne mutăm din nou în grajd. Somn sau foc?! Aici, nu pot dormi din cauza gălăgiei și a fumului de țigară. În fine, la ora 03.00 dimineața ne sculăm, întrucât la ora 04.00 s-a ordonat încolonarea și plecarea în marș.

04 august 1941 (luni). Împreună cu locotenentul medic Vărăjoiu, ne prezentăm la postul de comandă. Aici, se desfășura o discuție aprinsă între dl colonel comandant (Ciobotaru, n.n.) și maiorul Ciocârlan, pe tema funcționării bucătăriilor și a hranei preparate foarte prost, din care cauză trupa este nemulțumită. Se ordonă luarea măsurilor necesare. E ora 09.00. Ne aflăm, gata de atac, pe câmpia dintre Bocșa și Pogreba.

Fiorii de spaimă fac să-mi răcească trupul, iar perii capului se zburlesc. Rostesc rugăciuni și mă închin, implorând ajutor de la Dumnezeu Tatăl, de la Mântuitorul Hristos și Maica Domnului, întru apărare, ca să pot reveni în mijlocul familiei. Dacă-mi va fi sortit să mor pe aceste îndepărtate, străine și sinistre meleaguri, sfârtecat de obuze, să știi, draga mea Georgeta, că te-am prețuit mult, din tot sufletul, și cu toată sinceritatea. Totuși, dacă, fără voia mea, în situații ce mă depășeau, te-am supărat, te rog, iartă-mă! Iar voi, scumpele mele copile: Valy, Jeny și micuța Fely, să știți și să fiți convinse că, numai din dorința de a vă crește în condițiuni optime și a vă putea face un rost cât mai bun în viață, am făcut acest pas atât de periculos - intrarea în clerul militar activ, în timpuri atât de tulburi.

La ora 10.30 merg la postul de comandă. Domnul colonel Ciobotaru îmi atrage atenția, cu toată seriozitatea, insistent, că fac parte din grupa de comandă și deci am obligațiunea să fiu alături de ei, în toate acțiunile batalionului! Iau act și mă supun, dar socot că nu are rost prezența mea la postul de comandă, în timpul luptelor, întrucât nu sunt ostaș combatant instruit, nu am mânuit și nu știu să folosesc pușca sau grenada. Altul este rostul meu în cadrul armatei, atât în zona operativă, cât și în zona interioară.

Oricum, domnul colonel Ciobotaru s-a comportat, în general, omenește, ba chiar prietenește, cu mine. Îi arăt fotografiile cu soția și fiicele noastre. Mă felicită și dă dispoziție vrednicului său aghiotant, locotenentul Maxim, să intervină la P.S. (partea sedentară, n.n.) a batalionului din orașul Vulcan (maiorul Constantin), ca să trimită de îndată, ordonanță, la familia mea, aflată în orașul Alexandria.

La scurt timp, ora 13.45, ne șuieră pe deasupra un proiectil inamic. Surprinși, cădem cu fața la pământ, în șanțul șoselei. Canonada artileriei inamice se intensifică. La orele 16.10, începe tragerea artileriei române, cu toată intensitatea. Mă aflu pe poziție, la căpitanul Tiberiu Coloiu, comandantul companiei a 2-a, care mă servise cu mămăligă și două ouă coapte în spuză. Gest foarte bine venit, căci eram nemâncat încă de dimineață.

Situația fiind foarte critică, împreună cu medicul, cu Mihai și ostașii brancardieri, ne replem într-o vale, în spatele companiei întâi, comandată de sublocotenentul Surmei. În spatele postului de prim-ajutor se afla amplasată artileria noastră, ale cărei proiectile șuierau peste capetele noastre, înspăimântându-ne, căci artileria inamică, la rândul ei, ne bombarda și deci eram expuși permanent. Cu ajutorul Domnului Hristos, a trecut și acest foarte greu moment, căci armata rusească s-a retras. În acest timp, este capturat și adus la postul de comandă un ofițer rus înarmat cu grenade și pistol mitralieră.

05 august 1941 (marți). Mihai îmi spune că la compania a 3-a e un ostaș mort. E vorba de soldatul care prezenta, în marș, dureri mari la stomac, iar căpitanul Oprișor, comandantul companiei a 3-a, a dispus să fie împins, cu patul armei, la companie, și chiar l-a lovit cu patul armei. Mai mare păcatul! Pentru acoperirea lipsei de omenie a medicului și căpitanului Oprișor, s-au întocmit acte precum că ostașul s-a strangulat! E vorba de soldatul Ioan Badea, contingentul 1935, din comuna Șicula, județul Arad, pe care l-am prohodit și înmormântat în cimitirul satului Iasienievo. În timpul deplasării (prin localitățile Bobocul Mic, Bobocul Mare și Antonovca), ni s-a servit pâine foarte rea (neagră, murdară, mucegăită). De foame, am curățat-o de mucegai și-am mâncat numai coaja înmuiată în apă, cu mere acre și castraveți amari. Mă îmbolnăvesc rău. Capul și stomacul mă dor, iar din stomac vomit un lichid foarte amar. Sunt culcat pe targă, iar medicul îmi servește o aspirină.

07 august 1941 (joi). Cer permisiunea să merg la sediul Brigăzii spre a-mi lua bocancii încredințați șoferului Bunea. Se aprobă. Schimbând cămașa și izmana, găsesc mai mulți păduchi. Le dau lui Mihai, iar el merge la casa unde mâncasem și dormisem, le fierbe, le spală, le usucă și hazaica le calcă.

Revenim la sediul batalionului. Aici, venise și ne aștepta o droaie de femei și copii, ca să-i botez. Botez 13 copii. Citesc unui bolnav și-l împărtășesc. Iarăși fac rost de alimente: pâine proaspătă, brânză, ouă, pui fripți. Timp pios. Cu o căruță militară, plec după batalion, care pornise în marș, îl ajung, încălesc și trec în fruntea unității. La ora 00.40, batalionul e pus din nou în mișcare. Armata rusă s-a retras și a dat foc lanurilor de grâu bun de recoltat!

08 august 1941 (vineri). Cantonăm în comuna Vradijevka. E ora 03.30. Intru cu Mihai într-o casă și cerem permisiunea să găzduim. Din cauza vacii și a vițelului, care dormeau în aceeași cameră cu noi, și a porcului legat în tindă, nu am putut adormi. Mă scol și observ că Mihai, preocupat cu rostitura mea, a uitat calul cu zăbalele în gură și fără frâu. Se scuza și, momentan, se ocupă de hrana calului. Sunt chemat, de către medic, ca să botez un copil al gazdei lui, dar botez 14 copii. Mi se dau 2 cruciulițe și, ca totdeauna, alimente. Fac rugăciunea la compania a 2-a, unde servesc masa. Sunt invitat, de către domnul colonel Ciobotaru, la postul de comandă, unde mă cinstește cu țuică, miere, friptură. Printre altele, îmi exprim nemulțumirea de faptul că, în mod abuziv, am fost mutat de la Brigada 2 Vânători Munte, unde fusesem numit prin Ordinul Marelui Stat Major, la Batalionul 7 Vânători Munte, în locul preotului căpitan activ Valeriu Grosu, care a mers în locul meu. Îmi dă dreptate și îmi spune că pot face întâmpinare la Corpul Vânători Munte, însă, personal, apreciază că nu este oportun, deoarece dispoziția este dată la ordinul domnului general Ion Dumitrache, cu care nu-i prudent să intru în conflict, fiind în plin război. L-am ascultat și mi-am urmat drumul și soarta.

12 august 1941 (marți). Ne deplasăm în comuna Dorjanka, unde Batalionul 7 Vânători Munte ș.a. asigură trecerea Bugului. Botez 7 copii. Asistă și domnul colonel Ciobotaru, care mă felicită pentru cum officiez serviciul divin și cum vorbesc, atât în fața ostașilor, cât și a populației.

17 august 1941 (duminică). Suntem tot în comuna Karlovka. Officiez Sfânta Liturghie în curtea Sfintei Biserici care fusese transformată în magazie pentru cereale. Am mai oficiat 14 botezuri și multe molifte. Primesc ordinul de mutare la Ambulanța 38 Vânători Munte. Mă despart de medicul Vrăjoiu și de vrednica mea ordonanță, Mihai. Plângem cu toții. Mă deplasez în comuna Alexandrodar, unde se găsește Comandamentul Brigăzii 2 Vânători Munte al Corpului de Armată. Sunt găzduit și ospătat frățeste de către ofițerii de la serviciul financiar (tezaur), în frunte cu domnul colonel Oprea.

18 august 1941 (luni). Cu un autoturism, mă deplasez și mă prezint la Ambulanța 38 Vânători Munte, unde sunt primit cu deosebită omenie de către domnul medic maior Nicolae Igna, comandant, originar din Alba Iulia, medic militar activ.

Medicii, îmbrăcați sumar (ca la plajă, la mare) jucau cărți, table, remy, într-un cort confortabil, acoperit și împrejmuț cu tifon. Printre ei se afla și profesorul universitar doctor Constantin Arsenie. Seara, la popotă, se servește friptură de purcel, salată și vin. Pentru mine - incredibil, dar adevărat! 22 august 1941 (vineri). La orele 06.30, cu aparatul de radio în funcțiune, ne continuăm înaintarea. Ajungem și cantonăm în orașul Vosnesensk, transformat în ruine. Urmele războiului sunt înfricoșătoare. Sunt asaltat de populația locală să le botez copiii. Cât timp am cantonat, am botezat 70 de copii! Era un adevărat pelerinaj. Am fost filmat de nemți, italieni și români. Plec la adăpostul colectiv, care a fost bombardat de aviație, în care mi s-a spus că se găsesc circa 200 de civili morți, căci bombe au dărâmat complet adăpostul. E un miros de cadavre insuportabil.

29 august 1941 (vineri). Revenit la Ambulanță, găsesc pe domnul medic maior N. Igna, iarăși grav bolnav, culcat pe targă. Are frisoane puternice și stomacul îl supără grozav. I se administrează tratamentul socotit corespunzător, dar fără efect, deoarece vomită orice înghite. Are o sete grozavă. Termometrul arată iarăși 39-40°. Delirează, cântă, rostește discursuri și predici, prescrie rețete medicale ș.a. Eu, ajutat de Ion - noua mea ordonanță, aranjăm o cameră și-l ducem în casă, dar boala se manifestă și mai grav.

31 august 1941 (duminică). Domnul colonel Bucurescu ordonă adunarea cadrelor și dă citire ordinului de zi prin care s-a hotărât ca Armata a 2-a să rămână în Z.O. (zona operativă) până la finele războiului, alături de trupele germane. Toată lumea se întristează și comentează. Personal, mă retrag într-o căruță, unde, distrus sufletește, meditez, scriu Georgetei și lui tata, în comuna Slăvești, rugându-l să restabilească raporturile de pace, dragoste și bună înțelegere între Georgeta și toți ai noștri. Căci e păcat ca, în timp ce eu, Viorel și Mircică suferim pe front, cei rămași acasă să se țină de sfadă. La orele 13.00 plecăm la noul obiectiv - comuna Bruskiuskin.

În stația C.F. din Pervo-Maiaskii, distrusă de bombardamente, ard în flăcări magaziile pline cu grâu, precum și enormele șire cu snopi de grâu netreierat. Pe seară, aviația și artileria ambelor tabere au fost foarte active. Bubuitul produs e îngrozitor, la acesta, pe timpul nopții, se adaugă groaza produsă de parașutele luminoase aruncate de aviația rusească. În miez de noapte se vede totul în zona respectivă. Mă adăpostesc în amplasamentul săpat de ordonanță, pe un așternut de paie. La suprafață am și o targă sanitară, pe care o folosesc numai când socotesc că nu-i pericol.

01 septembrie 1941 (luni). Se face injecția antiholerică tuturor cadrelor și trupei. Personal, rog ca injecția să-mi fie făcută de către domnul maior medic Nicolae Igna, și nu de căpitanul medic Dușa. Plecăm cu autosanitarele, la orele 20.00. Rătăcim drumul, din cauza dlui locotenent-colonel Bucurescu, care se dovedește a fi nepriceput. Suntem atacați de un avion inamic, de la foarte mică înălțime. Cu toții, ne culcăm cu fața la pământ, bomba lansată nu face victime. Călătorim cu farurile stinse, foarte încet; ne camuflăm într-o lizieră de salcâmi, pentru puțin timp. Ulterior, mergem pe alt drum. La un colhoz, găsim postul de comandă «Crivăț» (Brigada 1 Vânători Munte). Activitate foarte intensă din partea aviației inamice. Cerul e feeric, luminat de parașutele luminoase lansate de aviația rusă. Bubuitul artileriei grele, bombe lansate de aviație, loviturile de branduri ne transformă viața într-un adevărat iad.

Se primește ordin și Ambulanța se deplasează în apropierea imediată a zonei în care se poartă luptele. Tot din cauza locotenent-colonelului Bucurescu, rătăcim și, forțați, cantonăm și camuflăm autosanitarele în spatele unei case părăsite, în câmp complet deschis, în loc să mergem în pădurea situată la numai 1 km depărtare! Mare și cu nimic justificată imprudență. Bombe lansate de aviație și proiectilele artileriei explodează lângă noi.

02 septembrie 1941 (marți). La ora 04.20 ne reluăm drumul. După două ore de mers, suntem în comuna Rogului. Aici, găsim cantonată Brigada 2 Vânători Munte. Sosește ambulanța auto cu 15 răniți de la Batalionul 16 Vânători Munte. Vacarmul și groaza sunt generale. Sunt doborâte 3 avioane inamice, ai căror piloți se lansează cu parașuta, dar sunt făcuți prizonieri și trimiși la Corpul 5 Vânători Munte. Primesc 3 c.p. de la Gica (Georgeta Negulescu, soție, n.n.), cărora le răspund imediat. Pe seară, sunt vizitat de către preoții V. Grosu și G. Vâlcu. Asistăm la o luptă aeriană între un aparat german de vânătoare (Messerschmitt) și 3 aparate rusești. Neamțul doboară fulgerător un avion rus. Lupta continuă, însă, în zări depărtate. Noaptea, sunt lansate foarte multe parașute luminoase, din avioane, precum și trei bombe, dar care nu ating poziția noastră.

03 septembrie 1941 (miercuri). Răniții aduși ieri, după îngrijirea medicală acordată și după încurajările mele și ale medicilor, și-au revenit puțin, urmând ca, în cursul zilei de azi, să fie evacuați la spitalul de campanie. Sunt vizitat de preotul G. Vâlcu, care-mi arată un manifest rus, din cele răspândite cu avionul. Totodată, mă informează că am fost decorat cu Ordinul „Coroana României” cu spadă și panglică de Virtute Militară și că sunt înscris pe un tabel, spre a fi împrumutat în Basarabia. La rândul-i, informația o are de la domnul colonel Ciobotaru, comandantul Batalionului 7 Vânători Munte. Vreme posomorâtă și bate vântul.

04 septembrie 1941 (joi). Oficz înmormântarea caporalului Gheorghe Șerb, contingent 1934, din Batalionul 15 Vânători Munte, compania a 3-a, originar din comuna Aciuța, județul Arad.

06 septembrie 1941 (sâmbătă). Voiesc să oficz un Te-Deum cu prilejul împlinirii unui an de domnie a Majestății Sale, regele Mihai. Însă, nu-i de acord domnul locotenent-colonel Bucurescu.

07 septembrie 1941 (duminică). Oficz Sf. Liturghie în aer liber. Asistă ostași, precum și populație civilă. Predic, în legătură cu Sf. Evanghelie citită, „Despre rugăciune”. Ca să fie folositoare, rugăciunea se rostește cu credință, fără duhul și cu mintea adunată, cu evlavie și cu smerenie, cu speranță și cu stăruință, cu înfrângerea patimilor, cu căldură și cu toată încrederea în bunătatea lui Dumnezeu. Împreună cu preotul V. Grosu, botezăm 11 copii. Mi se face injecție antiholerică (1 cm).

08 septembrie 1941 (luni). Nașterea Maicii Domnului. Adunare generală ordonată de domnul general Ion Dumitrache. Oficz Sf. Liturghie în aer liber; predic și botez 11 copii. Asistă foarte multă populație civilă. Sunt filmat de către doi reporteri din Iași.

Expediez Georgetei, prin m.p., 20.000 de lei. Ni se comunică verbal că vom ierna pe aceste meleaguri.

09 septembrie 1941 (marți). Primesc de la casieria Ambulanței 4.000 lei. Dau medicului Torjescu 3.000 lei, pentru diferite cumpărături, 550 lei îi dau medicului Moraru, pentru popotă. Deasupra poziției unde ne aflăm are loc o luptă aeriană. Șase avioane de bombardament și unul de vânătoare, rusești, sunt atacate de două avioane de vânătoare germane. Este doborât avionul de vânătoare rusec. Pilotul rus (locotenent) se salvează cu parașuta, coborând într-un balans de toată frumusețea, nu departe de noi. Este capturat și adus imediat la Ambulanță, fiind grav rănit. Pe mâna dreaptă are arsuri grave, iar în fesa piciorului stâng - o rană adâncă, provocată de schija unui proiectil care a lovit avionul său. I se acordă de îndată tot ajutorul medical necesar. Interogat, a refuzat categoric să declare ceva. E un tip foarte bine, elegant, sportiv. Este tratat omenește (cazare și masă) iar a doua zi, sub pază, este transportat cu autosanitară și predat la Corpul 5 Vânători Munte.

11 septembrie 1941 (joi). Mă simt bolnav. Fac baie generală, servesc un antinevralgic, citesc din Noul Testament. Aceeași activitate aeriană inamică, dar ne-am obișnuit, ca țiganul fierar cu focul.

12 septembrie 1941 (vineri). Aceeași sinistă situație... Se vorbește că va sosi în inspecție mareșalul Ion Antonescu, însă nu vine.

13 septembrie 1941 (sâmbătă). Intervin la Batalionul 7 Vânători Munte pentru a mi se transmite altarul de campanie (Sf. Odăjdii și Sf. Antimis). Mi se trimit prin curier. Botez, în comuna Nova Raisa, alți 8 copii. Mi se aduce la cunoștință că s-a aprobat decorarea mea cu ordinul „Coroana României” cu spadă și panglică de Virtute Militară.

Vizitez Sfânta Mănăstire Grigorievskii (comuna Krasnimaia). Ne fotografiem pe malul fluviului Nipru, care curge lin, iar peștii sar din apă în fața soarelui strălucitor. Bisericele sunt în stare de ruină. Au fost distruse de ruși, profanate. Biserica mare a Sf. Mănăstiri Grigorievskii a fost transformată în magazie pentru cereale. În prezent, se află depozitate aici mari cantități de orz și ovăz. Catedrala a fost dinamitată. O altă biserică a fost transformată în fabrică de băuturi spirtoase.

14 septembrie 1941 (duminică). La ora 08.30, cu o mașină de la brigadă, revin la Sf. Mănăstire Grigorievskii, pentru a oficia Sf. Liturghie în capela mitropolitană, pregătită, în acest scop, cu ajutorul ostașilor din Batalionul 35 Mitraliere. Având colaborator pe sergentul t.r. Stelian Geamănu din Batalionul 35 Mitraliere, Compania a 2-a, cântăreț I la Biserica Sf. Voievozi din Ploiești, reușesc să oficz serviciul divin în condiții de excepție.

A asistat domnul locotenent-colonel Radu Ilie, Comandantul Batalionului 35 Mitraliere, cu peste 200 de ostași și mulți civili (femei, bătrâni și copii). Majoritatea civililor lăcrimau și se rugau. Cu acest prilej, am oficiat un parastas pentru eroi, am predicat, am botezat 38 de copii și am prohodit o decedată. Domnul locotenent-colonel Radu Ilie m-a felicitat călduros și mi-a spus că va informa oficial Brigada 2 Vânători Munte și Sf. Episcopie a Armatei cu privire la ținuta și activitatea mea, pe care o califică „excepțională”.

Pe timpul cât am cantonat în comuna Nova Raisa, am botezat 62 de copii, am oficiat două Sf. Liturghii, două înmormântări, un parastas pentru eroi și 150 pentru morții civili.

16 septembrie 1941 (marți). Brigada, poșta, compania de jandarmi înaintează spre Nipru, însă Ambulanța rămâne pe loc.

Seara, la popotă, sublocotenentul Davidescu de la Secția A.A., originar din Alba Iulia, ne informează că, în luptele pentru cucerirea Odessei, au murit foarte mulți ostași și ofițeri români. Imediat, gândul îmi zboară la Mircică, aflat pe acest front. Nu mai pot servi masa. Domnul maior medic Igna remarcă schimbarea mea, dar nu spune nimic. Ies afară, unde plâng, plâng până la epuizare. Îl plâng pe Mircică...

17 septembrie 1941 (miercuri). În fine, trecem fluviul Nipru pe un minunat pod realizat de pontonierii români și germani. La ora 06.10 suntem în orașul Berislav (port). Trecerea trupelor peste Nipru se face sub directă conducere a domnului general Ion Dumitrache. Orașul Berislav a fost transformat în ruine. Mă impresionează, până la lacrimi, starea jalnică a prizonierilor ruși din lagărul organizat, aici, de armata germană. Unii răniți, neîngrijiți, erau plini de viermi...

Pădurea de pe malul Niprului a fost locul unde s-au purtat lupte crâncene. Peste tot, întâlnim tranșee, gropi provocate de bombe și proiectile, arbori distruși, mulțime de arme, morți ruși și germani. De remarcat faptul că ostașii germani morți sunt înmormântați individual, într-un cimitir foarte bine pus la punct (frumos aliniat). Se vorbește că în luptele purtate aici ar fi murit 500-600 de nemți și 12.000 de ruși. Biserica este transformată în uzină electrică și depozit de carburanți.

La orele 13.00, podul de peste Nipru a fost atacat de aviația rusă, însă fără succes, căci prompt a intervenit aviația de vânătoare germană. A fost o luptă aeriană de mari proporții.

Înaintând, ajungem și cantonăm în comuna Liubimovka. Sunt cantonat într-o casă mare, dar cu acoperișul complet distrus și cu toate geamurile sparte din cauza bombardamentelor. Aviația germană patrulează permanent întreaga zonă. Messerschmitt-urile apar și dispar prin înaltul cerului, ca niște năluci. Priveliște atractivă, dar cutremurătoare.

La orele 17.00, ni se servește masa. Mâncăm ca niște lupi. Toți servim suplimentar. Sosește poșta, însă, personal, n-am scrisoare. Domnul maior medic Igna primește 12 scrisori. Mă întristez profund, capul mă doare, căci singur eu n-am primit scrisoare. Plec afară de la popotă și privesc apa Niprului și întinsele iazuri de pe malurile fluviului. Sunt îngrijorat, căci era ora 20.00 și Ion, ordonanța, n-a sosit de la Nova Raisa.

18 septembrie 1941 (joi). La ora 20.30 localitatea este bombardată de aviația rusă. Ne refugiem într-o pivniță solidă, în care gospodina își ascunsese rațele.

Dimineața, merg la Nipru ca să fac baie, însă renunț a face baie, de frica șerpilor, mari de peste 1,5 m și mai groși decât mâna omului! Domnul locotenent-colonel Bucurescu anunță deplasarea.

19 septembrie 1941 (vineri). Konstantinovka. Sosesc răniți, civili și ostași ruși. Sunt pansați. La ora 15.00 ajungem în comuna Höfa Gornostievskie, pe care o ocolim, deoarece, peste tot, sunt plantate mine. Domnul maior medic dorește să instaleze Ambulanța în biserică, dar eu și domnul locotenent-colonel Bucurescu nu suntem de acord și se renunță.

22 septembrie 1941 (luni). Ajungem în localitatea Kalininka, însă observăm că nu apare pe hartă. Aici, Ambulanța se instalează în localul școlii, având spațiu suficient, adică: sală pentru cazarea răniților, sală pentru farmacie, sală pentru cazarea personalului medical și auxiliar, curte mare cu mulți pomi fructiferi unde sunt camuflate autosanitarele. În apropiere se dau lupte crâncene. Aviația inamică activează zi și noapte, în grupuri mari (20, 50 și chiar 100 aparate) la joasă înălțime, căci aviația română și cea germană sunt ca și inexistente. Răniții sosesc cu duiumul. E ceva de groază. Orice speranță de supraviețuire s-a stins! Singura nădejde de scăpare e să fii rănit și evacuat.

De aceea, mulți soldați au recurs la automutilare (mână sau picior), însă toate asemenea cazuri au fost descoperite și foarte aspru pedepsite, chiar și cu pedeapsa capitală (moartea).

Mi se comunică: printre răniți este și preotul Vâlcu de la Batalionul 10 Vânători Munte. Cuprins de fiori, plec imediat în căutarea fratelui meu întru preoție. La liziera de nord a satului Kalininka, întâlnesc doi ostași sanitari, care-l transportau pe o targă. Îl îmbrățișez și-l sărut pe frunte, iar el, urlând de durerile provocate de răni, mă cuprinde de gât, cu ambele brațe, și strigă neîncetat: „nu mă lăsa, frate Dumitrescu, nu mă lăsa, căci mor”. Îl transport la sediul Ambulanței 38 Vânători Munte, instalându-l singur într-o cameră, unde îmi instalez o targă, pentru a fi permanent lângă el. Diagnostic: gamba piciorului drept, ruptă, perforată de schije, atârână numai în piele. Laba piciorului stâng, lovită de schije. După terminarea tratamentului, îl culc pe targă și, cu mare greutate, reușesc să-i dau, cu lingura, ceai. Extenuat, epuizat la maximum, adoarme. Îl învelesc cu o pătură și apoi mă culc și eu, pe targa mea, de unde îl supraveghez permanent.

23 septembrie 1941 (marți). La ora 05.00, sunt sculat de domnul maior Nicolae Igna și trimis în satul Pokrovka, pentru a aduce, la Ambulanță, 9 răniți și a înmormânta un ostaș. În localitatea Moghila Sharoga apar șapte avioane de bombardament inamice, care lansează mai multe bombe. Fumul se înalță, întunecând cerul. În fine, avioanele se depărtează în direcția Malaia-Belozherka, unde se duc lupte grele, iar noi ne continuăm deplasarea. Când ajungem, aflăm că Brigada 2 Vânători Munte a fost ieri aici, însă și-a continuat deplasarea, rămânând secția a 2-a a Ambulanței 38 Vânători Munte.

În curtea școlii, officiez slujba înmormântării:

- sergent-major Gheorghe Neagoe, din Compania Jandarmi 30 Vânători Munte, contingent 1938, originar din județul Dolj (schije de bombă avion, în abdomen);

- soldat Constantin Cenușă, Divizia 3 Artilerie, contingent 1930, Câmpulung - Fundu Moldovei (schije multiple aviație).

Ridic, în camion, 8 răniți și revin la Ambulanța 38 Vânători Munte, comuna Kalininka. Între timp, sosise poșta. Mi se înmânează un plic de la comandantul Companiei 8 Mitraliere din Regimentul 9 V. Gardă București, care mă înștiințează că fratele meu, sergent t.r. Mircea H. Dumitrescu, din unitatea sa, a murit în luptele de la Freudenthal, Ucraina, în ziua de 7 septembrie 1941, și a fost înmormântat la liziera de salcâmi de pe marginea șanțului antitanc din comuna Dalnic.

A fost un moment de disperare sufletească ce nu poate fi redat sub nicio formă. Cu ochii plini de lacrimi, am mers după o șiră de paie, aflată în curtea școlii, am căzut și-am plâns, până la epuizare, pe scumpul și bunul nostru Mircică, speranța bătrânețelor mamei și ale lui tata. Nu-l mai văzusem din luna iunie 1941, când, aflat în concediu, ne-am întâlnit la Alexandria și, din tot sufletul, după sărutare, mi-a zis: „Dragă nenicule, de ce ai intrat în militarie, căci războiul bate la ușă...!” Știa el ce-i armata!

În acest timp, se încărcau în autocamioane răniții, pe care urma să-i însoțesc până la spitalul de campanie nr. 16, aflat în comuna Mănăstirea Grigorievșchii, pe Nipru, iar pe înaltul cerului era o activitate de groază din partea masivelor grupuri de avioane sovietice.

Vestea nenorocirii noastre, moartea fratelui Mircică, s-a aflat imediat de către cadrele Ambulanței 38 Vânători Munte. În această situație, domnul maior dr. Nicolae Igna a dispus să fiu înlocuit cu un alt ofițer, care să conducă transportul de răniți la Spitalul nr. 16.

Despărțirea de fratele întru duhovnicie, căpitanul preot Gheorghe Vâlcu, aflat în rândul celor grav răniți, a fost impresionantă. Aflând cauza pentru care nu-i mai însoțesc spre spital, el a găsit-o justă și mi-a zis: „Dumnezeu să-l ierte pe fratele tău erou, cu dreptii să-l odihnească, iar pe tine, frate Marine, să te apere de tot răul, ca să mergi sănătos la casa, soția, copiii și părinții tăi!” Cu ochii plini de lacrimi, ne-am sărutat.

Rămas la Ambulanță, prohodesc pe soldatul Iordache Răcaru, contingent 1927, din Batalionul 35 Divizionar, originar din comuna Răscăieți, județul Dâmbovița. În timpul înmormântării, fiind atacați și bombardați de aviația inamică, m-am camuflat în mormântul încă neacoperit, cu foarte puțin pământ aruncat peste mort. A fost ceva de groază!

La înapoierea de la Pokrovka, am aflat că, în atacul celor 7 avioane inamice, ce ne-a surprins în comuna Moghila Sharoga, fuseseră omorâte 4 persoane și rănite grav altele 11, din rândul civililor. De asemenea, au fost loviți mortal 16 cai, iar alți 10 cai au fost răniți.

(Va urma)

DIN VECHI PRAVILE DOMNEȘTI

---Viorel Frâncu, membru al Uniunii Ziariștilor
Profesioniști din România

JUDECATA, ODINIOARĂ

O figură meteorică a istoriei secolului al 18-lea, principele fanariot Nicolae Petru Mavrogheni, „om înalt uscățiv la obraz și strașnic” și căruia, pe deasupra, îi mai lipsea și un ochi, și-a început domnia în Țara Românească la leat 1786 și-a sfârșit-o tragic la 1 martie 1790, când a fost ucis. La 21 iulie 1786 a semnat un act de danie mănăstirii de la Poiana Mărului, document aflat în posesia Arhivelor Naționale Buzău. Extravagant prin comportament, domnitorul „o poznă a firii”, se plimba prin București, cum scrie Ion Ghica, după prânz, răsturnat într-o caleașcă poleită, trasă de patru cerbi cu coarnele de aur, cu alai de curteni și ciohodari și mergea să-și ia cafeaua și ciubucul lângă havuzul din frumosul chioșc de la Izvorul Tămăduirii. Pe deasupra, povestind despre grozăviile nebunului Mavrogheni, o gazetă din Viena menționa faptul că acesta își făcuse armăsarul spătar și căpitan al oștirii muntene.

În timpul domniei sale, a emis și a aplicat pravile de judecată deosebit de dure, îndreptate, deopotrivă, împotriva boierilor rebeli, dar și a mărunților infractori. Încă de la urcarea pe tron, el s-a arătat mai altfel decât predecesorii săi, avertizând: „Când voi fi eu voievod, voi merge călare prin capitală și prin provincie, pentru a avea ochii ațintiți asupra întregii țări și a împărți fiecăruia dreptate”. După cum menționează unii istorici, sângerosul domnitor îi atenționase pe boieri „ca fiecare să-și facă datoria că de nu va fi astfel pedepsit încât în acea lume nici nu o să aibă ce căuta în iad”. Și principele s-a ținut de cuvânt. Împotriva rivalilor sau complotiștilor Nicolae Mavrogheni „hotăra judecata pe turcie”, împricinații având parte de judecăți expeditivă și condamnări nemiloase, începând cu surghiunul și sfârșind cu pedeapsa capitală - descăpătănarea sau trasul în țeapă.

În primul rând, principele a reintrodus pedeapsa tragerii în țeapă, construind pe lângă biserici „șerpi de 2 stânjeni... ca pe oamenii furi și pe tâlhari și pe cei ce își înjură părinții și-i bate..., să-i înțepe fără de nici o judecată”. Ca să întoarcă norodul cu fața spre preceptele morale și implicit spre biserică, același domnitor a poruncit moartea pentru cel ce nu venea la biserică. În acest sens, Dionisie Eclesiarhul constată că „și așa se umplea bisericile de oameni de frica poruncii, iar nu pentru dragostea de Dumnezeu”.

Despre felul cum trebuia să se comporte autoritățile cu femeile arestuite pentru oarece infracțiuni comise, într-o pravilă de judecată se arăta: „Să nu închiză muiere împreună cu bărbați, sau la casă de om neînsurat, nici la conacul isprăvniciei, ci la pârclabul satului, dacă este om înșurat, iar dacă nu va fi înșurat, să se dea la alt om de ispravă, înșurat.”

Față de hoți a avut o mare înverșunare, cei prinși asupra faptului fiind spânzurați pe ulițe, „să vază tot norodul și să ia aminte”.

Despre ordinea șiliniștea publică, pe timpul nopții, același domnitor a luat măsuri și a poruncit să nu se slobozească arme în oraș: „Că ori pe cine va prinde aruncând cu pistolul sau pușca, ori pe uliți, sau prin curți, pre unul ca acela să aibă voie zapcii a intra ori unde va fi să-l ridice și să-l aducă la Domnia mea...”.

Contestat de unii pentru „grozăviile” sale și laudat de alții pentru dragostea ce i-a arătat-o țării pe care a cârmuit-o în mod pilduitor, principele Nicolae Mavrogheni adresează o scrisoare boierilor din București, prin care le cerea cu puțină vreme înainte de a fi decapitat de turci, la leat 1790, „să ocrotească țara, precum și măriia sa s-au nevoit de au scăpat-o de robie”.

JUDECĂȚILE PE „RUȘFETURI” ȘI „HATÂRE”

De-alungul istoriei noastre, drept de judecată îl aveau domnitorii ori, prin delegație, marii vornici în Moldova și Țara Românească și marele ban al Olteniei, singurii care puteau să aplice pedeapsa cu moartea. Dacă unii dintre domnitori, cum ar fi Constantin Duca, făceau dreptate cu blândețe, alții, ca Antioh Cantemir și Petru Rareș, erau deosebit de aspri.

În vremurile acelea, judecățile aveau loc în casele dregătorilor, dreptul de a pronunța sentințe, spețeminore,avându-l, deopotrivă,proprietarii numiți prin hrisov domnesc. Aceștia judecau infracțiunile minore, cu excepția omorurilor sau răpirilor,existând și o așa numită judecată a megieșilor sau judecata celorlalți locuitori ai țării chemați prin „răvaș domnesc” la pronunțarea sentințelor. Mai târziu, după introducerea Regulamentului Organic (1830), când pe tronurile țărilor românești au fost puși domni pământenii, judecățile încă mai păstrau vechile năravuri ale epocii fanariote, în care magistrații dădeau sentințe pe bază de „rușfeturi” sau „hatâre”, adică, în accepțiunea modernă, mită, șpagă ș.a.m.d..

De altfel, prin 1835, au rămas de pomină scandalurile iscate de încercarea medelnicerului moldovean Constantin Onul de a-l mitui pe postelnicul Gheorghe Sturza pentru a obține o hotărâre favorabilă într-un proces cu niște țărani răzeși pentru o oarece sfoară de moșie.

Reînființarea domniilor pământene a fost un bun prilej pentru domnitorii Sturza și Ghica de a îndrepta asemenea grele moravuri moștenite, motiv pentru care, la 8 aprilie 1835, la București, Ghica Vodă semnează un zăpis prin care se interzicea judecătorilor de a da hotărâri fără drept de apel.. Cum actul domnesc era în continuare ignorat de judecători, în același an, la 30 aprilie, emite un alt zăpis ce atrăgea atenția magistraților, că de nu vor păzi cu strășnicie legile atunci vor fi aspru pedepsiți. În acest sens, conform aceluiași zăpis, cărțile de judecată trebuiau să cuprindă la sfârșitul hotărârii următoarea însemnare: *„Cel ce nu va rămâne mulțumit cu hotărârea, are să se îndrepteze cu apelație la divanul cutare, iar de va fi mulțumit, să se dea hotărârea înălțimii sale domnitorului spre întărire.”*

Evident, încercările celor doi domnitori pământenii de a corecta asemenea năravuri fanariote sunt cât se poate de laudabile, legislațiile următoare stipulând aspre măsuri pentru combaterea infracțiunilor de dare și luare de mită, dar așa cum demonstrează viața, se pare că vechile moravuri aduse din Fanar sunt mai puternice decât toate prevederile Codului Penal, perpetuându-se și astăzi.

DESPRE VIOLENȚA ÎN FAMILIE, LA SFÂRȘIT DE SECOL XVIII

Mare blestem a picat pe capul familiei Cinca, fost polcovnic la Vâlcea, pe vremea când în Țara Românească domnea Vodă Alexandru Moruzi (1793-1796), imediat după ce și-a căsătorit fata „după un Florea sin Diaconu Barbu, comisar din județul Argeș. Proaspătul însurățel, *june fiind și după trei săptămâni aruncându-i pricină (soției sale) că nu ar fi găsit-o întru curăția fecioarei, muncind-o cu casneînfricoșate, de au rămas și la boală a trimes-o acasă la tată-su cu mare necinste.* Mergând pe cursul faptelor, slujbașii Isprăvniceii au aflat, *dintr-o deosebită carte de judecată a fratelui Episcopului Sevastie Chiru de cercetare ce a făcut când se afla la Râmnic tot pentru această pricină cu leat 1792 iulie 15 în care cu mărturie arată că după două săptămâni dela căsătoria lor, aruncându-i acest ponos că nu a găsit-o întru curățenie feciorelnică ar fi băgat-o în lanț de gât și în fiare și în acest fel a ținut-o 10 zile, bătând-o în toate zilele de moarte ca pe hoți și înfricoșând-o că va s-o împusce de nu-i va spune vre-un nume de om cu care a păcătuț (...). În atare condiții, „ea sperindu-se de moarte a arătat pe un Mihai GosaotOtesani, și spunând acest nume de om, a pus-o pe un cal șchiop, și a trimis-o la trei săptămâni acasă cu multe hule și vorbe proaste”.* În fapt, femeia speriată de moarte și vrând să scape de nevolniciile satrapului soț, l-a pus pe acesta pe o pistă falsă, dovedindu-se, în final, că așa-numitul ibovnic, Mihai Gosa, era *un om trecut de vârstă, și mai cu seamă bolnav neputincios.*

Întocmai ca la piesele de teatru din comedia dell' arte, dar văzute pe dos, finalul întâmplării ia o întorsătură tragică. Și se menționează în anafora, o scenă parcă desprinsă din lirica lui Ienăchiță Văcărescu: *După câteva zile, din cauza chinurilor, sermanafemee fu găsită fără suflet în mijlocul grădineipărințilorse, unde nu se auzea decât cântul fermecător al mierlei sub mângâierea umbrei plăcută și la adăpost de vânt; pierdută în sânul unei îmbrobodiși de albăstrele micșunele, lăcrămioare și alte multe flori acoperită șiîmbrățișată de ele ca pe o soră a lor.*

Cât despre osândirea „acestui netrebnic, numit om” - Florea sin Diaconu Barbu -, Vodă Moruzi scrie în pitacul domnesc: *[...] am tot judecat mult ce pedeapsă să-i dăm, și am putut înjgheba nu a fi ucis dintr-o dată, adică a scăpa de suferință iute, ci cum, a chinuit pe femeia lui, așa merită și el.*

Și, într-adevăr, aspra pedeapsă domnească nu s-a lăsat așteptată, poruncind domnitorul în respectivul pitac: „Să se lege (osânditul) ferecându-se în lanț de fer, legătura lui să fie în așa chip, cu mâinile, grumajulși genunchii cu restul trupului încovoiați să formeze un ghem. (...) Măncare, băutură sau alte nevoi așa să le facă, cătușa să nu i-o desfacă nici mort fiind. Din duminică în duminică, vreme de o lună să fie dus în piața Curtea-Veche, barabanciu să-și instruneze bine toba, bătând-o cu tărie, iar crainicul să nu înceteze a striga tare fapta mișeleascăsvârșită cu muerea lui de acest Florea”.

Nici sfârșitul firesc al osânditului nu este uitat: După o lună de ținere la Agie, să fie dus la Ocna Telega, așa cum este legat, „ghem”, nefiind descătușat nici mort, ci cu cătușele să fie îngropat acest netrebnic chinuitor față de femeea lui.

„OBICEIUL PÂRJOALELOR CE SĂ DĂ LA ȚARINE DE CĂTRE UNII CU RĂU CUGET”

„Proiectul pentru măsuri obștești prin sate spre asigurarea lor despre făcătorii de rele”, înaintat împluternicitului Prezident al Divanurilor Țării Românești, la 5 februarie 1832, cuprindea, printre altele, și un articol, al 10-lea, ce viza prevenirea și stingerea incendiilor iscate din varii motive: fie pentru arderea de resturi vegetale, pentru pregătirea terenului de arat, fie punerea de foc la bunurile vreunui sătean, când o fi fost existat un conflict.

De altfel, pentru astfel de pricini, inițiatorul proiectului de lege menționa: *Fiindcă, cu obiceiul pârhoalelor ce se dă la țarine de către unii cu rău cuget țărani, să urmeze într-adins arderea de clăi de fân, de stoguri de bucate, încă și de păduri, nu va putea da pârjol nici un sătean țarinii sau livezii sale până nu va lua în scris voe de la stăpânul moșii, și cu acea voe va face cunoscut toată adunări a sătenilor săi la eșirea de la Biserica într-o Duminică, iar mai vârtos sătenilor celor ce au țarina aproape de locul ce voește a pârli el, numind ziua în ca va da pârjol și, îndatorindu-să a fi răspunzător de orice pagubă să va pricinui vecinilor săi; iar proprietarul nu va da voe nimănui a pârli locul, de nu va lua întâi siguranță atât pentru vecinii clăcași, cât și pentru vecinii proprietari după lângă acel loc de pârliț (...).*

În cazul izbucnirii vreunui incendiu în gospodăria unui sătean, autoritățile aveau obligațiași, deopotrivă, ceilalți locuitori, să cerceteze cu atenție cauzele evenimentului, eventual, să descopere și să „arestuiască” pe cel bănuat că ar fi pus focul intenționat. Cercetarea la fața locului a incendiului trebuia consemnată după toate regulile, în bună parte, valabile și astăzi: [...] *La orice întâmplare de ardere de casă, sau de clăie de fân, sau de stog de bucate, jurații sunt datori a sări dimpreună cu tot satul a stinge acea ardere, și îndată după stingere, fără a să întoarce acasă, să facă dimpreună cu omul proprietarului cercetare în scris de întâmplările arderii, ca să descopere pe cel ce au fost pricina.*

Vinovatul, numit de legiuitor și „arzătorul”, dacă era descoperit, urma să fie încătușatși, împreună cu cercetarea scrisă, era trimis la subț-ocârmuitor, spre dreaptă judecată: [...] *și îndată acea cercetare să o trimită la subț-ocârmuitor dimpreună cu cel dovedit arzător, ca să-l dea sub judecată.*

O MOARTE SUSPECTĂ ȘI MAI MULTE MĂRTURII MINCINOASE

Spre sfârșitul secolului al XIX-lea, Agia bucureșteană se confrunta cu un caz mai puțin obișnuit, fiind acuzată de moartea unui anume „Adam din satul Ghițioara cercetat pentru cumpărarea unui rămător fără sinet (document) eliberat de ocârmuirea județului. În fapt, doi arestați aflați în închisoarea Agiei - Barbu și Ienache - declară că, fiind ei la cârciuma din Ghițioara, au aflat despre acea cumpărare de rămător, fără de sinet, Pârcălabul însărcinând niște „amploeați” să-l aducă pe învinuit la Agie, spre dreaptă cercetare.

Numai că, simțindu-se nevinovat, acel Adam s-a împotrivit și *nesupunându-se a merge i-a dat două gârbace peste cojoc*. Imediat după ce s-au terminat cercetările, dovedindu-se nevinovăția împrecinatului, acesta a fost eliberat dar, peste numai șase zile, Adam a fost găsit mort. În încercarea de a se stabili cauzele morții suspecte la „isprăvinicescul examen”, *femeea mortului se împotrivi acestui examen și scoase foaie scrisă și iscălită de un popă Ioan duhovnicul ce l-a spovăduit și l-a precestit pe cel mort și de un Iene Bârbierul ce l-au căutat cu doftorii și de*

un Radu săteanu ce l-au scăldat și de un Radu logofătuot tam (de acolo – n.n) care dau tacrir (raport, mărturie (n.n.) că au văzut pe mort strivit la trup în multe locuri și la boașe și la șolduri și cum că la spovedanie s-ar fi mărturisit duhovnicului că moartea i se trage dela oamenii Agiei.

Pentru a dezlega enigma morții aceluia Adam și a vinovăției sau nevinovăției amplotiaților învinuiți de văduvă pentru lovituri cauzatoare, Alexandru Constantin Moruzi Vodă poruncește: *Cu multă sfințenie am citit cele cuprins în anafora de aici alăturată și chibzuind în sinea Noastră, am ajuns să judec: Este adevărat că această ramură de slujbă a stăpânirii numită Agie a fost făcută ca prin asprime și chiar prin bătae să poată stârpi pe răii voitori, pe furii nelegiuți de avutul oamenilor cum și îndărătnicii de nerespectarea poruncilor stăpânirii. Cu toate că pravila și chiar Noi am poruncit că cei de sus pomeniți cum și alte soiuri nărăviți să fie mângâiați cu blândețe la părțile moi ale trupului și gâdilați cu varga de oțel mlădios la tălpele picioarelor, totuși suntem împotriva înghesuei capetelor celor vinovați de zidurile Agiei, de călcarea cu picioarele și de multe alte marafeturi născocite de amplotiații Agii, căci din acestea se poate trage moartea. Deci nu spunem ca la Agie să piară bătaia, dar nu se omoară.*

Revenind la cazul morții suspecte a celui Adam, Vodă Moruzi trage următoarele concluzii: *[...] cu privire la îndărătnicul Adam Manole că i s-au alintat câteva gârbace și astea peste cojoc, nu putea să i se tragă moartea și credem cu temei din pricina vre-unei boli de care suferea cu mult înainte, venindu-i sorocul morții după 6 zile dela cele întâmplare”.*

Cât privește pe cei care au depus mărturii mincinoase, domnitorul se arată mirat foarte, întrebându-se: [...]cum s-a putut ca Duhovnicul să spună cea ce a mărturisit un muritor, când canoanele bisericești pe care le trebuie să le știe sunt cu totul oprite. Noi le socotim ca născociri pentru care nici să nu se mai facă nici o cercetare în această privință, iar amplotiații arestuiți, fiind nevinovați cu privire la moartea lui Adam Manole poruncim ca bănușii ce sunt închiși de îndată să se sloboadă. Așa am zis, așa să se facă și toți să tacă.

Istorii incomode Când serviciile secrete bat clopotele, domnitorii își pierd tronul

Ca în fiecare an, la 24 ianuarie, sărbătorim, cu mai mult sau mai puțin fast, Unirea Principatelor Române sau, cum se mai spune, „mica unire” de la 1859, evocând, de fiecare dată, alegerea ca domnitor a fostului pârcălab de Covurlui, colonelul Alexandru Ioan Cuza. Și totuși, din respect pentru adevărul istoric, omitem de fiecare dată să amintim că detronarea domnitorului român face parte din trecutul nostru, dar mai puțin glorios.

Fără a intra în amănunte și fără a încerca să descălcim motivele pentru care Al. I. Cuza a căzut victimă loviturii de palat, din acea noapte de Făurar a anului 1866, este interesant de văzut ce rol au avut serviciile secrete în acest deznodământ nefericit. Este binecunoscut faptul că printre multiplele preocupări ale lui Al. I. Cuza, pentru făurirea unui stat național modern, imediat după alegerea sa, la 24 ianuarie 1859, a fost și organizarea unei structuri informative, care să facă față acțiunilor de spionaj ale marilor imperii europene: țarist, otoman și habsburgic. Astfel, prin Înaltul Ordin de Zi, numărul 83 din 12 noiembrie 1859, se înființează Statul Major General și în cadrul acestuia Serviciul de Informații Militare, condus de sublocotenentii Gheorghe Slăniceanu și Ștefan Fălcoianu, care vor deveni, ulterior, generali și miniștri de război. Concomitent cu înființarea primului organ de informații al armatei române, se organizează și o structură informativă la nivelul Poliției Capitalei, cu rolul de a veghea și a culege informații despre eventualele activități ce ar fi pus în primejdie instituțiile statului, viețile demnitarilor și, nu în ultimul rând, a domnitorului.

Din păcate, calitatea prestațiilor acestui serviciu secret nu s-a ridicat la nivelul celui militar, fapt dovedit și de intempestiva lovitură de stat prin care Cuza a fost detronat și apoi exilat la Heidelberg, unde a murit în anul 1873. Ca o premoniție a ceea ce i s-a și întâmplat, cu un an înainte de detronare sa, Alexandru Ioan Cuza a verificat personal planurile de măsuri întocmite de șeful Poliției Capitalei, în vederea contracarării unor activități subversive ce îl vizau direct pe el. Pentru domnitor surpriza a fost de proporții, când a văzut că printre măsurile ce trebuiau luate în prevenirea unor acțiuni de felul în care a căzut victimă, figura tragerea clopotelor în toate bisericile de pe teritoriul Urbei Bucureștilor. Demiterea șefului Poliției Capitalei, colonelul Florescu, s-a dovedit tardivă, reorganizarea Serviciului de Informații urmând să se facă de cel care îl va urma la tron, Principele Carol.

Divizia „Tudor Vladimirescu” la 80 de ani de la înființare. Oameni și fapte între omagiere și contestare

Colonel (r) dr. Mircea Tănase, membru al Uniunii
Ziarștilor Profesioniști din România

Rezumat

La 2 octombrie 1943 a fost înființată, pe teritoriul Uniunii Sovietice, din prizonieri de război români, Divizia de voluntari „Tudor Vladimirescu”, având ca misiune declarată lupta împotriva regimului antonescian și a Germaniei hitleriste, pentru eliberarea părții de nord-vest a României, ocupată de Ungaria în 1940. Cei care au acceptat încadrarea în această divizie, încălcând astfel Jurământul militar față de România și Codul Justiției Militare, au fost în marea lor majoritate soldați și subofițeri, dar și ofițeri, aceștia din urmă mult mai puțini ca număr. Pentru fiecare dintre ei a primat posibilitatea de a scăpa din prizonierat și a se întoarce în țară.

După ce a fost angajată, alături de armata sovietică, în ofensiva finală asupra Germaniei hitleriste, Divizia „Tudor Vladimirescu” a fost întrebuintată, la revenirea ei în țară după terminarea războiului, ca element de presiune pentru instaurarea și impunerea guvernului de orientare comunistă de la București, la 6 martie 1945. Mai mult, 1000 de ofițeri, subofițeri și trupă din cadrul diviziei au fost instruiți de către reprezentanți ai Partidului Comunist Român, pentru a încadra nucleul de bază al aparatului politic din armată, după modelul sovietic.

La 12 aprilie 1945 a fost înființată, tot pe teritoriul URSS, a doua divizie de voluntari români, „Horia, Cloșca și Crișan”, care nu a fost introdusă însă în luptă până la sfârșitul războiului, dar a constituit un puternic sprijin pentru guvernul pro comunist impus de către sovietici.

La 15 august 1945, prin decret semnat de regele Mihai I, Diviziile „Tudor Vladimirescu” și „Horia, Cloșca și Crișan” au fost integrate în armata română. În 1947 au fost transformate în divizii blindate, urmând alte transformări ulterioare. Mare parte dintre cei care au venit în țară cu aceste divizii au fost recompensați cu grade și funcții importante în noua armată populară română.

După 1990, rolul acestor divizii a fost reconsiderat, foarte mulți istorici apreciind că înființarea acestora a constituit un act de trădare, prin încălcarea jurământului militar și a Codului de Justiție Militară, și un instrument de impunere, prin forță, a regimului comunist în România.

Contextul intrării României în al Doilea Război Mondial

În vara anului 1940, principala amenințare la adresa intereselor fundamentale ale României a fost revizionismul teritorial practicat de statele vecine, U.R.S.S., Ungaria, Bulgaria. Fiecare dintre acești vecini se socotea frustrat de rezultatele Primului Război Mondial, revendicând din partea României porțiuni importante din teritoriu.

După acceptarea, de către autoritățile române, a Ultimatumului sovietic din 26 iunie 1940, și cedarea fără luptă, la 28 iunie 1940, a Basarabiei și nordului Bucovinei, a urmat cedarea, la presiunea Germaniei și Italiei, a nord-vestului Transilvaniei, către Ungaria, la 30 august 1940, și a Cadrilaterului, către Bulgaria, la 7 septembrie 1940.

Politica externă a României de după 28 iunie 1940, când s-a declanșat procesul dezintegrării teritoriale a României Mari, a fost determinată astfel, de pierderea, sub imperiul forței și a contextului politic internațional nefavorabil, de consecințele evacuării, sub amenințarea cu forța, a mai mult de o treime din teritoriul național și s-a aflat la originea intrării țării, la 22 iunie 1941, în al Doilea Război Mondial, alături de țările Axei. Generalul Ion Antonescu, devenit conducător al statului român după ce i-a impus regelui Carol al II-lea abdicarea, la 5 septembrie 1940, a considerat că refacerea integrității teritoriale nu putea fi realizată decât în cadrul alianței cu Germania, cea mai mare putere militară a momentului în Europa, care, deși susținuse și impusese cedarea unor părți importante din teritoriul românesc, garanta totuși, ceea ce mai rămăsese din acesta și hrănea speranța recăștigării unora dintre teritoriile pierdute.¹

Armata Română pe Frontul de Est

Operațiunile militare ale României pe Frontul de Est au început la 22 iunie 1941 cu Armata 3 română (comandată de generalul Petre Dumitrescu), Armata 4 română (comandată de generalul Nicolae Ciupercă) și Armata 11 germană (comandată de generalul Eugen von Schobert), reunite în Grupul de armate „General Ion Antonescu”, au avut ca misiune inițială eliberarea Basarabiei și a părții de nord a Bucovinei. După lupte grele, până la 26 iulie 1941 au fost eliberate Bucovina și Basarabia, fiind reîntregite granițele de nord și est ale țării.²

Hotărârea Conducătorului statului de a continua lupta împotriva Uniunii Sovietice, care nici pe departe nu era înfrântă, a fost motivată de considerente politice, militare și morale. Generalul Ion Antonescu spera ca după terminarea războiului să obțină de la aliatul german sprijinul pentru redobândirea întregului teritoriu național, inclusiv partea de nord-vest a Transilvaniei. Din punct de vedere militar considera necesar să asigure, prin acțiuni în adâncimea teritoriului sovietic, securitatea la granița răsăriteană a României, iar din punct de vedere moral se simțea obligat să răspundă cu loialitate aliatului german care contribuise substanțial la recucerirea teritoriului românesc dintre Prut și Nistru.

Desigur, prin continuarea războiului în răsărit, armata română a intrat, formal, și în război cu Marea Britanie și SUA, aliații Uniunii Sovietice.

La 17 iulie 1941 armata română a depășit frontiera de est a României și a desfășurat, în cooperare cu armata germană, ample operații militare între Nistru și Nipru, în zona Odessa, la nord de Marea Azov, în Crimeea, la sud de Harkov, în zona Stalingrad (la Cotul Donului și în Stepă Kalmukă), în Peninsula Taman, în Cuban și în Caucaz.³

Remarcabile au fost operația ofensivă a Armatei 4 română (cu Corpul de Munte și Corpul 7 Armată) la Odessa (8 august-16 octombrie 1941), dar și bătăliile defensive ale Armatei 3 la Cotul Donului și Armatei 4 în Stepă Kalmucă (noiembrie-decembrie 1942).⁴

În dramaticele încleștări de la Stalingrad și din Stepă Kalmukă, în care inamicul a avut o netă superioritate în mijloace moderne de luptă, în special tancuri grele, iar lipsurile armatei române în dotarea și echiparea trupelor, unele greșeli de comandă și execuție, dar și relațiile de comandament cu aliatul german, din ce în ce mai dificile, au fost evidente și nu pot fi negate, Armatele 3 și 4 române au pierdut, în iarna 1942-1943, aproximativ 150.000 militari morți, răniți sau dispăruți.⁵

Armata română a continuat însă să lupte alături de Germania, chiar dacă acum preponderente au fost operațiile defensive, până când, în martie 1944, partea de est a teritoriului național a devenit din nou teatru de acțiuni militare. Conform datelor centralizate de Marele Stat Major, armata română a înregistrat ca pierderi în Campania din Est 624.740 militari (71.585 morți, 243.622 răniți și 309.533 dispăruți).⁶

Referitor la acest segment, al militarilor dispăruți, trebuie remarcat faptul că numărul lor include, în general, pe cei luați prizonieri de către inamic, pentru că cei dispăruți, în adevăratul sens al cuvântului – dezertori, trecuți intenționat și de bunăvoie la inamic – este foarte mic.

Prizonieri români în URSS

Deși numărul militarilor români luați prizonieri de către Armata Roșie între 22 iunie 1941 și 20 ianuarie 1945, când s-a încheiat procesul capturării acestora, inclusiv a celor dezarmați după 23 august 1944, este diferit de la o sursă istoriografică la alta, inclusiv cele sovietice, un lucru este cert: numărul acestora este mult mai mare decât cel înregistrat în documentele oficiale. Acest lucru se datorește, în special, numărului mare de prizonieri decedați pe timpul transportului, în condiții inumane, spre locurile de detenție, când erau luați în evidența lagărelor NKVD. Numărul, dar nici numele multora dintre cei care au murit pe timpul transportului nu va mai fi știut niciodată.

Istoricul militar Ilie Schipor, care a cercetat, între 2019-2019, în Arhiva de Stat Militară Rusă (RGVA) documente referitoare la prizonierii români internați/deportați în fosta URSS, arată că numărul acestora se ridică la 236.420 (generali, ofițeri, subofițeri, gradați și soldați), însă doar 191.496 au ajuns în lagărele din adâncimea URSS și au fost predați trupelor Comisariatului Poporului pentru Afacerile Interne (NKVD). Așadar, aproape 45.000 de prizonieri nu au mai ajuns în lagăre, dar în nici un caz nu pot fi categorisiți ca „dispăruți”.⁷

Din totalul celor 196.258 de prizonieri ajunși în lagărele NKVD, până la 1 ianuarie 1949 au fost repatriați în România 106.415 foști militari români, 20.381 au fost încadrați în cele două divizii române de voluntari, 7148 au fost trimiși în lagărele din sistemul Gulag, 3832 au fost eliberați în interiorul URSS, în calitate de „cetățeni sovietici” (*moldoveni și basarabeni*), iar alți 54.535 au fost înregistrați ca decedați.⁸

Propaganda comuniștilor români în URSS

La Conferința delegaților prizonierilor români de război, din 3-4 septembrie 1943, de la Krasnogorsk, din prezidiul căreia făceau parte și fruntașii comuniști români Ana Pauker, Dumitru Petrescu, Gheorghe Stoica, aflați atunci în URSS, alături de reprezentanți ai prizonierilor români, s-au stabilit o serie de măsuri pentru „îmbunătățirea activității antifasciste” în lagărele de prizonieri și s-a ales o Comisie provizorie de lucru pentru a pune în aplicare cele propuse.⁹

Iată mai jos și *Proiectul cererii prizonierilor români de război*, adresată lui I.V. Stalin, președintele Consiliului Comisarilor Poporului al URSS, prin care se solicită crearea unităților militare formate din prizonierii de război români:

„19 septembrie 19432

Şefului Guvernului Sovietic
Mareşalul Uniunii Sovietice,
Domnul Stalin

Noi, grupa de inițiativă, care reprezentăm pe prizonierii români aflați în URSS, ne dăm seama că Antonescu, care a legat soarta țării noastre de cea a hitlerismului, dușmanul poporului român și al popoarelor din toată lumea, împinge România spre prăpastie.

În ciuda voinței poporului român, Antonescu a vârat România în pârjolul războiului împotriva URSS, cu care interesele neamului nostru cer să trăim în trainică prietenie.

Astfel, România a ajuns în stare de război și cu celelalte mari state. Antonescu a făcut ca România să devină dușmana celor mai multe țări de pe glob.

Victoriile strălucite ale Armatei Roșii, care au creat condițiuni favorabile pentru operațiunile încununate de succes ale trupelor anglo-americane în Africa de Nord, Sicilia, și au determinat prăbușirea Italiei, ne arată cu toată claritatea că acum a sosit momentul hotărâtor, când toți românii, care vor să vadă România liberă și independentă, trebuie să lupte pentru ieșirea imediată a României din război și izgonirea nemților din țară, pentru nimicirea hitlerismului.

Suntem ferm hotărâți să facem tot ce stă în puterile noastre pentru a ne ajuta Patria să rupă orice legături cu Germania hitleristă și prin aceasta să evităm catastrofa spre care se rostogolește țara noastră.

Suntem convinși că, în situația actuală, cel mai eficace ajutor pe care îl putem da noi poporului nostru este lupta cu arma în mână.

De aceea, vă rugăm, Domnule Mareșal, din tot sufletul să ne ajutați pe noi, prizonierii de război care ne aflăm în Uniunea Sovietică, să formăm unități militare pentru a lupta contra forțelor armate hitleriste.

Suntem însuflețiți de dorința fierbinte de a lupta pe front, umăr la umăr, cu glorioasa Armată Roșie, laolaltă cu toate forțele antihitleriste, pentru a zdrobi cât mai repede armata hitleristă și pentru a elibera de sub jugul germano-fascist toate popoarele iubitoare de libertate, iar împreună cu ele, și poporul nostru.¹⁰

Referitor la misiunile unei viitoare divizii preconizate a fi constituite din prizonieri români pe teritoriul URSS în 1943, se făcea apel la sentimentele patriotice ale prizonierilor, la necesitatea luptei împotriva Germaniei și regimului antonescian de la București, la eliberarea părții de nord-vest a României ocupată de Ungaria în 1940. Referitor la modul de întrebuințare a acestei divizii, generalul-maior sovietic I.A. Petrov, șeful Direcției pentru problemele prizonierilor de război și ale persoanelor civile internate, din cadrul NKVD al URSS, făcea precizarea, în februarie 1944, după înființarea acesteia la 2 octombrie 1943, că ea ar fi putut fi întrebuințată ca mare unitate operativă pe front, sau ca unitate de menținere a ordinii în țară.¹¹ Desigur, era vorba despre noua ordine politică și socială impusă de Uniunea Sovietică în România spre finalul și după terminarea războiului.

Propaganda în rândurile prizonierilor români aflați în lagărele din URSS era făcută de propagandiști desemnați din rândurile acestora, dar și cu cei veniți direct de la Moscova, specializați în acțiuni de acest gen. La una din vizitele făcute la divizie, după înființarea acesteia, „un grup de civili români, în frunte cu doamna Ana Pauker (Mata, Manole și maior Luca), la 14 martie 1944, cu puține zile ca Armata Roșie să pătrundă pe teritoriul României, a precizat cu claritate: Notați bine, domnilor ofițeri! Armata Roșie este foarte aproape de granița României, pe alocuri distanța este de abia 60-80 km. În consecință locul dumneavoastră este acolo și nu aici.”¹²

De la entuziasm la refuzul de a se înscrie ca voluntari

Gheorghe Tănăsescu, absolvent al Școlii de Ofițeri de Artilerie de la Timișoara în 1937, repartizat la Regimentul 7 Artilerie Buzău, unitate cu care a participat la campania anului 1941, a căzut, în noiembrie 1942, prizonier la Cotul Donului. În timpul celor patru ani de prizonierat în lagărul de la Oranki, URSS, a ținut un jurnal în care a consemnat, printre altele, și episodul constituirii Diviziei de voluntari „Tudor Vladimirescu” pe teritoriul URSS, în octombrie 1943. Deși mai târziu istoriografia comunistă a accentuat cât s-a putut „entuziasmul” cu care prizonierii români s-au înscris în această divizie de „voluntari eliberatori ai patriei de sub jugul fascist”, alături de Armata Roșie, realitatea a fost cu totul alta, cel puțin în ceea ce privește atitudinea ofițerilor. Aceștia, educați temeinic în spiritul valorilor autentice românești, al patriotismului și respectului pentru jurământul, legile și regulamentele militare, au refuzat, în mare majoritate, să se înscrie în rândul voluntarilor, considerând acest act ca unul de trădare de țară.

Au preferat să rămână în continuare sub greaua povară a prizonieratului, cu speranța că, după terminarea războiului, vor fi eliberați și repatriați. Pentru mulți dintre ei însă, acest lucru s-a produs foarte târziu sau nu au mai apucat să-l trăiască. Mormintele lor, din lagărele de prizonieri, acolo unde cu greutate au mai putut fi identificate, sunt grăitoare în acest sens.

Desigur, această atitudine demnă nu i-a caracterizat pe toți cei aflați în prizonierat, în condiții deosebit de grele, inumane, și care, în speranța eliberării și reîntoarcerii acasă, s-au înscris ca voluntari. Acest lucru l-au făcut, în special, gradele inferioare și trupa. Nu trebuie omiși însă nici o parte dintre ofițeri, care, din oportunism sau alte interese carieristice, au acceptat să se înscrie și să vină acasă cu Divizia „Tudor Vladimirescu”, poate chiar să și lupte nu doar împotriva armatei germane, ci chiar și împotriva propriei armate române, căreia, chiar dacă se aflau în prizonierat, încă îi aparțineau.

Unii dintre ei, numiți la comanda subunităților, unităților și marilor unități române de voluntari, au luptat, alături de armata sovietică, împotriva forțelor germane, pe Frontul de Vest, fiind răsplătiți, după război, cu grade și funcții importante în noua armată populară română, remodelată după model sovietic.

Locotenent-colonelul Iacob Teclu, căzut prizonier la Cotul Donului și revenit în țară ca șef de stat major al Diviziei „Tudor Vladimirescu”, scria, la 28 august 1945, în autobiografia sa:

„Am luat parte la luptele defensive din Cotul Donului și am căzut prizonier cu tot regimentul la 23 noiembrie 1942, la Raspopinskaia, pe Don. Am fost internat în Lagărul de prizonieri nr. 27 [de la] Krasnogorsk, unde, arătându-mi-se realitățile vieții sovietice și citind literatură marxistă, mi-am dat seama de eroarea politică în care am trăit până atunci. M-am eliberat de toate ideile greșite și m-am hotărât să activez pentru desăvârșirea mea politică și să lupt pentru a ajuta țării mele să se îndrepte pe calea adevărului, pe calea socialismului marxist, după exemplul URSS. În februarie 1943, am propus autorităților URSS înființarea unor unități de voluntari dintre prizonieri pentru a lupta cu arma în mână contra fascismului.

În martie și aprilie 1943, la Serebriannîi Bor, am lucrat un proiect de regulament al unităților de voluntari, care a fost predat autorităților sovietice. În iulie 1943, la Krasnogorsk, am propus delegatului Guvernului URSS formarea de unități de voluntari. Am luat parte, în toamna 1943, la Congresul prizonierilor români din URSS și am propagat ideea formării diviziei de voluntari”.¹³

După corectarea acestei „erori politice” și pentru „ajutorul dat țării de a se îndrepta pe calea adevărului, pe calea socialismului marxist, după exemplul URSS”, colonelul Iacob Teclu a fost numit comandant al Diviziei „Tudor Vladimirescu”, cu care a participat pe frontul de Vest, alături de armata sovietică. După încheierea războiului, a fost înaintat la gradul de general, fiind numit comandant al Comandamentului Trupelor de Grăniceri, secretar general pentru Trupe al Ministerului Afacerilor Interne, subșef al Marelui Stat Major, Șef al Direcției Pregătire de Luptă, Comandant al Regiunii III Militare, prim-loțiitor al ministrului Forțelor Armate, membru al Consiliului de Stat. Între anii 1957-1965, având gradul de general de armată, s-a aflat la comanda Academiei Militare din București.

Revenind la „entuziasmul” cu care alți ofițeri români prizonieri în URSS au aderat la constituirea diviziilor de voluntari, reiterăm, în materialul de față, câteva consemnări din jurnalul lui Gheorghe Mateescu, care, credem, sunt edificatoare în acest sens:

„*Miercuri 6 octombrie*. O zi de repaos binevenită. Ieri s-au întors de la Moscova delegații de la congresul antifascist. Seara, la orele 20.30, a fost la club o mare adunare a românilor. Clubul era frumos pavoazat cu becuri colorate, steaguri și lozinci: Pe-al nostrum steag e scris unire! Deșteaptă-te, române!

Pe scenă au luat loc delegații: sublocotenentul Bodiu și locotenentul Racoteanu, apoi ceilalți delegați, de la alte lagăre: locotenent-colonelul [Iacob] Teclu, maiorul Buzoianu, căpitanul Nicolaide ș.a. Tot acolo erau: Alexandru Măță, Codler, profesorul Stoica (tot un fugar din țară, ca și Măță), maiorul Sokolov (rus, ajutorul de comandant), căpitanul Azarov de la Informații, sublocotenentul Mânzăraru, sublocotenentul Iliescu Napoleon. Erau peste 20, abia aveau loc pe scenă. Locotenent-colonelul Teclu a prezentat situația militară pe toate fronturile, arătând totodată disperarea armatei germane. S-a referit apoi la activitatea lor la marea adunare antifascistă de la Moscova și, în încheiere, a spus că Stalin a aprobat formarea unei divizii de voluntari, care să lupte contra nemților. Divizia va fi echipată românește, cu armament românesc, comandă românească. Vor fi cazarmați la SV de Moscova, unde vor face instrucție.

Această știre a fost primită cu un ropot de aplauze și cu cântecul „Deșteaptă-te Române!”, apoi conferențiarul a cerut să ne unim pentru lupta noastră națională, la care s-a răspuns cu „Pe-al nostru steag e scris unire”. Însă era un entuziasm de nedescris printre antifasciști. Rușii veniseră să studieze atmosfera dintre prizonieri, când se va comunica acest lucru.

Au mai vorbit cam același lucru locotenentul Racoteanu, sublocotenentul Bodiu, maiorul Buzoianu și alți delegați, iar la urmă, după ce au plecat rușii și au început înscrierile pentru divizia de voluntari, au văzut că nu sunt decât 63. Au mai încercat să ne invite să ne înscriem, până la urmă au renunțat.

Comandant al Diviziei este locotenent-colonelul Cambrea, șef de stat major locotenent-colonelul Teclu. Acum caută ofițeri pentru cadre. Ei spun că dintre soldați s-au înscris câteva mii.

Joi, 7 octombrie. Niet convoi! N-am fost la lucru.

În lagăr, propagandă serioasă pentru înscrierea în divizia de voluntari. Afișe pe pereți de tot felul. Mâncare mai bună, pâinea albă. Seara, la club, a fost adunarea ofițerilor din Regimentul 27 Infanterie, regimentul lui Teclu; după ce le-a vorbit vreo oră, din toți ofițerii n-a vrut să semneze nici unul. S-au sculat toți deodată și au plecat. A fost o palmă serioasă pentru el.

Vineri, 8 octombrie. [...] Seara a avut loc adunarea celor vopsiți (antifasciști, n.n.) și a invitațiilor lor. Îl iau pe fiecare și-l întreabă de ce nu semnează.

Sâmbătă, 9 octombrie. Niciun român n-a ieșit azi la corvoadă. A fost apel dimineață. Deși credeam că o să fie mare adunare pentru divizia de voluntari, nu s-a întâmplat nimic. După-amiază au scos bănci afară, la tribună, însă le-au băgat înapoi.

A fost pentru noi o zi reconfortantă de repaos.

Duminică, 10 octombrie. S-a ținut o mare adunare, pentru cooptarea de noi aderenți. Au vorbit: Alexandru Măță, maiorul Buzoianu și căpitanul rus Azarov. Rezultatul egal cu zero. În total au recrutat vreo 95 voluntari. Au umblat și prin spital, să-i facă să semneze, amenințându-i că nu dau medicamente.

Luni, 11 octombrie. Lucru la drum, la Șoniha. Toți voluntarii au fost mutați în corpul trei și nu ies la lucru. Se vorbește că vor primi regim alimentar mai bun.

Marți, 12 octombrie. Lucru la Șoniha. Seara au plecat cei din grupul 10 la Schit, pentru eliberarea corpului, unde vor intra voluntarii de acolo. Pe la ora 21 au sosit și cei de la Șchit, toți grași ca porcii. [...]

Vineri, 15 noiembrie. Sâmbătă 16 noiembrie. Nimic deosebit, afară de lucrul la drum. Așteptăm plecarea diviziei, pentru eliberarea lagărului. Cei care se înscriu acum își iau bagajele și pleacă în corpul 3 noaptea, să nu-i vadă nimeni. Dimineața te trezești fără ei în dormitor. Unde-s? Unde-s? ...La corpul 3! [...]

Vineri, 22 octombrie. Pentru noi, românii, s-au sistat corvezile, în vederea plecării diviziei. Dimineața era forfotă printre ei, se pregăteau cu bagajele, își luau ziua bună, erau veseli că pleacă. S-au adunat în fața bisericii cu toate bagajele. La un moment dat, când nimeni nu se aștepta, s-a auzit o muzică militară, cântând un marș românesc (exact ca la Drăgaica). S-au deschis larg porțile lagărului și au intrat triumfal vreo 12 muzicanți de la Gorki, aduși cu mari sacrificii.

Noi, care nu ne așteptam la așa ceva, am rămas cu gura căscată. Au început apoi cuvântările de adio. Au vorbit: maiorul rus Sokolov, maiorul Buzoianu, maiorul Badea și colonelul italian, șeful antifasciștilor și al aliaților italieni.

În sunetele fanfarei și-n huiduielile și-njurăturile noastre au ieșit cam repede pe poartă, la ora 10.30. S-au imbarcat afară în mașini și au plecat la Gorki, iar de acolo la Moscova, cu trenul.

Lagărul respiră ușurat, toți sunt liniștiți, deloc triști. Pe cei plecați îi considerăm trădători de țară și nu pomenim de ei decât în cuvinte urâte.

Regulamentele militare românești spun că prizonierul trebuie să aibă în captivitate o atitudine demnă, să nu facă politică și să nu se înscrie în unități de voluntari pe teritoriul inamicului. Cine face acest lucru pierde cetățenia română.

Sâmbătă, 23 octombrie. Aceeași muncă plictisitoare.

Duminică, 24 octombrie. Dimineața am luat, cu Fănică și Radu Mușat, primele lecții de bridge de la Dan Antonescu.

Aseară a sosit în lagăr colonelul [Mihai] Maltopol și ne așteptăm ca azi să fie o adunare pentru racolarea de noi adepți. Până la urmă, n-a fost nimic. Colonelul a stat de vorbă cu fiecare ofițer superior, însă fără rezultate.

Un lucru frumos demn de relevat: destui voluntari care au stat în corp cu noi n-au plecat decât în ultima clipă, de rușine sî nu-i vedem și să nu-i înjurăm. Ne-am trezit dimineață cu locuri libere prin dormitoare. Sau se duceau în corpurile de voluntari și nu mai ieșeau pe afară deloc, ca să nu dea ochii cu noi.[...]

Miercuri, 27 octombrie. Zi oficială de repaos. Am început să mă pregătesc de iarnă. Azi au fost chemați la interogatoriu toși cei care au semnat la antifasciști și n-au mai vrut să se înscrie în divizie.

A fost un fel de tribunal de judecată, format din Codler, Maltopol și Buzoianu. I-au beștelit, i-au făcut cu ou și cu oțet, i-au amenințat însă n-au prins nimic.

Maltopol, în cuvântarea lui, a spus: „Dacă în țară mă va opri pe stradă și mă va întreba vreo soție sau mamă de ofițer care n-a venit cu divizia, îi voi spune:

-Doamnă, fiul (soțul) dumneavoastră nu v-a iubit și n-a vrut să vină!”

Iar în încheiere a spus:

„Și când dumneavoastră, toți, veți veni în țară, colonelul Maltopol va fi la graniță și cu sabia va face trierea, dând pe cei buni la dreapta și pe cei răi la stânga, alegând astfel oile de capre.”

Joi, 28 octombrie. Niciun român n-a fost la corvoadă. A fost iarăși o zi încărcată de istorie. Colonelul Maltopol a vorbit din nou la club patru ore, ca până la urmă să nu realizeze nici un adept.

Ne-a amenințat că dacă nu ne înscriem în divizie, abia peste 15 ani, când s-o termina războiul cu Japonia, ne vom întoarce acasă (râsete). Acum rușii sunt la 80 km de Bug, de grănicerii lui Antonescu (ei socotesc că pacea este ca și făcută, rușii prezidând conferința și tratativele).¹⁴

Divizia „Tudor Vladimirescu”

Divizia de voluntari români „Tudor Vladimirescu” a fost înființată pe teritoriul URSS la 2 octombrie 1943, prin hotărârea guvernului sovietic, din militarii români prizonieri de război. De remarcat că nu numai prizonierii români au fost constituiți în formațiuni naționale, ci și cei bulgari, cehoslovaci, evrei, iugoslavi, polonezi, ucraineni și unguri.

Misiunea inițială declarată a acestei divizii a fost, făcându-se apel la sentimentele patriotice ale prizonierilor români, de a lupta împotriva regimului antonescian și a Germaniei naziste, pentru eliberarea părții de NV a României, ocupată de Ungaria în 1940. Ulterior, misiunile au fost nuanțate, în sensul că exista posibilitatea de a fi întrebuințată ca mare unitate operativă pe front, dar și ca unitate de menținere a ordinii în țară.

După constituirea și numirea, la comanda sa, a colonelului Nicolae Cambrea, la 29 martie 1944, în conformitate cu ordinul Comandamentului Suprem Sovietic și cu Directiva Statului Major General al Armatei Roșii nr. 292743, Divizia „Tudor Vladimirescu” a fost subordonată Frontului 2 Ucrainean, comandat de generalul Rodion I. Malinovski.

După depunerea jurământului, la 30 martie 1944, primul eșalon al diviziei a început deplasarea pe front, dar pentru că situația fusese oarecum stabilizată, elementele înaintate ale diviziei nu au fost angajate în luptă.

După declanșarea ofensivei sovietice Iași-Chișinău, divizia a primit ordin, la 21 august 1944, să intre în orașul Iași. Trecerea României de partea Națiunilor Unite, la 23 august 1944, a scos însă Divizia „Tudor Vladimirescu” din situația complicată de a lupta împotriva unităților armatei române aflate pe direcția sa de acțiune.

În acest nou context politico-militar, divizia a primit ordin de la generalul Malinovski să-și continue deplasarea spre București, punându-i-se la dispoziție 150 de mașini. La 28 august a ajuns la Iași, iar la 31 august la București. Capitala României fusese eliberată deja de către unitățile române aflate pe teritoriul național, după lupte grele cu trupele germane, iar ordinea în țară era menținută cu fermitate de noul guvern român.

Divizia „Tudor Vladimirescu”, încadrată în armata sovietică, a fost trimisă pe front, la NE de Brașov, unde a intrat în subordinea Corpului 33 infanterie sovietic și a fost angajată în luptă împotriva trupelor germane pe direcția Ilieni-Sfântul Gheorghe-Malnaș. A urmat, alături de armata sovietică, drumul de luptă în Transilvania, ajungând, la 12 septembrie 1944, la Oradea, pe care a eliberat-o. S-a remarcat apoi în luptele pentru eliberarea orașului ungar Debrețin, la 20 octombrie 1944, motiv pentru care a fost citată de Comandamentul Suprem Sovietic și i s-a adăugat la titlatura sa numele acestui oraș: Divizia „Tudor Vladimirescu-Debrețin”.

Iată o nouă consemnare în jurnalul lui Gheorghe Tănăsescu, aflat în continuare în prizonierat în URSS:

„Am primit ceva știri despre divizia de voluntari „Tudor Vladimirescu”, aflată pe front. Colonelul Buzoianu, care plecase de aici maior, acolo comandant de regiment, a murit în luptă. Cambrea, avansat general, este rănit. Cum era de așteptat, se pare că divizia „Tudor Vladimirescu” a fost băgată la mare înghesuială.”¹⁵

Divizia „Tudor Vladimirescu-Debrețin” a continuat, alături de Armata 53 sovietică, ofensiva pe teritoriul Ungariei și Cehoslovaciei. La 19 martie 1945 a ieșit pe râul Hron, la Yarnovica, Cehoslovacia. Pentru modul cum s-a comportat în luptă a fost decorată de Prezidiul Sovietului Suprem al URSS cu ordinul „Drapelul Roșu”.

După readucerea în țară și impunerea, de către sovietici, la 6 martie 1945, a guvernului prezidat de dr. Petru Groza, Divizia „Tudor Vladimirescu-Debrețin” a devenit, pentru guvernul pro-sovietic, principalul sprijin militar intern în acțiunea acestuia de consolidare a puterii.¹⁶

La scurt timp după instaurarea regimului comunist în România, a fost înființată, la Kotovs, în URSS, cea de-a doua divizie de voluntari, români, care a primit denumirea de „Horia, Cloșca și Crișan”, la comanda căreia a fost numit generalul Mihail Lascăr, locotenent-colonelul Dumitru Petrescu fiind numit locțiitor al comandantului, iar maiorul Valter Roman șef al Secției educație și cultură.

Rolul acestei de-a doua divizii, acum când războiul luase sfârșit, a fost, după cum se exprima comandantul acesteia, generalul Mihail Lascăr, ca împreună cu cele mai bune elemente din restul unităților românești (printre care, desigur, și Divizia „Tudor Vladimirescu”), să „formeze sâmburele noii armate democratice românești-reazem de temelie a regimului democratic.[...] Divizia noastră trebuie să fie model care să servească la organizarea întregii armate române pentru a clădi o armată nouă cu un spirit nou, Armata democratică română, și să ceară: Luați ca exemplu Armata Roșie.”¹⁷

După impunerea guvernului dr. Petru Groza, la 6 martie 1945, au fost selecționați, din efectivele Diviziei „Tudor Vladimirescu-Debrețin”, 1000 ofițeri, subofițeri și trupă, pentru a fi instruiți să devină nucleul de bază al aparatului politic din armată, după modelul sovietic. După instruirea făcută cu activiști ai PCR și reprezentanți ai guvernului, acești activiști politici au fost încadrați în armata română, avansați și decorați. La festivitate au participat Regele Mihai I, reprezentanți ai guvernului, ai armatei române și armatei sovietice. La începutul lunii mai, 986 dintre ei au fost trimiși la marile unități operative române de pe front, unde au încadrat noile funcții de ajutoi ai comandanților pentru munca de educație, cultură și propagandă. La 8 mai 1945 s-a înființat Direcția Superioară pentru Educație, Cultură și Propagandă (ECP), în subordinea nemijlocită a ministrului de război, generalul Constantin Vasiliu-Rășcanu.

La 15 august 1945, prin Decretul-Lege nr. 2625, semnat de regele Mihai I, cele două divizii de voluntari constituite pe teritoriul URSS au fost integrate în armata română.

Trebuie consemnat însă că, în același timp, după octombrie 1944, mulți generali români din armata regală au fost arestați și acuzați de dezastrul țării și al armatei române. După 6 martie 1945, 46 generali și 208 ofițeri superiori (182 colonei) au fost trecuți în rezervă și în retragere. Aceștia le-au urmat, în lunile și anii următori, foarte mulți alții, care luptaseră pe frontul de Est, sau nu au aderat la noua politică impusă cu forța armelor venite din Răsărit. Foarte mulți dintre ei au fost arestați și condamnați la ani grei de închisoare, în care o mare parte dintre ei și-au găsit sfârșitul.

În iulie 1945, Comisia Aliată de Control (sovietică) a impus desființarea mai multor divizii române care se remarcaseră în operațiile militare pe Frontul de Vest,¹⁸ dar care nu mai corespundeau noii arhitecturi de securitate a statului român.

Astfel, a început procesul de destructurare a cadrului organizatoric al armatei române, de schimbare a conducerii sale prin înlăturarea comandanților și ofițerilor dovediți „necorespunzători” pentru noua politică instaurată în România, la care au contribuit, incontestabil, și cele două divizii de voluntari, „Tudor Vladimirescu-Debrețin” și „Horia, Cloșca și Crișan.”

Nota autorului: Materialul a fost prezentat la Sesiunea Internațională de Comunicări Științifice ACTA MOLDAVIAE MERIDIONALIS, organizată de Muzeul Județean „Ștefan cel Mare” Vaslui, 28-29 septembrie 2023, și va fi inclus și în volumul editat cu acest prilej.

Foto 1-4: Sosirea și primirea Diviziei „Tudor Vladimirescu” în București, la sfârșitul lunii august 1944 (sursa Internet).

Foto 5: Insigna cu însemnele Diviziei „Tudor Vladimirescu” (sursa Internet).

Note:

¹Alesandru Duțu, Florica Dobre, Leonida Loghin, *Armata română în al Doilea Război Mondial 1941-1945. Dicționar enciclopedic*, Editura Enciclopedică, București, 1999, p. 5.

²Ibidem, p. 6.

³Ibidem.

⁴Ibidem.

⁵Ibidem, p. 7.

⁶Ibidem, p. 8.

⁷Colonel(rtr.) dr. Ilie Schipor, *Prizonieri de război români în fosta URSS*, în revista *România Eroică*, nr. 1(67)/2023, pp.30-37.

⁸Ibidem.

⁹Alesandru D. Duțu, *Politizarea armatei române*, în revista *Dosarele Istoriei*, nr. 4/1996, p.29.

¹⁰LaurențiuConstantiniu, Ilie Schipor, Vladimir Ivanovici Korotaev, Vladimir Nikolaevici Kuzelenkov, Vitalie Văratie (coordonator), *Prizonieri de război români în Uniunea Sovietică. Documente 1941-1956*, Editura Monitorul Oficial RA, București, 2013, p. 298.

¹¹Alesandru D. Duțu, *Op. cit.*

¹²Ibidem.

¹³LaurențiuConstantiniu, Ilie Schipor,..., *Op. Cit.*, p. 300..

¹⁴Gheorghe Tănăsescu, *Prizonier român la Cotul Donului. Jurnal de război (27.08-23.11.1942) și prizonierat (24.11.1942-20.11.1946)*, Editura Militară, București, 2017, pp.207-213.

¹⁵Gheorghe Tănăsescu, *Op. cit.*, p. 282.

¹⁶Alesandru Duțu, Florica Dobre, Leonida Loghin, *Op. cit.*, p. 199

¹⁷Ibidem.

¹⁸Ibidem.

-NICOLAE IORGA ȘI INSTITUTUL ROMÂN DE CERCETĂRI ȘI STUDII ARHEOLOGICE DIN SARANDA, ALBANIA

---Diana Cristiana Lupu, Statul Major al Apărării

Diana Cristiana Lupu, pasionată de istoria și cultura spațiului sud-est european, a susținut o teză de doctorat axată pe relaționarea politică și militară dintre România și Bulgaria, în perioada Războiului Rece, din perspectivă discursivă. Opera lui Nicolae Iorga, publicată, în mare parte, la tipografia înființată de marele savant în Vălenii de Munte, care este și orașul natal al autoarei, a relevat aspecte interesante privitoare la menționatul spațiu, unele dintre acestea fiind evidențiate de prezenta lucrare.

Decretului-lege nr. 2695 din 25 iulie 1938,¹ publicat în Monitorul Oficial nr. 175 din 1 august 1938. Principala misiune era aceea de a efectua excavații în zonă, în baza convențiilor încheiate între statul român și cel albanez, precum și de a supune eventualele artefacte unor cercetări menite a contribui la dezvoltarea cunoașterii istorice, etnografice și culturale. Activitatea științifică urma să fie organizată și controlată de Institutul pentru Studiul Istoriei Universale din București, al cărui director, la momentul înființării, era Nicolae Iorga, aceasta nefiind singura legătură a savantului român cu respectivul așezământ, din motive prezentate, succint, în cele ce urmează.

Astfel, Institutul din Albania a fost construit, după planurile arhitectului Petre Antonescu, pe un teren aparținând, inițial, lui Nicolae Iorga. Istoricul român a devenit, în 1932, posesorul unui teren având o suprafață 746,25 m² în Saranda², primit cadou de la regele Zog I, în numele poporului său, drept recunoaștere a sprijinului pe care marele cărturar, istoric și om politic român l-a acordat poporului albanez, în eforturile sale de promovare a identității și a cauzei naționale. Atât proprietatea, cât și institutul au avut o istorie frământată.

Preocuparea lui Nicolae Iorga pentru studierea spațiului sud-est european fiind bine cunoscută, intenția acestuia de a înființa un institut în acest scop este una ce ține de firesc. Locul ales pentru construcția institutului a fost chiar proprietatea menționată, situată pe coasta Mării Ionice, în apropierea orașului antic Butrint, despre care se știe că este un sit al Patrimoniului Mondial UNESCO, un argument în plus pentru interesul de a efectua excavații arheologice și cercetări interdisciplinare în zonă.

Prin urmare, la 13 august 1934, profesorul Nicolae Iorga a făcut un act de donație către statul român la Judecătoria de Ocol Vălenii de Munte, sub nr. 6006, autentificat pe baza autorizației date prin Înaltul Decret Regal nr. 2279/1934³ condiționând donația de construirea unui institut de cercetare interdisciplinară, cuprinzând o bibliotecă și un muzeu. Sarcina de a coordona activitățile legate de înființarea Institutului i-a fost încredințată de către Nicolae Iorga lui Dumitru Berciu, istoric și arheolog român, care a contribuit și la elaborarea cronologiei așezărilor preistorice din Balcani. Planurile clădirii, realizate, după cum am menționat, de arhitectul Petre Antonescu, presupuneau o suprafață de 727,60 m², terenul primit de Nicolae Iorga în 1932 dovedindu-se insuficient. Astfel, i s-a cerut guvernului albanez o suplimentare a suprafeței, solicitare care s-a materializat în 1937, când Nicolae Iorga a obținut de la regele Zog I încă 680 m², în total deci 1424,26 m²,⁴ din care, potrivit actului de donație, statul român deținea doar aproximativ jumătate, aceasta reprezentând una dintre cele două exclave cunoscute ale României, cealaltă fiind în Transnistria. Institutul Român din Albania a funcționat între anii 1938-1940, fiind desființat prin Decretul nr. 3685 din 1 noiembrie 1940, publicat în Monitorul Oficial nr. 258 din 4 noiembrie 1940, și reînființat la 14 mai 1943⁵, rămânând funcțional până în 1944. După cel de Al Doilea Război Mondial ambele state, român și albanez, au deveni sateliți ai URSS, însă în urma căderii regimurilor comuniste din Europa de Est, în anii 1990, clădirea care găzduia Institutul Român din Albania a devenit proprietate privată.

Din sursele avute la dispoziție, în format scris și oral, am identificat mai multe abordări ale problemei Institutului, semnalate de Dumitru Berciu, de fiica sa, profesor Adina Berciu-Drăghicescu, de profesorul Nicolae Ciachir – fondatorul Asociației de Slavistică și Balcanistică din România –, de academicianul Georgeta Filitti, de profesorul Gelcu Maksutovici, de Fundația „Nicolae Iorga” din Saranda, precum și de presă.

Începând cu anul 2000, statul român și Ministerul Afacerilor Externe din România au făcut eforturi pentru a clarifica situația fostei exclave românești, neajungându-se la un rezultat concret. Totuși, în noiembrie 2016, Institutul Cultural Român, în parteneriat cu Ambasada României la Tirana, Fundația „Nicolae Iorga” din Saranda și cu sprijinul Primăriei Municipiului Saranda, a organizat un eveniment prilejuit de dezvelirea bustului marelui istoric și om politic român Nicolae Iorga, o lucrare realizată de sculptorii de origine aromână Zisa Musha și Mario Musha, din Fier, Albania.

În contextul conceptului de balcanizare, definit, în primul rând, ca împărțirea unui stat/teritoriu multinațional în entități mai mici, având omogenitate etnică variabilă, precum și al celui de moștenire ca percepție și/sau continuitate⁶, independența Albaniei, mai ales în perioada Renașterii Albaneze, 1912-1921, trebuia câștigată, în primul rând, în inimi, ale societăților și politicianilor. În acest sens, în 1912, la Boston, a fost înființată *Vatra/Inimă* – Federația Albanezilor din America, având ca exponenți de seamă etnici albanezi, unii dintre ei absolvenți ai Universității Harvard, precum Konstandin Cekrezi, care a publicat, în 1919, la New York, lucrarea *Albania Past and Present*, și Fan Noli, care va deveni premier și regent al Albaniei pentru o scurtă perioadă, fiind exilat de Zog. Acesta din urmă, proclamat rege în 1928 și păstrând această calitate până în aprilie 1939, a fost exilat, la rândul său, de Benito Mussolini, liderul politic italian, când acesta a invadat Regatul Albaniei. În acest sens, Kristo Dako, un alt membru al Federației Vatra, este autorul primei lucrări istorice și politice apărută, în limba engleză, la Tirana, în 1937, *Zogu, the First King of the Albanians*⁷.

Prin studiile sale cu privire la acest spațiu, Nicolae Iorga a contribuit, de asemenea, așa cum am menționat, la susținerea cauzei albaneze. Astfel, în 1913, istoricul publica o lucrare dedicată expediției turcilor în Moreea⁸. *Cronica* povestește evenimente din timpul stabilirii feudalismului de tip vest-european de către franci în Grecia continentală, când un număr de state au fost înființate prin tratatul *Partitio terrarum imperii Romaniae* pe teritoriul Imperiului Roman de Răsărit (Bizantin) dizolvat⁹.

Despotatul de Moreea, stabilit în Peloponez, a dăinuit pentru mai bine de o generație, mulți albanezi (arnăuți) fiind invitați în regiune, de către Teodor I Paleologul, pentru revigorarea economiei. Cei care au plecat în Regatul Napoli au primit numele de arbănași. Incompetența despoților a dus la o revoltă greco-albaneză, moment în care un număr de greci și albanezi influenți din regiune au făcut pace privată cu sultanul otoman Mahomed al II-lea, care a intrat în Moreea în 1460¹⁰. În acest context, la 2 martie 1444, a luat naștere *Liga Lezhë* sau *Liga albaneză*, o alianță militară și diplomatică a aristocrației albaneze, în cadrul căreia se distinge Skanderbeg, eroul național albanez. Skanderbeg, aparținând familiei Kastrioti, se revendica drept urmașul pelasgilor, cea mai veche civilizație, din care s-au desprins epiroții, macedonenii și ilirii, cu reprezentanții lor de seamă Pirus din Epir, Alexandru cel Mare și Skanderbeg.

Potrivit datelor istorice cunoscute, Skanderbeg a participat, în perioada 1447-1448, la Războiul Albano-Venețian, tratatul de pace, semnat la 4 octombrie 1448, fiind primul document diplomatic în care Liga apare ca stat independent. Mai mult, a întreprins, între 1460-1462, o expediție în teritoriile Italiei de astăzi, în ajutorul aliatului său, Ferdinand I de Napoli, precum și o campanie macedoneană, reușind, în 1462, să preia controlul orașului Ohrid¹¹. Ca mențiune, *Via Egnatia*, ce lega Durres de Ohrid, era considerată continuarea celebrei *Via Apia*. Pentru hotărârea cu care s-a opus lui Mahomed al II-lea, cuceritorul Constantinopolului în 1453, Papa Nicolae al V-lea l-a numit pe Skanderbeg *campionul creștinătății*.

În acest context, 8 noiembrie 1462 este datat documentul în limba albaneză pe care Nicolae Iorga l-a descoperit pe timpul studiilor efectuate, în 1915, la Biblioteca Laurențiană din Florența, Italia¹². Este vorba despre un document fragmentar, semnat de Pal Engjëlli, cardinal romano-catolic albanez și Arhiepiscop de Durres, care consemnează formularea utilizată la ceremonia botezului, în limba albaneză. În aceeași ordine de idei, prima carte în limba albaneză, *Meshari*, un compendiu de ritualuri bisericești, a apărut în 1555, autorul fiind Dom Gjon Buzuku, o copie a acesteia aflându-se la Biblioteca Vaticanului. Este, de asemenea, interesant de semnalat faptul că, în 1635, Frang Bardhi a publicat, la Roma, primul dicționar latin-albanez, *Dictionarium latino-epiroticum*. De altfel, pe la mijlocul anilor 1600, a existat o efervescență literară de expresie albaneză, avându-i ca protagoniști pe Bardhi, Bogdani și Katalanos¹³.

În 1908, în contextul mișcărilor vizând eliberarea națională în spațiul sud-est european, liderii Renașterii Albaneze au organizat un congres la Monastir, astăzi Bitolia, în Macedonia de Nord, o localitate având un mare procent de aromâni, cu scopul de a pune bazele adoptării alfabetului latin în Albania. Astfel, a revenit în atenție faptul că apostolul Pavel a predicat în Dyrrachium/Epidamnos, locul unde Iulius Cezar s-a luptat cu Pompei, că Shkoder/Skodra a fost capitala Iliriei, că Vlore/Aulon era locul de unde romanii exploatau bitum natural, că Pojan/Apollonia a fost un mare centru cultural dedicat zeului Apollo, menționat de Aristotel, în a sa Politica, drept un oraș de oameni liberi stăpânind peste alții ce nu erau liberi¹⁴. În același sens, este de menționat faptul că acvila cu două capete, prezentă pe steagul Albaniei (Shqipëria – pământul acvilei), este asociată cu Zeus care, dorind să afle unde e centrul lumii, a dat drumul celor două acvile – spre vest și spre est, acestea întâlnindu-se pe Muntele Tommor, în Albania.

La 28 noiembrie 1912, în perioada Primului Război Balcanic și a existenței Ligii Balcanice (Serbia, Muntenegru, Grecia și Bulgaria), Ismail Kemal Bey a proclamat independența Albaniei la Vlore, ridicând steagul pe care îl ridicase și Skanderbeg împotriva turcilor. Marile Puteri au recunoscut independența în 1913 și, în sensul apropierei țării de valorile occidentale, l-au instalat în fruntea sa pe Wilhelm de Wied, prinț german și căpitan în armata prusacă, nepot al reginei Elisabeta a României. Acesta a ajuns în Albania în martie 1914, plecând șase luni mai târziu, în condițiile izbucnirii Primului Război Mondial. La fel s-a întâmplat, zece ani mai târziu, cu Fan Noli, cărturarul și episcopul ortodox, educat la Harvard și chemat din America pentru a fi premier, în contextul revoluției din iunie 1924, ca opoziție la guvernul Zogu.

În acest tablou complicat, atât pentru Europa, cât mai ales pentru spațiul sud-est european, marcat de tentative eșuate de a realiza un pact balcanic solid și respectat în mod consecvent, în cadrul a ceea ce am explicat a fi înțelesul conceptului de balcanizare, în 1919 vedea lumina tiparului, la Imprimeria Cultura Neamului Românesc, din București, *Brève histoire de l'Albanie et du peuple albanais*, pe baza studiilor întreprinse de Nicolae Iorga privitoare la regiune. Respectiva lucrare apărea în contextul în care, în 1914, profesorul a susținut un curs despre istoria Albaniei, la Institutul pentru studiul Europei sud-estice, lecția de deschidere fiind publicată, în 1915, la tipografia din Vălenii de Munte.

Evident, în introducerea cursului, erau prezentate argumentele privitoare la importanța acestuia, dintre care, în cele ce urmează, voi reda succint câteva. Astfel, profesorul arăta că ziarul *L'Albanie*, apărut la Lausanne, pentru a sprijini ideea Albaniei independente, discuta și despre legăturile cu România, mai ales în contextul amestecului de elemente tracice și ilirice, accentuând ideea existenței unui popor albanez, chiar dacă acesta nu se manifesta printr-o viață politică proprie și o activitate culturală care să-i aparțină, precum și a unui popor românesc, care știuse să-și cucerească o viață politică și o activitate culturală pe care să n-o împartă cu nimeni. În ceea ce privește lupta împotriva Otomanilor, erau evocați Ștefan cel Mare, Skanderbeg, Mihai Viteazul, triumful acestora având răsunet în toată Peninsula Balcanică. Era, de asemenea, menționat numele Dorei d'Istria, o susținătoare, după cum se știe, a mișcărilor naționale ale popoarelor din sud-estul european, istoricul punctând câteva păreri divergente cu aceasta, legate de originile pur albaneze ale lui Vasile Lupu și ale Ghiculeștilor.

Cât privește secolul al XVIII-lea, profesorul făcea trimitere la memoriul prezentat Academiei Române, având ca temă legăturile românilor cu Epirul, fiind citat, în acest sens, Mitropolitul Dosoftei Filitis. Mai mult, în același secol, în opinia istoricului, garda domnească era constituită din arnăuți, care înlocuiseră vechile gărzii ungurești sau germane, o figură marcantă a acesteia fiind căpitanul lordachi, născut Vlaholivadi. Secolul al XIX-lea marchează, potrivit autorului, o legătură mai nouă, odată cu dezvoltarea culturii și literaturii albaneze, în Italia, Grecia, Bulgaria și unde s-a ivit o altă posibilitate. În acest context, era menționată societatea *Drita/Lumina*, a cărei dezvoltare a fost sprijinită de societatea și statul român, înainte de a fi mutată, în 1886, la Constantinopol, primind chiar o biserică pentru slujbă, ce data din epoca lui Brâncoveanu, precum și întemeierea, în 1892, a Institutului cultural albano-român. Aceeași lecție introductivă menționa apariția, în 1898, la București, a unei lucrări a lui Naum-bei Fraseri, în limba albaneză, avându-l ca subiect pe eroul Skanderbeg. Mai mult, doi oameni de litere români, Bonifaciu Florescu și Iuliu C. Săvescu, intenționaseră să traducă, din italiană, o istorie a literaturii albaneze, scrisă, în 1896, de Alberto Stratico¹⁵.

În concluzie, ideea existenței unui instituții, legal constituite, care să ofere cadrul de manifestare a unor cercetări inter- și transdisciplinare, se dovedește a fi una perenă. Mai mult, aceasta nu poate fi altfel decât benefică pentru consolidarea, pe baze pașnice, a unui spațiu de destin, în termenii lui Năcolae Iorga, ce are în comun o moștenire complexă și complicată, ilustrată de sintagma atașată acestuia, respectiv *Balcarii – butoiul cu pulbere al Europei*.

Clădirea Institutului român din Saranda în perioada interbelică,

Sursa: Bogdan Tănăsescu, Emil Păunescu, *Dumitru Berciu și Institutul Român din Albania*, Muzeul Județean „Teohari Antonescu”, *Caietele Dumitru Berciu*. Publicație anuală a Secției de istorie memorială, tom I, septembrie 2011, Giurgiu, Ed. Pelican, p. 43.

Clădirea Institutului român din Saranda în 2021. Foto: MAE

Note:

¹A.I.A.B. (Arhiva Institutului de Arheologie „Vasile Pârvan” al Academiei Române), Fondul Personal Dumitru Berciu, Corespondență, dosar Albania, f. 0-1. Original, manuscris olograf în creion pe contracopertă și p. 1, [1944 ?].

Însemnări făcute de D. Berciu privitoare la succesiunea cronologică a evenimentelor legate de înființarea Institutului Român din Albania, cât și a constituirii proprietății acestuia, în Bogdan Tănăsescu, Emil Păunescu, *Dumitru Berciu și Institutul Român din Albania, Muzeul Județean „Teohari Antonescu”, Caietele Dumitru Berciu*. Publicație anuală a Secției de istorie memorială, tom I, septembrie 2011, Giurgiu, Ed. Pelican, p. 164.

²Ibidem.

³Ibidem.

⁴Ibidem.

⁵Ibidem.

⁶Maria Todorova, *Imagining the Balkans*, Oxford University Press, New York, 2009 (ed. revizuită), pp. 3, 213-214.

⁷Noel Malcolm, *Myths of Albanian National Identity. Some Key Elements, as Expressed in the Works of Albanian Writers in America in the Early Twentieth Century*, in Stephanie Schwander-Sievers, Bernard J. Fisher (ed.), *Albanian Identities. Myth and History*, Indiana University Press, Bloomington and Indianapolis, USA, 2002, pp. 70-80.

⁸*Cronica expediției turcilor în Moreea, 1715; atribuită lui Constantin Diichiti* și publicată de Neculai Iorga, Atelierele grafice Soccec&Co, Societate Anonimă, 1913. Dioiketai (gr.) desemnează administratorul unei provincii (n.a.).

⁹Peter Topping, *Review of H.E. Lurier, Crusaders as Conquerors. The Chronicle of Morea, in Speculum*, Vol. 40, No. 4 (Oct 1965), pp. 737–742.

¹⁰*Contemporary Copy of the Letter of Mehmet II to the Greek Archons, 26 December 1454*, ASV Documenti Turchi B.1/11, Internet Archive, <https://web.archive.org/web/20130727041148/http://angiolello.net/ARCHONS.pdf>, accesat la 27 mai 2023.

¹¹Clifford J. Rogers, *The Oxford Encyclopedia of Medieval Warfare and Military Technology*, vol. 1, Oxford University Press, 2010, p. 363.

¹²Academia RSR, 1971, *Revue Des Etudes Sud-Est Europeenes*, vol. 9, p. 102.

¹³Leonard Newmark, Philip Hubbard, Peter R. Prifti, *Standard Albanian. A Reference Grammar for Students*, Standford University Press

¹⁴Ibidem.

¹⁵Nicolae Iorga, *Albania și România. Lecție de deschidere*, Neamul Românesc, Tipografie și legătorie, Vălenii de Munte, 1915, pp. 5-11.

„OVERLORD” – UN NOU FRONT ÎN EUROPA.

80 DE ANI DE LA DEBARCAREA DIN NORMANDIA

Colonel (r) dr. Mircea Tănase, membru al Uniunii
Ziariștilor Profesioniști din România

Deschiderea unui nou front în vestul Europei, prin desfășurarea cu succes a operației de debarcare din Normandia (Operația „Overlord”) și a operației de debarcare din Provence, în sudul Franței (Operația „Anvil - Dragon”) a constituit un eveniment de importanță deosebită în desfășurarea celui de-al Doilea război mondial. Stabilită la Conferința de la Teheran în decembrie 1943, deschiderea noului front în vestul Europei prevedea o debarcare pe coasta Normandiei și, după o bătălie decisivă în zona Normandia-Bretania, ruperea încercuirii germane și urmărirea inamicului pe un front larg, cu două grupuri de armate. Accentul trebuia pus pe flancul stâng, pentru a ocupa porturile necesare și a ajunge la granițele Germaniei, ținând sub amenințare bazinul Ruhrului. Pe flancul drept, planul prevedea efectuarea joncțiunii cu forțele debarcate în sudul Franței. În continuare era prevăzută lichidarea forțelor inamice la vest de Rin și stabilirea capetelor de pod peste fluviu. Comandamentul forțelor aliate din Europa a hotărât să execute debarcarea în sectorul cuprins între golful Vey și gura râului Orne, sector care a fost împărțit în cinci plaje de debarcare, pe fiecare urmând a fi debarcată câte o divizie aliată.

Mareșalul aerului Leigh-Mallory, comandantul aviației engleze, își exprimase îndoiala cu privire la oportunitatea folosirii celor două divizii aeropurtate în peninsula Cotentin (plaja „Utah”), considerând că sunt expuse unui masacru inutil, într-un teren impropriu unei operații de desant aerian, conjugat cu o rezistență deosebită a inamicului, estimând 70% pierderi în planoare și 50% în parașutiști încă înainte de aterizare. Cu toate acestea, generalul american Dwight D. Eisenhower, comandantul suprem al operației „Overlord”, și-a menținut hotărârea de a debarca respectivele divizii în raioanele stabilite. Deși recunoaște că terenul era extrem de neprielnic pentru o acțiune de desant aerian, din cauza mulțimii de garduri vii, înalte și viguroase, a bateriilor de artilerie antiaeriană care înțesau liniile de coastă, Eisenhower era convins de faptul că fără o debarcare aeriană capetele digurilor care asigurau accesul către interiorul peninsulei Cotentin nu ar fi putut fi cucerite. Tocmai aceasta era misiunea primordială a celor două divizii aeropurtate americane.¹ „A renunța la ele însemna, de fapt, a renunța la un plan în care de mai bine de doi ani îmi pusesem toată încrederea.”² [...] Târziu, în seara de 5 iunie, am ajuns la cantonamentul Diviziei 101 aeropurtate americane, una dintre unitățile a cărei participare fusese atât de sever criticată de comandantul aviației, Leigh-Mallory. Într-o formă excelentă, soldații m-au interpellat în glumă, spunându-mi că nu aveam nici un motiv de frământare, deoarece divizia lor era pe fază și totul va merge strună. Am rămas acolo până pe la miezul nopții, când ultimul dintre ei și-a luat zborul.[...] Primul raport, primit din partea diviziei aeropurtate pe care o vizitasem abia cu câteva ore mai înainte, suna foarte încurajator.”³ Generalul Eisenhower avea la dispoziție 62 divizii americane, 19 britanice și canadiene, 7 franceze și o divizie de tancuri poloneză. A fost constituit Grupul 21 armată (generalul Bernard Law Montgomery) format din Armata 1 americană (generalul Omar Bradley) și Armata 2 britanică (generalul sir Miles Dempsey). Pentru transportul oamenilor și materialelor au fost destinate 2.727 nave cu 2.500 remorci și 700 escorte, iar forțele aeriene dispuneau de 11.590 avioane și peste 1.000 planoare.⁴ La rândul lor, germanii, sub comanda supremă a feldmareșalului Gerd von Rundstedt, având în zonă grupurile de armată „B” (feldmareșalul Rommel) și „C” (generalul Blaskowitz), au pregătit o puternică apărare de-a lungul întregului litoral, folosind un amplu sistem de baraje și obstacole diverse, realizând o apărare adâncă de 4-5 km, denumită generic „Zidul Atlanticului”. În zonele favorabile debarcării erau amplasate puternice cazemate, cupole blindate, colți antitanc etc., ceea ce conferea liderilor militari germani convingerea că aliații nu vor risca o debarcare în această zonă.

Operația de debarcare din Franța a fost precedată de ample măsuri pregătitoare, aliații punând un accent deosebit pe instruirea tuturor categoriilor de trupe pentru acțiuni în condiții asemănătoare litoralului francez. Pregătirea materială a operației a avut un rol important, iar păstrarea secretului și realizarea surprinderii, printr-o intensă campanie de dezinformare, a avut un efect deosebit. Rezistența franceză a avut, de asemenea, un rol de jucat în această acțiune.

Operația „Overlord” va rămâne în istoria artei militare ca fiind cea mai importantă operație aeropurtată din timpul celui de-al doilea război mondial, atât ca mod de planificare, cât și din punct de vedere al rezultatelor obținute.

În noaptea de 5/6 iunie 1944, concomitent cu deplasarea navelor spre aliniamentul de debarcare, au fost desantate Diviziile 82 și 101 Aeropurtate americane și Divizia 6 Aeropurtată engleză, care au depășit coastele franceze și au fost lansate pe flancurile sectorului de debarcare, la adâncimi de 10-12 km de țărm și la până la 25 km în adâncimea dispozitivului german, în scopul blocării căilor de comunicații. În cursul dimineții, Divizia 6 britanică a ocupat zona dintre Orne și Vire, Divizia 101 americană spațiul dintre Pouppeville și Audouville-la-Hubert, iar Divizia 82 americană zona Sainte-Mère-Eglise și șoseaua spre Cherbourg.⁵

Pregătirea de foc a început la ora 05.50, iar la ora 06.30, primele unități terestre americane au început debarcarea pe plajele „Utah” și „Omaha”. La ora 07.40, primele unități terestre engleze au debarcat pe plajele „Gold” și „Sword”, iar cele canadiene pe plaja „Juno”. În seara primei zile a debarcării, forțele aliate aveau în capul de pod cinci divizii, plus cele trei de desant aerian, fiecare realizând câte un cap de pod adânc de 10 km. Luați prin surprindere, germanii au crezut inițial că acțiunea este o diversivune și nu au reacționat la momentul critic, când ar fi avut poate succes să respingă în mare desantul aliat.

Trupele aeropurtate aliate participante la această operațiune (Diviziile 82 și 101 Aeropurtate americane și Divizia 6 Aeropurtată britanică, cu un efectiv total de 24.000 oameni) își aveau bazele de plecare situate pe aerodromurile din sudul Angliei.

Diviziile 82 și 101 Aeropurtate americane cu un efectiv de 17.272 oameni trebuiau să fie transportate de 1.662 avioane și 512 planoare, iar parașutarea lor trebuia să se facă în trei valuri, astfel încât parașutiștii să fie în locurile stabilite cu 4 ore și umătate înaintea asaltului plajelor de către forțele care erau debarcate din nave. Prima decolare a avut loc la ora 01.15, dar parașutarea s-a făcut imprecis, echipele de marcare a terenurilor de parașutare (pioneri), lansate cu o oră înainte, însă în afara zonelor de parașutare,

nu au reușit să balizeze aceste raioane, ceea ce a condus la ajungerea multor parașutiști în mare, în spatele liniilor inamice sau în mlaștinile râului Merderet. Al doilea val a decolat în timpul zilei, iar al treilea în timpul nopții de 6/7 iunie, când mai mult de jumătate din planoarele Diviziei 82 Aeropurtate s-au distrus la aterizare.

Divizia 101 Aeropurtată (comandată de generalul Maxwell Taylor), după parașutare, a reușit o oarecare regrupare, însă a suferit pierderi grele, mulți dintre oamenii ei căzând în mlaștinile râului Dove⁶. Generalul Don Pratt, locțiitorul comandantului diviziei, a murit la aterizare.⁷ Parte din militarii Batalionului 502 Parașutiști, sub comanda locotenent-colonelului P.J.Cassidy, au reușit să ocupe locul de dispunere al bateriei de coastă de la St. Martin-de-Varreville, dar care fusese deja distrusă și abandonată de germani. În dimineața zilei următoare, au ocupat localitatea Pouppeville. La orele 11.00, locotenent-colonelul Julian Ewell a ocupat, cu parașutiștii din subordine, punctul de comandă al trupelor germane, iar la scurt timp a fost realizată legătura cu trupele debarcate. La rândul său, colonelul H. Johnson, comandantul Regimentului 501, după ce a aterizat sub focul inamicului, a ajuns cu aproximativ 150 de parașutiști până la ecluza Barquette, care fusese și ea abandonată de inamic. A acționat apoi pentru ocuparea podurilor de pe Douve, după care a realizat legătura radio cu crucișătorul Quincy. În seara zilei de 8 iunie, Divizia 101 Aeropurtată își îndeplinesc misiunea.⁸

Divizia 82 Aeropurtată (comandată de generalul Matthew Ridgway) a dus lupte violente în apropierea punctelor de trecere de pe râul Merderet.⁹ În noaptea de 6/7 iunie, lipsiți de sprijinul artileriei și al mijloacelor antiblindate, parașutiștii au oprit, cu ajutorul grenadelor, tancurile germane care încercau să treacă peste podul de la Cauquigny. Aflată la un moment dat într-o situație extrem de dificilă, Divizia 82 Aeropurtată a fost scoasă din încercuire, la 7 iunie, de către Divizia 4 Infanterie, care debarcase pe plaja „Utah” și înainta pe drumul de la Sainte-Mère-Eglise.¹⁰

La rândul ei, Divizia 6 Aeropurtată britanică (comandată de generalul R. Gale), constituită din Brigăzile 3 și 5 Parașutiști și din Brigada 6 Desant aerian, cu un efectiv total de 8.000 oameni, a fost transportată la flancul de est al frontului, cu ajutorul a 733 avioane și 355 planoare (foto 38).

Divizia avea misiunea de a captura intacte podurile de pe Orne și de pe canalul adiacent Caen, să neutralizeze bateria de coastă de la Merville, pentru a putea asigura debarcarea pe plaja „Sword” a Diviziei 3 Infanterie britanică, să distrugă patru poduri de pe râul Dives și să permită acestei divizii apropierea de flancul estic al dispozitivului și de toate capetele de pod din zonă. În ziua următoare trebuia să se opună oricărui inamic și să facă joncțiunea cu trupele debarcate de pe mare. Brigada 5 Parașutiști, desantată la Orne, a ajuns cu bine în dispozitiv, spre deosebire de Brigada 3 Parașutiști, care a pierdut peste 60% din efective datorită lansării necorespunzătoare, numeroși parașutiști dispărând în regiunea inundată de la Dives.

Totuși, a reușit ulterior, cu forțele rămase, să distrugă podurile de la Bure și Troarn, iar Batalionul 1 parașutiști canadieni din cadrul acestei brigăzi a reușit să arunce în aer alte două poduri. 150 parașutiști din Batalionul 9, comandat de locotenent-colonelul T. Otway, au luat cu asalt punctul fortificat de la Merville, care amenința plajele unde debarcase Divizia 3 Infanterie. În lupta cu cei 22 supraviețuitori ai cazematei, Otway a pierdut jumătate din detașamentul său.

În timpul nopții, șase planoare Horsa au adus infanteriștii Brigăzii 6 Desant aerian la mai puțin de 100 m de podul de la Bénouville peste canalul Orne. Ocuparea acestuia a durat mai puțin de o oră. La orele 14.00, Brigada 1 Comando engleză, din care făcea parte și un batalion de

ofițeri și marinari francezi, sub comanda generalului Lovat, a cucerit capul de pod de pe malul de est, în timp ce celălalt mal era apărat de Batalionul 7 Parașutiști. La rândul lor, Batalioanele 12 și 13 Parașutiști, lansate în apropiere de Ras-de-Ranville, au ocupat localitatea la orele 4 dimineața, unde au făcut joncțiunea cu Brigada 5 Parașutiști britanică.¹¹ Simbolul Diviziei 6 Aeropurtate, un cal înaripat -*Pegasus* – este azi purtat de unul dintre podurile de peste Orne, *Pegasus Bridge*.¹²

Pierderile trupelor aeropurtate aliate în cadrul operației „Overlord” au fost de 2.499 oameni¹³, însă contribuția acestora la succesul debarcării din Normandia a fost semnificativ.

Cu toate acestea, nu pot fi trecute cu vederea o serie de neajunsuri în organizarea și desfășurarea acestei operații. În primul rând, deși a fost pregătită cu foarte mare grijă, au existat profunde divergențe referitoare la rolul precis al trupelor aeropurtate, unii considerând oportună folosirea lor pentru ocuparea și neutralizarea unor puncte obligate de trecere, de regulă poduri, alții optând pentru pătrunderea în adâncime, permițând astfel crearea unor baze fortificate spre care amfibiile forțelor de invazie să-și fi creat drum. La rândul lor, cei care trebuiau să debarce de pe mare ar fi dorit să li se asigure accesul pe plaje, ceea ce s-a și reușit până la urmă.

În ceea ce privește derularea operațiunii aeropurtate, trebuie menționate deficiențele care au apărut în marcarea zonelor de parașutare de către pionierii-cercetași, rezultatul fiind parașutările imprecise, la mare distanță de obiectiv, sau în zone greu accesibile, inundate, care făceau dificilă sau chiar imposibilă regrouparea. Au existat și deficiențe în ceea ce înseamnă transportul pe calea aerului, multe planoare s-au distrus la contactul cu solul, terenurile de aterizare nefiind atât de prielnice precum se așteptau piloții. Sprijinul aerian nu a fost nici de această dată eficient, bombe aviației nu au ajuns de fiecare dată pe obiective. În plus, nu a existat cooperare între trupele aeropurtate care ajunseseră deja în dispozitiv și forțele care debarcau sau care susțineau această debarcare (crucișătorul britanic „*Arctura*” nu a bombardat la timpul stabilit bateria de la Merville, apreciind că aceasta fusese deja cucerită). În lipsa armamentului greu din dotare, parașutiștii au fost nevoiți să lupte de cele mai multe ori împotriva blindatelor inamice cu mijloace improvizate.

Deși se așteptau la o ripostă dură din partea apărătorilor germani, aliații au fost nevoiți să constate că anumite obiective fuseseră deja abandonate de apărători. În același timp, au avut surpriza să întâlnească, la podurile dintre Carentan și Saint-Côme-du-Mont, rezistența înverșunată a parașutiștilor germani și doar intervenția crucișătorului american „Quincy”, printr-un bombardament precis și violent, i-a ajutat să-și poată continua misiunea, chiar dacă nu au putut să se apropie de aceste poduri.¹⁴

După debarcarea din Normandia, aliații au desfășurat mai multe acțiuni ofensive. Între 6 iunie și 25 iulie 1944 au dezvoltat capul de pod, atingând aliniamentul Caen, Chaumont, St. Lô, ieșind la baza peninsulei Cotentin. Parașutiștii au fost folosiți în mai multe acțiuni, alături de trupele terestre, pentru respingere a unor contraatacuri germane.¹⁵

În etapa a doua (25 iulie-6 august) forțele aliate au dezvoltat ofensiva în întreaga peninsulă Bretagne, iar în etapa a treia (6-17 august) au încercuit și lichidat gruparea germană de contralovitură (15 divizii, din care 3 de tancuri) în zona Falaise.¹⁶

(Fragment din lucrarea Mircea Tănase, *Trupele aeropurtate în cel de-al Doilea Război Mondial*, Editura Militară, București 2006, p. 121-128)

Note:

¹ Dwight D. Eisenhower, *Cruciadă în Europa*, Editura Politică, București, 1975, p. 330

² *Ibidem*, p. 289

³ *Ibidem*, , p. 338, 344, 345.

⁴ Leonida Loghin, *Al doilea război Mondial. Cronologie*, Editura Politică, București, 1984, p. 350

⁵ *Ibidem*.

⁶ Jamers L. Stokesbury, *Scurtă istorie a celui de-al doilea război mondial*, Editura Didactică și Pedagogică RA, București, 1993, p. 271.

⁷ Pierre Sergent, *Histoire mondiale des parachutistes*, coord. Philippe Hedny, Christian Malcros, Société de Production Littéraire, Paris, 1974, p. 143.

⁸ *Ibidem*, p. 144.

⁹ Jamers L. Stokesbury, *Op. cit.*, p. 271

¹⁰ Pierre Sergent, *Histoire mondiale des parachutistes*, *Op. Cit.*, p. 144.

¹¹ *Ibidem*, p. 145.

¹² Jamers L. Stokesbury, *Op. cit.*, p. 270.

¹³ W.F.K. Thompson, *Histoire des operations aeroputees*, Elsevier Sequoi, Bruxelles, 1979, p. 105.

¹⁴ *Ibidem*.

¹⁵ *Ibidem*, p. 352.

¹⁶ Col. dr. Nicolae Ciobanu, col. dr. Costică Popa, col.(r) Vasile Pricop, *Curs de istoria artei militare*, vol.III, Editura Academiei Militare, București, 1988, p. 150 -154.

DISPUTA DINTRE NICOLAE IORGA ȘI GENERALUL CONSTANTIN COANDĂ ÎN LEGĂTURĂ CU ACTIVITATEA COMISIEI ÎNCORONĂRII

---Colonel (r) profesor universitar dr. Ion Giurcă, Universitatea Hyperion, București

Serbările Încoronării suveranilor României, desfășurate în perioada 15-17 octombrie 1922, succesiv, la Alba Iulia și București, au fost menite a marca, atât pe plan intern, dar, mai ales, în plan internațional, triumful națiunii române, rămânând în istoria României ca un moment de referință, în care întregul popor a vibrat la unison cu conducătorii de atunci ai României Întregite, Regele Ferdinand I și Regina Maria.

Serbările au reprezentat un moment de maximă angajare și participare a tuturor instituțiilor statului, de la guvern și Casa Regală la organele

administrației publice centrale și locale, acestora adăugându-li-se instituțiile de apărare, ordine publică și securitate națională, dar și cele de cultură și artă.

Pregătirea Serbărilor Încoronării suveranilor României, nu a fost lipsită de discuții contradictorii, inevitabile în mod obiectiv, dar și în condiții de dispute politice, orgolii și interese de natură diferită.

Documentația asupra pregătirii Serbărilor Încoronării, a activității comisiilor conduse de generalul Constantin Coandă și ing. Anghel Saligny, nu este de găsit deocamdată. Cei care s-au ocupat în trecut, dar mai ales în anul 2022, de marcarea Centenarului Încoronării suveranilor României Întregite au constatat acest deficit de informații, a cărei cauzalitate este acum cunoscută. Se pare că cea mai bună sursă de informație în legătură cu pregătirea Serbărilor Încoronării se găsește în fondurile Arhivelor Militare Naționale Române, dar aceasta nu înseamnă că se cunosc intimitățile activităților.

În cei doi ani cât a durat pregătirea Serbărilor Încoronării, disputele dintre membrii Comisiei Încoronării nu au lipsit.

Una dintre acestea a fost între Nicolae Iorga și generalul Constantin Coandă, după ce, odată cu schimbarea de guvern și a majorității parlamentare, în primăvara anului 1922, generalul Constantin Coandă și-a prezentat demisia din fruntea Comisiei Încoronării, iar Nicolae Iorga a adus unele acuzații celui care îndeplinise acea funcție. Nu am identificat cadrul sau documentul prin care Nicolae Iorga a adus unele acuzații generalului Constantin Coandă. Marele istoric nu a scris despre asta, profesorul Petre Țurlea, care s-a ocupat ani la rând de editarea operelor savantului, nu cunoaște episodul, iar regretatul Valeriu Râpeanu nu a scris nimic despre acest episod. Poate ne ajută în acest sens doamna profesor Georgeta Filitti, care a îngrijit *Discursurile parlamentare* ale lui Nicolae Iorga.

În unul din dosarele generalului Constantin Coandă din Fondul "Saint Georges" de la Biblioteca Națională a României am identificat o scrisoare a acestuia către Nicolae Iorga, nedată, probabil după demisia generalului în aprilie 1922.

Generalul Coandă: A primit cu mirare informații despre incriminarea făcută de Nicolae Iorga în ședința Comisiei Încoronării, fiind surprins de motivele invocate pentru a justifica unele acuzații.

Consideră că evaluările și aprecierile lui Nicolae Iorga asupra activității sale, făcute în una dintre ședințele Comisiei Încoronării, a fost făcută „fără ca domnia sa să-și dea osteneala de a lua la cunoștință despre Darea de seamă ce a fost prezentată Comisiei Încoronării, fără să fi făcut vreo cercetare prealabilă, fără a fi luat cel puțin o informație, nu mai temeinică despre starea lucrurilor.”

În acea scrisoare nedată, care nu știm dacă a ajuns vreodată la marele istoric, implicat atât de mult în politică, generalul Coandă îi scria celui care pe drept era elogiât cu marele apelativ de "Învățător al neamului": „Vă grăbiți să-mi aruncați blamul foarte grav, subsemnatului și celorlați membri onorabili și distinși care compun Comisia, învinuindu-mă că am făcut cheltuieli care trec peste propunerile dumneavoastră, peste așteptările opiniei publice și peste puțința țării cu finanțele ruinate. Mai mult, declarați că modalitățile de efectuare a plăților sunt cu desăvârșire necunoscute și necontrolabile”.

În scrisoarea la care fac referire, generalul Constantin Coandă, militar și, cu voia sa și a altora, om politic, incontestabil valoros în ambele posturi, îi amintea lui Nicolae Iorga, care în acea perioadă, printre atâtea preocupări în domeniul istoric, politic și al artei, publicase la Paris „Istoria artei românești”, scrisă împreună cu nu mai puțin cunoscutul Gheorghe Balș, ambii membri ai Comisiei Monumentelor Istorice, primul în calitate de președinte: “Dacă ați uitat că ați fost prezent la toate ședințele când s-au luat acele hotărâri al căror cost vă sperie astăzi, că nu numai le-ați aprobat și dumneavoastră, dar ați impus chiar și cu cea mai mare stăruință – la cele mai însemnate, vă vom reaminti-o noi. Iar dacă aveți un dor sincer de control al modalităților cheltuielilor, iar nu numai intențiuni de a se aduce oricum o învinuire, vă era foarte ușor, domnule profesor, să ne cereți dosarele lucrărilor și actele justificative ale plăților și v-ați fi convins că, departe de a se fi făcut risipă, ne-am trudit să realizăm toate economiile ce ne-au stat în putință. Ați fi constatat cu această ocazie, din prcesele verbale ale ședințelor Comisiei, că Dv. sunteți principalul autor al sporirii în mod considerabil a cheltuielilor Încoronării.”

Urmează, într-o detaliere corespunzătoare, interesantă, argumentarea și exemplificarea celui care îndeplinise, pe lângă funcția de președinte al Senatului, și pe cea de președinte al Comisiei Încoronării, până în aprilie 1922, când și-a depus demisia: "În adevăr, pe când Comisia întocmise încă din noiembrie 1920 deviz, în lipsa dumneavoastră în străinătate, în care se prevedea pentru încoronarea Suveranilor la Alba Iulia un simplu pavilion provizoriu, cu un altar care să fie semn de început la viitoarea catedrală, ce urma să se ctitorească mai târziu, în timpuri mai bune, în afara cetății. Dv. reîntors în țară, ați stăruit puternic în ședința Comisiunii din 6 februarie 1921, ca să se reconstruiască în cetate vechea mănăstire a lui Mihai Viteazul de acum 326 ani, cerând să se facă chiar săpături spre a se descoperi fundațiunile acestui monument dispărut demult. Deși majoritatea Comisiunii a fost contra acestei propuneri, Dv. ați făcut să intervină și alte influențe (Regina Maria, n.a.) și, după trei ședințe comune, ale Comisiei Încoronării și Comisiei Monumentelor Istorice, s-a admis, în fine, părerea dv. ca să se ridice mănăstirea lui Mihai Vodă, cu o clopotniță monumentală și alte anexe. Această hotărâre s-a luat în ședința de la 4 aprilie 1921, când situația financiară a țării era tot așa precară, cam ca și astăzi, și puteați prevedea cheltuielile ce va atrage executarea proiectului dv. Ei bine, știți cât va costa

ideea dv.? Nu mai puțin de 33 milioane lei, adică mai mult de jumătate din suma totală a cheltuielilor pentru toate celelalte lucrări, atât din Alba Iulia, cât și din București. Vedeți dar că sunteți foarte rău pus pentru a nu face imputări de cheltuieli prea mari."

Întrădevă, așa cum și generalul Coandă îi scria istoricului și omului politic N. Iorga, "proiectele și devizele clădirilor proiectate au fost aprobate de Comisia Încoronării în ședințele la care ați luat și dv. parte când, avându-se în vedere timpul scurt de care dispuneam până la data Încoronării, s-a hotărât tot în Comisie ca lucrările să se execute în regie, sub direcțiunea și controlul arhitecților și artiștilor pictori, membri ai comisiei, autorii proiectului, și cu supravegherea superioară a Președinției Comisiei Încoronării. Doriți acum să cunoașteți și modalitățile lucrărilor și controlul plăților -pe care le găsiți necontrolabile pentru Dv. Vă rog să citiți cu atenție Darea noastră de seamă, după care vă trimitem alăturat la aceasta un exemplar, și veți afla cu câtă seriozitate s-a urmărit pe șantier cursul lucrărilor și cu câtă rigoare s-au verificat de trei ori cheltuielile: de către delegații noștri la fața locului și de serviciul contabilității chesturii Senatului, trimițându-se socoteli zilnice de materiale și zile de lucru întrebuintate și de costul lor.

Dacă costul lucrărilor s-a ridicat peste așteptările Dv. trebuie să n-o imputați în prima linie, nu nouă, ci Dv. care ați propus și stărnit să se facă cea mai costisitoare lucrare din cele cuprinse în programul Încoronării, fără să țineți seama de puțința țării și finanțele sale ruinate, iar în a doua linie scumpirii exorbitante și mereu crescânde a tuturor obiectelor ca și a mâinii de lucru.” În continuarea scrisorii, generalul C. Coandă îi aducea în atenție celui care îl inoportunase cu acea reclamație și nemulțumire: “Sunt sigur, domnule profesor, că dacă vă impresionează la prima vedere cifra de 64 milioane lei, este că v-ați dus cu mintea spretrecut și ați comparat-o cu acea ce s-ar fi cheltuit cu lucrări identice acum 10 ani. Față însă de prețurile de astăzi, ea nu reprezintă nici 6 milioane de lei monedă dinainte de război. Dv. trebuie să știți, și noi o subliniem în darea de seamă, că cel mai neînsemnat obiect fabricat în țară costă de cel puțin de 12 ori maimult decât înaintea războiului mondial. Iar prețul mâinii de lucru s-a ridicat de 15-20 de ori. Cât pentru articolele ce am fost nevoiți să aducem din străinătate, de 25, 30 și 40 față de trecut. Dv. înșivă trebuie să fi făcut această constatare, pe contul dv. propriu, cu ocazia interesantei călătorii ce ați făcut de curând în Franța.” Era un apropos aparent elegant, dar evident cu țintă precisă la călătoria plină de succes a istoricului în Franța, unde lansase lucrarea menționată și susținuse numeroase conferințe, care i-au sporit notorietatea.

Referindu-se la costurile ridicării Catedralei Încoronării de la Alba Iulia, generalul C. Coandă făcea o analiză comparativă a prețurilor, raportându-se la Expoziția jubiliară a Regelui Carol I din 1906, pentru care s-au cheltuit 7 milioane lei, “pe acea vreme de ieftinătate proverbială și care astăzi ar fi costat 100 milioane.

În asemenea condițiuni acum veți ști că sărbătorirea unui eveniment atât de mare ca Încoronarea primului rege al României Întregite, organizată în două orașe, București și Alba Iulia, costă cel puțin cât cel din anul 1906.”

Generalul C. Coandă mai transmitea lui N. Iorga, ceea ce cu siguranță „apostolul neamului” știa, “că toate cercurile culturale și chiar politice ale țării au exprimat dorința ca evenimentul la care sunt chemate să participe toate provinciile recâștigate, să se sărbătorească cu un deosebit fast, contribuindu-se astfel la realipirea lor sufletească la Patria mamă prin spectacolul măreț al Încoronării Regelui care i-a eliberat de sub jugul strain.”

În finalul scrisorii sale, generalul C. Coandă a alunecat spre partea politică a abordării sale, scriindu-i lui Nicolae Iorga: “Programul acestei festivități a fost întocmit de Comisia Încoronării

care are în compunerea ei membri dintre cei mai însemnați oameni ai științei și ai artei din țara noastră, care nu au urmărit în aceste împrejurări niciun scop politic și s-au condus în toată activitatea lor numai de un nobil sentiment de patriotism. Lucrările acestei comisii s-au conceput, s-au dezbătut și hotărât la lumina zilei, în ședințe publice, și au fost aprobate nu numai de guvern, dar, în ultimul resort, și de MS Regele. În ceea ce privește modul cum s-au executat, vă este pe deplin cunoscut că cu aprobarea unanimă a Comisiei și guvernului, s-au încredințat la cei mai reputați arhitecți și artiști ai noștri ca d-nii Petre Antonescu, Victor Ștefănescu, Costin Petrescu, profesori și artiști care fac onoarea artei românești, de acăror onorabilitate nimeni nu a avut prilejul să se îndoiască până astăzi.”

Lui Nicolae Iorga i se amintea și modul în care s-a încredințat execuția lucrărilor la cele două mari obiective dedicate Încoronării: "Și dacă aceste lucrări nu s-au dat prin licitație, dv. știți că s-a prevăzut, ca și în 1906, că timpul era prea scurt ca să se poată îndeplini asemenea formalități. De altfel, legea contabilității generale a statului nu dispune în aceste cazuri urgente și când este vorba de lucrări de artă. Aceasta nu va să zică însă că dacă artiștii membri ai comisiei însărcinați cu coordonarea lucrărilor se bucurau de încrederea tuturor, noi nu am executat controlul cel mai riguros. După cum am arătat în Darea noastră de seamă, nu am cruțat nici o măsură ca cheltuielile să se reducă la minimum posibil, să se verifice minuțios toate actele consemnate la dosar și sunt la dispoziția dv. ca și a oricărui membru al Comisiei, în așteptare să fie înaintate Înaltei Curți de Conturi. Iată, domnule profesor, lămuririle ce m-am crezut dator să vă dau ca răspuns la motivele demisiei, motive care constituie, o repet, atât pentru mine, cât și pentru membrii Comisiei care au colaborat onest și activ la lucrările noastre, o suspiciune jignitoare." Cel de-al doilea acuzator al lui C. Coandă a fost Ion Bianu, căruia generalul îi aduce acuzații în legătură cu propunerile înaintate Comisiei Încoronării sau direct președintelui acesteia:..."să admitem 7 feluri de publicații, proclamații și albume festive pentru încoronare, care costau peste 6 milioane lei, propunându-se pentru aceste lucrări o casă de editură, Cultura Națională, care nu avea încă o instalație tipografică sau litografică și că dv. înșivă ați combătut proiectul domnului Bianu, reducându-l la o simplă proclamație și un singur album, ceea ce l-a indispus foarte tare. Dar ceea ce ne-a părut și mai straniu în asocierea d-sale la demisiunea dv. este că Dl. Bianu a luat parte la ședința Comisiei din 5 noiembrie, a ascultat și a urmărit, chiar a citit Darea de Seamă, n-a ridicat nicio obiecție."

Scrisoarea întocmită pentru Nicolae Iorga, poate chiar transmisă, deși forma păstrată în Fondul „Saint Georges” de la Biblioteca Națională a României cuprinde tăieturi, reformulări și modificări ale textului inițial, este o dovadă că între membrii Comisiei Încoronării, cu diverse orientări politice, cu interese financiare și orgolii, au existat disensiuni. În lipsa mării majorități a proceselor verbale ale ședințelor Comisiei Încoronării, sunt greu sau chiar imposibil de identificat elementele care au generat numeroasele disensiuni.

Cert este un lucru. Nicolae Iorga era și om politic, care nu agreea nici politica lui Alexandru Averescu, dar nici pe cea a lui Ion I. C. Brătianu. Era însă apropiat Casei Regale, mai ales de regina Maria. Prin urmare, se poate afirma că, din anumite puncte de vedere, N. Iorga, pe lângă ideile sale privind organizarea și desfășurarea Serbărilor Încoronării, era și un vector de transmitere și impunere a unor dorințe ale reginei Maria, care a dorit cu ardoare ca evenimentul să fie unul măreț, impozant, în acord cu marea realizare a neamului românesc, România Întregită.

Este adevărat, pentru acele vremuri a fost un eveniment costisitor, realizat cu cheltuieli care, deocamdată, nu pot fi evaluate. Dictatura Brătienilor, cum numește Nicolae Iorga acea perioadă, era evidentă. Ionel -prim ministru, Dumitru-secretar general al guvernului, Vintilă-ministru de finanțe.

În fond, în final, a fost victoria regelui Ferdinand I față de Alexandru Averescu, neagreat de către suveran având în vedere atitudinea ireverențioasă a acestuia din anul 1913, dar și a lui Ionel I. C. Brătianu față de ambițiosul A. Averescu.

În cele din urmă, cu toate problemele de natură politică, economică și financiară a țării, evenimentul din toamna anului 1922 a fost unul necesar, cu suficientă rezonanță pe plan internațional, în condițiile în care în multe state europene regimul monarhic se prăbușise, iar în România se consolida.

PORTRET DE REZERVIST VOLUNTAR

---Sublocotenent (r) Alexandru Botan, membru al
Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România

Securitatea unei națiuni depinde, în egală măsură, de preocuparea acesteia pentru dezvoltarea activităților și asigurarea resurselor. De asemenea, oricât de profesionistă ar fi armata acelei țări, ea are nevoie de o rezervă aptă, credibilă și eficientă. Timid, la noi se reușește crearea acesteia prin proiectul de completare cu rezerviști voluntari a posturilor necesare în situații de criză.

În cadrul unui program de pregătire pentru această categorie de personal am găsit-o pe inginera Mihaela Andrei.

În ciuda unui optimism rezervat, mulți români s-au înscris în armata română pentru a fi rezerviști voluntari. Constatăm, poate cu surprindere sau nu, că sunt destui curajoși care au îndeplinit cu succes baremele în procesul de selecție, apoi au urmat cursul de formare rezervist voluntar și, la final, au fost repartizați pe funcții în statul de organizare al unei unități militare.

Din această categorie face parte și inginera Mihaela Andrei. Este de loc din Curtea de Argeș și are 39 de ani, necăsătorită. Am cunoscut-o la Școala de Instruire pentru Comunicații, Tehnologia Informației și Apărare Cibernetică din Sibiu.

La începutul cursului de rezervist voluntar, repeta plină de mândrie și emoție frazele ce definesc un militar: *...Jur să îmi apăr țara chiar cu prețul vieții! Jur să respect Constituția, legile țării și regulamentele militare!* La absolvire, am putut să observ fericirea, încrederea și ușurarea sufletească că și-a îndeplinit un vis.

Dorința de a urma o carieră militară a existat încă de la terminarea liceului, a spus Mihaela. Visul a fost să urmez cursurile Academiei Tehnice Militare din București, dar din considerente personale nu s-a putut materializa. Așa că am aplicat la a doua opțiune și anume Facultatea de Energetică din cadrul Universității Politehnice din București.

A absolvit cu diplomă de inginer în domeniul energetic cu profilul de Științe Aplicate și Informatică Industrială. Timp de 15 ani profesează ca inginer, o carieră ce i-a adus provocări, multă muncă, nopți nedormite, dar și o mulțime de reușite, atât pe plan profesional, cât și realizări personale.

Acum, visul i s-a îndeplinit și, îmbrăcată în ținuta combat a Armatei României, a urmat perioada de formare a ofițerilor rezerviști voluntari la Școala de Instruire pentru Comunicații, Tehnologia Informației și Apărare Cibernetică din Sibiu. Își amintește că: *Totul a fost o experiență unică și nouă. Mi-a plăcut foarte mult instrucția de front și pregătirea pentru tragerea cu pistolul, ambele activități foarte diferite și complexe față de ceea ce am experimentat până în prezent. Restul instrucției a fost ca și cum aș fi revenit pe băncile din facultate. Sincer, mi-ar fi plăcut mai multă pregătire pe partea de instrucție de front.*

Decizia de a deveni ofițer rezervist voluntar în armata română a fost o extensie naturală a dorinței de a-mi folosi cunoștințele tehnice într-un mod semnificativ, contribuind la siguranța și apărarea națională. Ca inginer, implicarea în proiecte militare îmi oferă șansa unică de a aplica ce am învățat până acum în situații reale și provocatoare. Ca femeie într-un domeniu tradițional dominat de bărbați, a deveni rezervist voluntar subliniază importanța egalității de gen și a diversității în forțele armate, sperând astfel să inspire alte femei să urmeze această cale și să se implice activ în apărarea țării, a specificat sublocotenentul(r) Mihaela Andrei.

Din discuțiile avute cu ea am aflat că pe lângă satisfacția morală și profesională de a fi ofițer al Armatei României, această poziție de rezervist voluntar vine și cu un set de beneficii tangibile, inclusiv compensații financiare pentru participarea la activități și exerciții militare, precum și avantaje în cariera civilă, recunoscându-se competențele și abilitățile dobândite. Armata este renumită pentru camaraderia dintre membrii săi, pentru respectul de care se bucură în societate. A deveni rezervist voluntar i-a oferit șansa de a construi legături puternice cu alți colegi de breaslă care împărtășesc aceleași valori și obiective, creând o rețea de sprijin personal și profesional.

Nu pot să spun că a fost ușor! Aș minți! Pe timpul pregătirii ne-am confruntat cu diverse provocări cu specific militar, am învățat de la zero și asta într-un timp relativ scurt, trei săptămâni, ceea ce alții fac în zece. Am studiat cât am putut pentru că este un domeniu nou, partea cu specialitatea a fost mai pe înțelesul meu, fiind foarte multe similitudini cu specialitatea mea, dar aplicate la tehnică și situații tactice militare, a completat plină de încredere sublocotenentul(r) Mihaela Andrei.

Acum, după absolvirea cursului și avansarea abia așteaptă să meargă în prima perioadă de instruire la unitate.

REPERE ISTORICE ALE POMPIERILOR BUZOIENI

---Colonel Ionuț Măcelaru

Inspectoratul pentru Situații de Urgență al Județului Buzău
„Neron Lupașcu”

Încă din antichitate în așezările omenești au existat tendințe de organizare sumară a luptei contra focului. Istoria scrisă este săracă în documente în această direcție, pentru a urmări evoluția acestor organizări.

Primele documente scrise despre activitatea pompierilor în principatele române le găsim abia către finele secolului al XVI-lea. Dintre acestea se pot aminti:

* **în anul 1513**, Hățmanul tătarăsc Bet – Gherei a dat foc orașului Iași, arzând și curtea domnească, care mai fusese mistuită de flăcări și în anul 1491, în timpul domniei lui Ștefan cel Mare;

* **în anul 1559** turcii au ars Bucureștiul când l-au detronat pe Mircea Ciobanu (1558 – 1559), iar 36 de ani mai târziu, în noiembrie 1595, Sinan Pașa incendiază orașul și fuge peste Dunăre.

Privind măsurile primare de anunțare a incendiilor găsim date în cartea lui Paul din Aleppo - „Călătoria patriarhului Macarie” (1652 – 1659): „când se aprindea vre-o casă, îndată se anunța focul prin tragerea clopotelor bisericilor, cari începeau să bălăngănească bătând numai într-o parte ca un fel de chemare în ajutor, plină de groază și deșănădejdie.”

Prima organizație pentru combaterea incendiilor a fost înființată în Constantinopol de către marele vizir Damed Ibrahim Pașa, în anul 1728, sub domnia sultanului Ahmed III. Acest lucru a dus bineînțeles și la primele organizări în principatele române deoarece eram sub suveranitatea Imperiului Otoman

Prima oară când găsim date scrise despre reorganizarea pompierilor în Corpul Tulumbagiilor (pompierei de astăzi) din București au fost din timpul domniei lui Nicolae Mavrogheni (1785 – 1786) în cartea dl. Ionescu Gion – Istoria Bucureștilor.

.....

În trecut în orașul Buzău ca și în celelalte orașe ale țării, nu exista o unitate de pompieri bine organizată, deși incendiile erau foarte numeroase deoarece majoritatea construcțiilor erau făcute din lemn și acoperite cu șindrilă.

Uneori domnii dădeau câte o poruncă ca toți negustorii să aibă dinaintea prăvăliei o scară cu cange, o putină plină cu apă. Pe lângă Agie, adică poliție, exista IANGANUL, o mică ceată de pompieri ce dispuneau de sacale, cângi, topoare, o pompă sau tulumbă.

Regulamentul organic pentru sfatul orașenesc avea prevăzut sarcină de a se îngriji de instrumentele de foc organizându-se ca **pojarnici comunale**. Aceștia erau oameni angajați cu luna, care se schimbau atât de des încât nu se putea spune de o specializare a acestora. Când era nevoie de ei, nu se găseau în cazarmă fiind utilizați de primărie, funcționari sau prieteni ai lor, în folos personal.

Departamentul **Vornicii din Lăuntru** al Principatului Țării Românești înaintează prezidiului obștei adunări prin ordinul nr. 1898 din **14 martie 1834**, „tabloul” prin care magistratul orașului Buzău chibzuiește în a îmbunătăți activitatea: „Să se cumpere o tulumbă, două sacale, cai și oameni trebuincioși al căror preț nu este cunoscut magistratului.” Pe acel tabel marele vornic a scris: „Să se pună de îndată în lucrare, socotindu-se de neapărat trebuincioase, cu bani din casa magistratului.”

În anul **1835** în Buzău erau 1361 de familii și 572 de case.

În anul 1839, Ulyse de Marsillac menționa în scrierile sale prezența a 378 de pompieri în Țara Românească.

În vederea trecerii la o formă superioară de organizarea Departamentul Vorniciei din Lăuntru se adresa la **14 martie 1834**, Obșteștei Adunări pentru a fi sprijinit în acest sens prin adoptarea unor măsuri cu caracter legislativ și magistratul (primarul) Buzăului se preocupa de dotarea pompierilor solicitând: „să se cumpere tulumă, cai și oameni trebuincioși.”

În anul 1840 șeful Departamentului din Lăuntru prezintă lucrările departamentului pe timp de 3 ani (1837 – 1839) de sub conducerea sa prin care spunea că magistrații capitatelor de județ au făcut „feluri de înfrumusețări cu fonduri proprii, au întocmit Comanda de foc, luminarea orașelor pe timpul nopții.”

În vechile dosare de arhivă nr. 69/1843 și 104/1844 aflate în arhiva județului se vorbea despre reparațiile instrumentelor de foc aflate în dotare.

Cazarma pompierilor la început a funcționat în aceeași casă cu chirie la un loc cu reprezentanții municipalității și ai poliției.

În anul 1859 în Buzău erau 1571 de case din care cu 2 caturi - 24, cu 1 cat - 1477 și sub pământ - 70, în care locuiau 2053 de familii.

În anul 1860 în Monitorul Oastei nr. 35 din 24.IX.1860 la prag 553 era stipulat:

„Noi Alexandru Ioan I cu mila lui Dumnezeu și voionța națională domn Țării Românești și Moldovei. La toți de față și viitor sănătate.. Domnia Noastră am decretat și decretăm:

Art.I Gendarmii și pompierii districtelor din Moldova până la înființarea noui legi vor fi supuși legii ostășești precum sunt dorobanții și grănicerii din țara românească.

No. 143”

În anul 1862 cazarma pompierilor din oraș funcționa la un loc cu poliția în casele închiriate de la moștenitorii lui Caloian Cătănescu pe strada Veche (Unirii) peste drum de biserica Sf.Îngeri.

În bugetul de venituri și cheltuieli al municipiului Buzău pe anul 1863 la statul comenzii de foc era prevăzut: „Un îngrijitor la comandă cu salariu de 100 lei lunar. 6 tulumbagii, patru sacagii, doi chingași, vizitiul de la tulumă, un toboșar și 2 catigani a câte 70 lei lunar fiecare. Nutrimentul pentru 7 cai în sumă de 3500 lei anual. 36 oca lumânări de seu și 6 stânjani de lemne. În total suma de 18920 lei pentru anul 1863”

Datorită dotării precare un an mai târziu, în 1864, un grup de cetățeni reclamă municipalității unele nereguli. Printre altele erau prezentate și aspecte despre comanda de foc – lipsa de materiale (cângi, topoare). Municipalitatea răspunde cetățenilor următoarele: „Nu se poate imputa municipalității, căci nu au fost pierdute din vedere. Păstrarea celorlalte obiecte revin în responsabilitatea îngrijitorului acestei comenzi care este la dreptul sub podghrama domnului polițai.. și a se cumpăra toate instrumentele noi.”

Prin înalt ordin de zi nr. 250 publicat în Monitorul Oastei nr. 11/1864 începând cu 29 februarie 1864 se aprobă „ca ofițerii de pompieri să poarte la ținuta de incendiu, pumnal în loc de sabie”.

O dată cu legea de organizare a pompierilor din 1868 în orașul Buzău ia ființă la data de 11 iunie 1868 unitatea de pompieri militari buzoieni. După această dată, pompierii militari erau tot în sarcina primăriei din punct de vedere al fondurilor și dotării cu materiale iar din punct de vedere administrativ de Ministerul de Război.

Prin legea pentru organizarea armatei în România publicată în Monitorul Oastei nr. 21 din 22 iunie 1868 era stipulat: „art. 32 Trupele de pompieri dependente de autoritatea militară în privința organizării și a disciplinei militare sunt cele din București și lași precum asemenea și din celelalte orașe după cerințele locale.”

Pe 23 septembrie 1871 intră în vigoare Regulamentul asupra comenzilor de pompieri urbani, nr. 1779 / 23.09.1871, semnat de ministrul de interne L. Catargi:

„Capitolul I Organizațiunea

Art. 1 Toate comunele urbane ale țării sunt obligate conform art. 15 din legea comunală a avea câte uă comandă de pompieri.

Art.2 Importanța și mărimea acestei comenzi va fi proporțională numărului locuitorilor comunei și mijloacelor cele financiare. ..”

În 1873 pompierii din urbea Buzău erau sub comanda lt. Gh. Vernescu ajutat de 1 sergent major, 4 sergenți, 4 caporal, un gardian și 2 darabani (toboșari) pentru un efectiv de 37 de pompieri.

În 18 martie 1874, domnitorul Carol I modifică legile din 11 iunie 1868 și 27 martie 1872 prin care pompierii orașelor capitale de județ au fost organizați ca trupe de artilerie constituind artileria teritorială a armatei și sunt în subordinea Ministerului de Război. Întreținerea pompierilor se suporta 2/3 de către orașe și 1/3 din bugetul statului.

Legea pompierilor din 1874 a fost publicată în Monitorul Oficial nr. 64 din 19/31 martie 1874:

În fiecare an Ministerul de finanțe alocă următoarele sume și anume: .. Buzău 30.000 lei.

Art. 42 La trecerea pompierilor sub autoritate militară întregul lor material de foc, harnașament, de îmbrăcăminte, echipament, armătură și cai devin posesiunea Ministerului de resbel.

Art. 44 Pompierii fac parte din armata permanentă, recrutarea tuturor pompierilor se face conform legii de recrutare și intră prin urmare în sistemul general de recrutare al armatei.

Art. 45 Ofițerii de pompieri vor fi luați dintre ofițerii de artilerie și geniu. Ofițerii actuali de pompieri se mențin până ce locurile lor se vor completa prin ofițeri de artilerie și geniu, atunci ei trec în armele lor respective.

Art. 46 Această organizație a pompierilor se face treptat în fiecare an începându-se pentru anul 1874, pentru orașele ... Buzău. ”

Cazarma se afla pe strada Nae Stănescu (Banului) în trei clădiri așezate într-o curte spațioasă în fundul căreia se aflau magazinele în care sunt adăpostite pompele și mașinile. Prin adresa nr. 56 din 23 martie 1874 pompierii buzoieni se adresau primăriei: „Cazarma ce ocupă astăzi secția de pompieri este tot aceeași, transformată din arhondanicul vechii mănăstiri Banu, un local construit din zid masiv, acoperiș cu ... ce va fi reconstruit”.

Cazarma se compunea din 2 dormitoare, 1 hol, 7 camere și 2 sălițe, ce avea o suprafață de 1030,50 m2.

Primul comandant al unității a fost locotenentul Vlădescu care și-a îndeplinit atribuțiile specifice până în 30 iunie 1874. După această dată este înlocuit la comandă de sublocotenentul Buiculescu.

Pe 1 aprilie 1874 pompierii buzoieni trec sub autoritatea Ministerului de Război. Este schimbat comandantul pompierilor buzoieni de către ministrul de război, generalul de divizie Florescu.

Prin Înalt Decret nr. 702/1874 semnat de ministrul de război și aprobat de domnia sa Carol I se stipula: „Organizarea pompierilor orașelor ..Ploesci.. Buzeu.. este după cum urmează: Una secțiune în Ploesci și una în Buzeu, cari formează o baterie, cu statul major la Ploesci. Acestea se vor administra pe baterii, considerându-se fiecare baterie, corp în parte.”

Astfel că la data de 1 iulie 1874 comandantul sublocotenentul Buiculescu ia în primire următoarele materiale: „3 pompe de mână rusești din care 1 mare și 2 mici, un car obișnuit, o scară pe 2 roate de lemn din 2 bucăți de 20 metri, 12 topoare, 16 cângi, 8 sacale de lemn și roți tot de lemn deteriorate, 8 donițe de lemn 13 cai și 1 mână”.

La 6 august 1875 încadrarea pompierilor buzoieni era următoarea 1 ofițer, 3 sergenți, 6 brigagieri și 37 de soldați, 1 cal ofițeresc și 14 cai de trupă. Aflăm că erau și 5 absenți din care 1 dezertor.

Începând cu data de 1 ianuarie 1876 bateria de pompieri Ploiești – Buzău prin Înalt Decret, publicat în Monitorul Oastei din 1876, se stabilește: „să nu mai facă corp aparte ci să fie în Divizionul de Pompieri București.”Acesta ia parte la războiul de independență a țării.

În data de 2 august 1876 terenul subunității o veche posesiune a comunei este cedat statului conform procesului verbal aflat într-un vechi dosar de arhivă 38/1876.

După războiul de independență sau schimbat denumirea din uliță în stradă. În trecut se știa că ulița care era aici mai lată, acolo mai strâmbă șerpuia agale printre grădinile vetrelor sau mai adesea printre uluci de stejarsau gard de gărdurariță ce purtau numele persoanei de vază de pe acea uliță.

În perioada 1879 – 1891 în arhive nu se mai găsește nici un act din care să se constate vre-o schimbare mai mare în funcționarea acestui serviciu de pompieri.

Prin ordinul general din 9 iulie 1891, publicat în Monitorul Oastei nr. 30 din 20.07.1891 era stipulat: „bateriile de pompieri să se reîntoarcă la regimentele lor, creîndu-se serviciul de incendiu al orașelor, secții de pompieri alipite pe lângă regimentele de artilerie”. Acest ordin a intrat în vigoare la 1 august 1891. Două luni mai târziu intră în vigoare Înalțul Decret nr. 2754 din 24.10.1891 de modificare a uniformei pompierilor: „Îmbrăcămintea rămâne ca a trupelor de artilerie, având pe contra eopleții la manta și tunică, două topoare de postav roșu încrucișate, așezate sub numărul regimentelor pe lângă cari sunt atașați.”

La 5 septembrie 1892 este publicată Decizia Ministerială nr. 248 în Monitorul Oastei prin care erau stabilite materialele de incendiu ce trebuiau să existe în dotarea secției de pompieri militari Buzău.

În registrul istoric al Regimentului 7 Artilerie Focșani de care au aparținut și pompierii buzoieni până în anul 1929, era stipulat că secția de pompieri Buzău sa format în 1 august 1891 și era compusă din 40 de oameni și 24 de cai din bateria 4 teritorială Buzău.

În anul 1893 prin adresa nr. 6957/1893 adresată Primăriei Buzău aflăm că se construiește în municipiul Buzău un foișor de foc, cu un rezervor de apă cu o capacitate de 30 m³, ce a fost amplasat lângă puțul din piața sf. Îngeri, la o distanță maximă de 500 m de cazarma pompierilor. Foișorul avea o înălțime suficientă la acea vreme „cu vederea la cele mai îndepărtate puncte ale orașului. Legătura de alarmă până la sediul pompierilor se va face prin telefon și clopot.” Suma totală de construire a acestuia sa ridicat la 18.246,95 lei.

Foișorul de foc buzoiian în turnul căruia secția de pompieri avea în permanență un pompier care observa producerea unui incendiu a fost distrus după construirea Palatului comunal.

În 1898 Ministerul de război dotează pompierii buzoieni cu o pompă cu abur Merriwether, a unor pompe de mână K.Naust, 4 sacale de fier pe roți. Acestea au fost folosite până în 1908 când primăria a procurat prima mașină de incendiu Magirus și o scară de lemn tot Magiruslungă de 17 m trasă de cai.

În registrul istoric al Regimentului 7 Artilerie Focșani de care au aparținut și pompierii buzoieni regăsim și numele a câțiva dintre comandanți, astfel:

- * 1902 – 1903 locotenent Poplica Pompiliu ce avansează și ajunge mai târziu general în armata română;

- * 1903 – 1905 locotenent Gavrilu Leon ce avansează și ce ajunge mai târziu general în armata română;

- * 1905 – 1906 locotenent Marinescu Emil, ce avansează în carieră și ajunge la gradul de colonel;

- * 1906 – 1907 locotenent Roca Constantin ce avansează în carieră și ajunge la gradul de colonel;

În 13 august 1905 Primăria Buzău pune la dispoziția secției de pompieri observatorul de la Palatul Comunal.

În anul 1912 în Buzău erau 3991 de locuințe din care particulare - 3870, societăți comerciale și industriale – 5, instituții publice – 99, bordee – 9, iar suprafața orașului era de 5,4810 km².

Conform Anuarului armatei române din 1912 la comanda secției de pompieri Buzău era Lt. în rezervă Leonida Ioan, specialitatea militară cavalerie, numit în funcție din 1 august 1911 și până în data de 15 august 1916, când lasă comanda unității plutonierului major Moise Dumitru, el fiind chemat la comanda coloanei mixte ... în războiul 1916 -1918.

În data de 18 august 1916 soldații din secția de pompieri buzoieni cereau cu insistență să ia parte la războiul 1916 – 1918. Aceștia au fost înlocuiți cu oameni din partea sedentară a regimentului 7 artilerie.

În perioada războiului 1916 – 1918 cazarma și grajdurile sunt aproape dărâmate. Imediat după război se iau măsuri de reparare a cazarmii vechi, construindu-se și locuință nouă pentru comandant, precum și grajduri și remize noi.

În perioada 1919 – 1926 se pot aminti că la comanda subunității sau aflat sublocotenentul de rezervă Arsene G. și din 1 octombrie 1926 căpitanul Anghelescu Leonida.

La 6 februarie 1928 primăria a înzestrat secția de pompieri cu o autopompă cisternă de incendiu.

Prin noua lege de organizare a Ministerului de Război publicată în Monitorul Oficial din 2 august 1929, Inspectoratul Pompierilor Militari se transformă în Comandamentul Pompierilor Militari.

La 1 aprilie 1929 ofițerii din corpul pompierilor militari redactează prima revistă de specialitate – *Buletinul pompierilor români*. Erau publicate articole de specialitate, dând posibilitatea pompierilor români de a cunoaște noile procedee de stingere, de salvare și de a ști evoluția materialelor combustibile aflate în diferite stări de agregare.

Prin ordinul de zi nr. 1 din 1 aprilie 1935 compunerea Comandamentului pompierilor militari – pentru secția de pompieri Buzău era următoarea:

- * Cpt. Nicolaescu Mihail – comandantul secției;
- * plt. Mateescu Mihail – ajutorul comandantului;
- * Șerban Radu – instructor, subofițer;

În anul 1930 încadrarea pompierilor buzoieni era următoarea: un ofițer (căpitan), 2 reangajați, 3 sergenți, 3 caporali, 36 de soldați precum și 14 cai de trupă.

În anul 1940 prin grija locotenentului Traian Ivănescu, comandant al stației, începând cu 8 iunie 1940, se primește o autopompă cisternă specială de incendiu Opel Blitz și o altă Chevrolet ce fusese distribuită inițial județului Prahova, role de furtun, topoare și alte materiale necesare. După cutremurul din 1940 sa renovat complet interiorul cazărmii.

La 1 ianuarie 1942 unitatea a fost transformată din secție în companie de pompieri, datorită activităților desfășurate de întregul efectiv sub comanda domnului căpitan Ivănescu (avansat cpt la 10 mai 1941).

În anul 1944 prin decizia nr. 5266 din 28 iunie se aprobă în zona de dispersare a orașului pe islazul comunei Simileasca la 4 km de Buzău executarea în regie directă construirea a 5 bordeie adăposturi pentru protecția mașinilor de incendiu și 4 bordeie adăposturi pentru ostași. Valoarea devizului a fost de 760.000 lei. Lucrarea sa executat în regie proprie sub comanda domnului căpitan Ivănescu Coman.

La 1 octombrie 1968 ca urmare a împărțirii administrativ teritoriale a României la comanda pompierilor buzoieni a fost numit domnul maior Zaharia Constantin. În organigramă erau prevăzute două companii:

- * Buzău condusă de cpt. Vasiliu Dumitru;
- * Rm. Sărat condusă de lt.maj. Voicu Teodor.

Statul de organizare la 24 ianuarie 1969 prevedea încadrarea următoarelor funcții: 15 ofițeri, 2 maiștri militari, 21 de subofițeri și 1 angajat civil.

În primăvara anului 1971, mai exact 28 aprilie, pompierii buzoieni primesc în dotare autotunul de stins incendii SR114UMT, număr de înmatriculare 31-B-1920, ce va fi folosit timp de aproape 30 de ani la diferite incendii din raionul de intervenție de către pompierii companiei Rm. Sărat. Noua autospecială la acea vreme avea caracteristici net superioare față de autotunul de stins incendii SR 104/211.

În anul 1974 intră în dotarea / exploatarea pompierilor buzoieni următoarea tehnică de intervenție: APCT Delfin, număr de înregistrare 34-B-2402; motopompa S-800 ELTIM și motogeneratorul S100;

La începutul anului 1976 Grupul de Pompieri Buzău era încadrat cu 15 ofițeri (9 ofițeri superiori și 6 ofițeri inferiori), 2 maiștri militari și 22 subofițeri. 11 luni mai târziu, pe 22 noiembrie intră în serviciul operativ o nouă autospecială APCT Roman 8135 număr de înmatriculare 31 – B – 2682.

Ziua de 8 noiembrie 1997 va rămâne memorabilă în viața unității de pompieri „Primirea drapelului de luptă” prin Decretul nr. 518 din 10 octombrie 1997 semnat de președintele României Emil Constantinescu.

În brevetul nr. 136 din 14.11.1997 semnat de ministrul de interne Gavril Dejeu era stipulat: „Drapelul de luptă al unității este simbolul onoarei, vitejiei și gloriei militare. El reprezintă trecutul glorios de luptă al poporului român pentru libertate națională și tradițiile de luptă ale unității, amintind fiecărui militar datoria sfântă de a servi cu credință patria, de a apăra cu orice preț unitatea, suveranitatea și independența României.”

Garda de Intervenție stingere nr. 2 Mărunțișu află în subordinea Secției de pompieri Râmnicu Sărat intră în funcțiune începând cu 13 septembrie 1998. Garda era compusă din 4 subofițeri, 1 militar angajat pe bază de contract și 12 militari în termen. Tehnica de intervenție era compusă din 1 APCAR12215, 2 APCT R8135, 1 autoturism Dacia 1300, 1 ARO 243 și 1 ASPIC.

Prima misiune de localizare și lichidare a gărzii de intervenție a fost în localitatea Poienii de Sus la o locuință particulară. Șeful gărzii de intervenție a fost sg.maj. Nistor Daniel.

La începutul anului 1999 încadrarea cu personal a Grupului de pompieri buzoieni era: 15 ofițeri (11 ofițeri superiori și 4 ofițeri inferiori), 7 maiștri militari, 23 de subofițeri, 19 militari angajați pe bază de contract, 8 personal civil și 75 de militari în termen.

La 15 decembrie 2004 ia ființă Inspectoratul pentru Situații de Urgență „Neron Lupașcu” al județului Buzău, în conformitate cu prevederile OMAI nr. I/0621 din 1 decembrie 2004. Acesta a rezultat prin unificarea Grupului de Pompieri „Neron Lupașcu” Buzău cu Inspectoratul de Protecție Civilă a județului Buzău.

Inspectoratul este constituit ca serviciu public deconcentrat în subordinea Inspectoratului General pentru Situații de Urgență în scopul asigurării managementului situațiilor de urgență și tipurile de risc din competență.

Eroii pompieri buzoieni

„Caracterizați de noblețea misiunii profund umane, cu care sunt investiți dintotdeauna, pompierii au fost puși în evidență pe timpul nenumăratelor intervenții cauzate de incendii, explozii, calamități naturale ori catastrofe, cu ocazia cărora au fost salvate de pompierii noștri vieți omenești, bunuri materiale și spirituale de inestimabilă valoare. Toate cu riscul și, din nefericire, nu de puține ori cu prețul vieții.

Este greu să vorbești la trecut despre niște oameni care își făureau un viitor și au murit cu zile. Și ce sfârșit înfricoșător, numai când auzi ce li s-a întâmplat și te cutremuri! Dar să trecem la povestea lor, a celor căzuți la datorie în diferite împrejurări, căci a rămas o poveste pentru mulți.”

În ziua de 6 mai 1934 la orele 1600 în toiul alegerilor comunale a izbucnit un incendiu pe strada Târgului din Buzău. Incendiul a pornit din curtea comerciantului lancu Ostrici extinzându-se cu repeziciune la magazinul de sticlărie a lui Isidor Samuel ce avea depozitate mărfurile împachetate în paie. Au ars magazinele lui David Popces, Iosif Schwartz, Berman rapaport, Smil Popper, Bernanrd Katz, Simion Grimberg, Mihail Dragomirescu și farmacia Haralambie Tomescu.

Secția de pompieri Buzău a sosit imediat la fața locului cu puțina dotare de care dispunea la vremea respectivă pentru stingerea incendiilor. Asemenea evenimente mai avusese loc în Buzău, însă autoritățile locale nu au tratat cu seriozitate slaba dotare a pompierilor. Pompierii respectivi au fost puși la grea încercare, neputând face față acestei catastrofe ce lua proporții dezastruoase.

Pentru a opri această catastrofă s-au cerut ajutoare de la orașele vecine: Focșani, Rm. Sărat, Mizil și Ploiești. Primele două autospeciale au sosit de la Ploiești în jurul orei 1800 și apoi altele, Mizil, Focșani și Rm. Sărat, în raport de dotarea corespunzătoare. „În lupta cu marele pârjol”, pompierii nu au precupețit nici un efort pentru a putea salva restul orașului de furia flăcărilor.

În acest devastator incendiu, creându-se pericolul extinderii la întregul oraș, în lupta cu flăcările, pentru stăvilirea lui, cade erou plutonier Stoian Vasile, instructor la Secția de Pompieri Buzău, doborât de un tavan aprins, ce era fixat de grinzile ucigătoare din clădirea respectivă. Învăluit în foc și aproape ars este scos cu greu din mormanul de jărat unde căzuse. Este transportat de urgență la Spitalul Militar Buzău, unde, cu toate îngrijirile medicilor, își dă obștescul sfârșit în chinuri îngrozitoare, lăsând în urmă soția și doi copii. La puțin timp după el cade un alt pompier, soldat Zaharia Constantin, fiind cuprins de flăcări pe acoperișul unui imobil. Moare electrocutat de sârma unui stâlp electric. A căzut la datorie tot pe data de 6 mai 1934. A fost înmormântat cu onoruri militare.

Un alt reper a fost cutremurul din 4 martie 1977, ora 21.22. Subunitatea este anunțată pentru a interveni la un depozit de combustibil de la rezervele de stat din satul Mărunțișu, comuna Pătârlagele. La ora 2300 autospeciala APCT Roman 8135 sub comanda sg.maj. Voineag Meluș pornește în misiune spre comuna Pătârlagele, sat Mărunțișu. Își face cu greu loc pe străzile din centru orașului, printre oamenii speriați și îngroziți de spaimă. Este noapte, întuneric, sunt curbe periculoase pe drumul care duce spre Brașov.

Caporalul Mosang Eugen, comandantul de grupă, din seria de încorporare 26 februarie 1976, se afla în dreapta conducătorului autospecialei, puțin îngândurat. Participase la multe intervenții, nu era pentru prima dată, dar fiecare intervenție are secretul ei pe care trebuie să-l anticipezi pentru ca acțiunea să îți reușească. El a dovedit de fiecare dată curaj, bărbăție. Nu întâmplător a fost selecționat pentru Școala de Gradați și a fost distins cu insigna de „Militar de Frunte”.

Garda de intervenție, sosind la fața locului, după recunoașterea efectuată împreună cu reprezentanții depozitului, constată că trebuie deschis ventilul unei conducte pentru traversarea benzinei din rezervorul avariat în alt rezervor. La prima vedere nu era mare lucru, pentru tinerii vâjnoși și plini de forță. Dar ventilul se afla la o adâncime de șapte metri, într-un spațiu restrâns dintre două ziduri de beton. În plus, erau vapori inflamabili și toxici. Era nevoie de o intervenție fără întârziere iar el, cap. Mosang Eugen, al cărui curaj și dârzenie l-au situat mereu în frunte, se oferă să îndeplinească această misiune, deoarece avea mai multă experiență decât cei din grupa sa.

Îmbrăcat cu echipamentul de protecție, cu masca de gaze pe față, legat cu o coardă de salvare, pentru a putea în orice moment să fie tras afară de către colegii săi, coboară spre locul în care se găsește ventilul. Încearcă să-l deschidă dar nu reușește. Este scos afară, își revine și intră din nou, dar eșuează și este tras afară. El nu cedează pericolului ce plutea în aer. Se impunea ca misiunea să fie îndeplinită, cu toate că se putea produce o catastrofă de la un moment la altul.

Deschiderea ventilului era singura soluție, de aceea cap. Mosang Eugen coboară pentru a treia oară. Masca de gaze, deși îi oferă protecția necesară față de toxicitatea din jur nu îl poate feri de gazele dense ce îi pătrund în organism prin piele intoxicându-l. De aceea simte deodată cum îl cuprind amețelile și nu mai are puterea necesară, tocmai când operațiunea era gata. Nu mai poate intra, trebuie să i se acorde ajutor medical. Este transportat la spital. Cu toate intervențiile medicale, firul vieții sale s-a întrerupt pe data de 5 martie 1977, ora 09.30. S-a lăsat tăcere în unitate.

Numele lui s-a înscris alături de numele altor eroi în dramatica înclăștare din 4 martie 1977. Cutremurul l-a împiedicat să se mai întoarcă în rândul familiei sale din Botoșani.

Un alt reper în istoria pompierilor buzoieni, a fost explozia tirului răsturnat din apropierea localității Mihăilești în dimineața zilei de 24 mai 2004.

La ora 04.57 la dispeceratul Grupului de pompieri „Neron Lupașcu” s-a primit un apel telefonic prin care se anunța că în comuna Mihăilești a avut loc un accident rutier în care a fost implicat un autotren care circula pe direcția Urziceni – Buzău și că a luat foc.

După efectuarea procedurilor specifice pentru deplasarea la locul intervenției (care au durat 2 minute – alertarea întregului personal operativ, scoaterea întregii tehnicii de luptă pe platoul subunității) comandantul gărzii de intervenție, cpt. Mihalache Doru Mihai a dat ordin de marș pentru începerea deplasării la locul accidentului rutier anunțat cu 2 autospeciale.

Deplasarea s-a efectuat cu 2 autospeciale din dotarea Detașamentului de pompieri Buzău, APCA R12215DFA cu numerele de înmatriculare B-25-PSY și B-40-PBZ. Pe timpul deplasării comandantul de echipaj și conducător auto al autospecialei B-40-PBZ, plt.adj.șef Vasilescu a aflat de la comandantul gărzii de intervenție că incendiul este produs la un tir care transportă îngrășăminte. Ajunși la fața locului după aproximativ 45 de minute pe o ploaie intensă autospeciala B-40-PBZ condusă de plt.adj.șef Vasilescu Constantin a oprit în dreptul autotrenului.

Cpt. Mihalache Doru Mihai în calitate de comandant gardă de intervenție a coborât pentru a efectua recunoașterea. Apoi autospeciala s-a pus în mișcare și a ocupat poziție în spatele autotrenului, în timp ce a doua autospecială condusă de sergentul Necula Romeo a ocupat poziție în fața autotrenului.

În timp ce efectua procedura regulamentară de recunoaștere ce are drept scop analiza situației, elaborarea rapidă a unui plan de acțiune, luarea hotărârii și darea ordinului de intervenție cpt. Mihalache Doru Mihai a raportat telefonic despre următoarele date: autotrenul ieșit de pe carosabil, răsturnat și că ard cabina și 2 anvelope ale autovehiculului și apoi în receptorul telefonului la dispeceratul grupului se aude o bubuitură/ explozie puternică care a fost resimțită apoi și pe raza municipiului Buzău.... apoi totul se întrerupe..... orice legătură cu cei aflați în misiune la Mihăilești.

La ora 05.47 ciuperca de foc a pulverizat în câteva fracțiuni de secundă camionul și a curmat viața a 7 bravi militari pompieri buzoieni, 2 jurnaliști corespondenți ai trustului de presă Antena și 9 civili.

„Câte vise, câte speranțe și câte planuri de viitor pulsau în trupurile tinere a celor 7 bravi pompieri nu va ști nimeni... sacrificiul lor suprem a transformat viitorul în memorie eternă.”

Cuvintele sunt greu de găsit și dacă se găsesc sunt de prisos. Nimic nu poate înlocui pierderea celor doi colegi, ce au căzut la datorie alături de alți 5 militari în termen.

Oricât se va scrie sau se va spune dincolo de toate aceste date rămân calitatea de coleg și înainte de toate calitatea de a fi „OM”.

Un om care se pune în slujba semenilor, care sfinzând flăcările și fumul înecăcios aduce speranță la nevoie chiar cu prețul vieții. Un om care învingându-și instinctul de conservare și frica de moarte acordă altora ajutor fără alt scop decât ajutorul însuși. Oare ce poate fi mai înălțător și mai nobil în lupta cu forțele naturii decât acest „cavaler al focului” care reușește să câștige întotdeauna o luptă, o luptă supremă între bine și rău.

Pentru noi au fost și sunt învingători, pentru noi au fost și sunt exemple de urmat:

- * Maior post mortem MIHALACHE DORU- MIHAI
- * Sublocotenent post mortem NECULA ROMEO
- * Sublocotenent post mortem STAN SILVIU;
- * Sublocotenent post mortem MEDELANU GEORGIAN;
- * Sublocotenent post mortem MANTA VALENTIN CEZAR;
- * Sublocotenent post mortem OPREA FLORIN – VALENTIN;
- * Sublocotenent post mortem JIANU NICOLAE.

Bibliografie:

- * Istoricul pompierilor Militari 1835 – 1935, Imprimeriile „Cartea Românească”
- * Arhivele Statului, Buzău, Colecția C. Dumitrescu III A – pompierii;
- * Revista Pentru Patrie, nr.3/1977 pag.31

RAFTUL CU CĂRȚI

Ionel Aurelian Cotoban, *Însemnările unui neobosit pelerin*

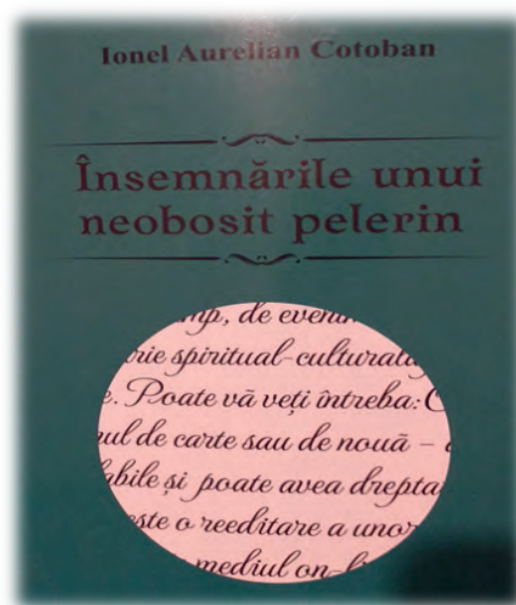
O nouă carte scrisă de domnul Ionel Aurelian Cotoban a avut lansarea, în data de 14 noiembrie 2023, în comuna Chirnogi din județul Călărași. Este o carte în care autorul a reeditat articolele apărute în diverse publicații (precum „Lumea Credinței” sau „Studii și Comunicări/DIS”) sau în mediul on-line. Articolele surprind diverse frânturi de viață, cum ar fi momente de epocă de la sfârșitul secolului al XX-lea și începutul secolului al XXI-lea, instantanee de viață ale unor oameni simpli, portrete ale unor personalități din lumea ortodoxă, momente ce se petrec de 100 de ani sau mai bine.

Autorul, Ionel Aurelian Cotoban, de profesie inginer agronom, în prezent diriginte de poștă în comuna Chirnogi, „lipsit de viclenie și de „agendă paralelă”” (afirmația aparține domnului Răzvan Bucuroiu, președintele Asociației Ziariștilor și Editorilor Creștini prezent la lansare) dovedește că are talent literar, scrisul său fiind simplu, fără orgolii de autor și fără ținte literare. Scrierea autorului, susține domnul Răzvan Bucuroiu în Prefața intitulată „Pelerinul în luna lui Mai”, este „mărturisitoare”.

De fapt, dorința autorului a fost de a aduna articolele sale, redactate în limba română și în limba bulgară, și de a le pune la dispoziția celor interesați de temele abordate. O carte care are energie și care demonstrează, încă o dată, că visul se poate împlini!

Dintre titlurile articolelor menționăm: *Reîntorcerea acasă!; Paștile Domnului, Paștile; Hristovul viilor-tradiții uitate; Cu tractorul la biserică!; În căutarea Cetății Constantiniana Daphne. Constantiniana Daphne, o cetate a sfinților români?; Tudor Vladimirescu-Pandur al pandurilor; Casa Maicii Domnului din pustia Bărăganului; Misterele Chirnogiului; Câteva rânduri. O scrisoare pierdută ... și regăsită.*

Tenacitatea, entuziasmul, dorința de a se învinge pe sine sunt câteva dintre calitățile care îl definesc pe autor. Din dragoste și respect pentru istoria și valorile locale și naționale, autorul dorește să aducă cititorului prin apariția acestei cărți „un moment de bucurie spiritual-culturală”, sens în care conținutul articolelor este bine fundamentat și argumentat și presărat cu diverse fotografii.

Lansarea acestei cărți s-a desfășurat în Biserica Parohiei Chirnogi, biserică ce are hramul „Sfântul Ierarh Nicolae” și care a fost construită în anii 1854-1855. Asistența a fost numeroasă; alături de invitați, reprezentanți ai autorităților locale, prieteni, familie, au participat on-line în număr mare studenți și cadre didactice din Universitatea „Danubius”, Galați.

Activitatea s-a desfășurat în format hibrid, la organizare și-a adus contribuția și Universitatea „Danubius” prin structurile sale - Centrul de Studii și Cercetări Danubiene (director conf. univ. dr. Ștefan Gheorghe), Centrul de Cercetări privind Dinamica Socio-Economică în Dezvoltare Durabilă (lect.univ.dr. Luminița Maria Filip) și Facultatea de Comunicare și Relații Internaționale (decan conf. univ. dr. Liviu Mihail Marinescu).

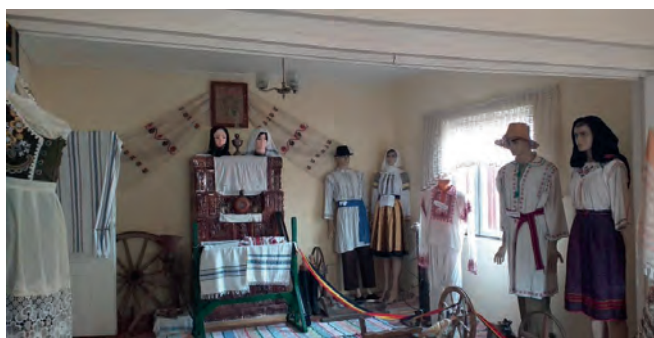

Efortul autorului a fost apreciat laudativ de participanți. Pentru studenți a fost cu adevărat un eveniment unic, demonstrat de numărul mare al felicitărilor adresate autorului și organizatorilor. De fapt, alăturarea Univerității „Danubius” la această activitate a arătat, încă o dată, faptul că parteneriatele solide au la bază pasiunea și responsabilitatea pentru lucrul bine făcut.

UN SIMPOZION ȘI O EXPOZIȚIE

Muzeul de Istorie și Etnografie Locală din comuna Chirnogi, jud. Călărași a fost gazda simpozionului cu tema „Spiritualitate, Tradiții, Credințe și Educație în secolul XXI”. De fapt, organizatorii acestui simpozion, Centrul de Studii și Cercetări Danubiene (director conf.univ.dr. Ștefan Gheorghe), Centrul de Cercetări privind Dinamica Socio-Economică în Dezvoltare Durabilă (lect.univ.dr. Luminița Maria Filip) și Facultatea de Comunicare și Relații Internaționale (decan conf.univ.dr. Liviu Mihail Marinescu) și participanții din diverse medii de activitate s-au bucurat de un spațiu muzeal frumos amenajat prin grija directorului ing.Ionel Aurelian Cotoban.

Prezentările și discuțiile legate de tema propusă au subliniat importanța cunoașterii, păstrării și transmiterii la generațiile tinere a tradițiilor și valorilor locale și naționale, rolul deosebit al educației în promovarea tradițiilor și valorilor în secolul XXI, pe bună dreptate denumit „secolul vitezei”, „secolul integrării” sau „secolul informatizării”, precum și a necesității de a reflecți asupra a ceea ce numim „spiritualitate”, „om spiritual” și „viață spirituală”. Preotul paroh Adrian Postolea a subliniat, printre altele, că „dragostea ar trebui să domnească nu doar în luna decembrie ci în tot timpul anului; dintre toate darurile primite, simțirea sufletului înobilează firea omului, o învăluie în lumină, bunătate, curaj și speranță”.

Un moment deosebit în cadrul acestui simpozion l-a constituit vernisajul expoziției de pictură sugestiv intitulată „Pictură dunăreană” al artistei Cristiana Cătălui din Oltenița.

Titlul a fost ales pentru a sublinia faptul că cele două localități – Galați și Chirnogi, au un punct comun - fluviul Dunărea. Sunt și alte puncte care au fost identificate de organizatori ca fiind comune, precum dorința de a continua proiectele dintre Universitatea „Danubius” și Muzeul de Istorie și Etnografie Locală din comuna Chirnogi.

Doamna Cristiana Cătălui, o „tânără pensionară” cum se definește, are o mare pasiune – pictura; o pasiune care vine din copilărie, când, își amintește doamna cu nostalgie „desenam frumos, coloram în creioane și acuarele”. Expoziția a reunit picturile realizate, cu deosebire după anul 1986, remarcându-se prin diversitatea temelor abordate sauprin claritatea culorilor alese. Doamna Cristiana Cătălui s-a remarcat nu doar prin picturile sale, ci și prin modestie și frumusețe sufletească.

Momentele de bucurie pentru toți cei prezenți, fizic sau on-line, au avut un ecou profund.

Col. (r.) prof.univ. dr.Filofteia REPEZ,
Universitatea Internațională „Danubius”, Galați

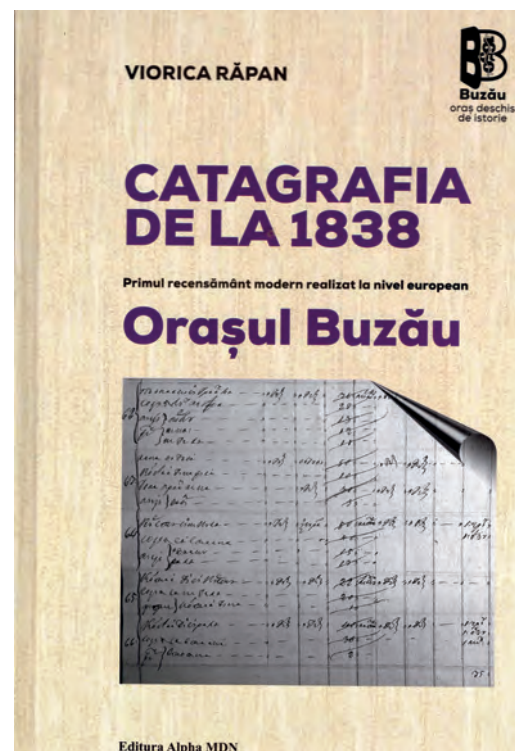
Viorica Răpan, *Catagrafia de la 1838. Primul recensământ modern realizat la nivel european, Orașul Buzău*, Buzău, Editura Alpha MDN, 2022, 173 p.

Lucrarea doamnei Viorica Răpan, cunoscută ca o specialistă în domeniul arhivisticii, aduce în fața cititorului, cercetător sau pasionat de istoria Buzăului, informații inedite despre urbea noastră la mijlocul secolului al XIX-lea.

După cum menționa col. (r) prof. Ion R. Dedu despre acest volum, Ne aflăm în fața unui eveniment auctorial și editorial mai rar întâlnit în peisajul spiritual buzoian. Se scrie o carte-document prin care se aduce în fața cititorului contemporan o imagine a Buzăului de acum 180 de ani.(...) Perfectă dreptate are autoarea atunci și acolo unde afirmă că prin aceste acte constituționale s-au creat instituții moderne necunoscute până atunci românilor.Putem afirma, fără teama de a greși, că omul care a prezidat și supervizat elaborarea celor douăRegulamente, plenipotențiarul Pavel DimitrieviciKiselev (Kiseleff),a fost un mare reformator prin tot ce a creat și implementat în Principate.El a inițiat și gestionat reforme, în Principate, pe care curtea imperială de la Sankt Petersburg,nici măcar nu le visa pentru poporul pravoslavnic rus.

Autoarea, care a transcris din paleografia româno-chirilică, prezintă o mică parte din vasta lucrare păstrată la Arhivele Naționale Istorice Centrale, printr-un tabel, însumând 97 de file, cuprinzând pentru fiecare gospodărie recensată 24 de rubrici, înființând o rubrică a observațiilor, unde au fost trecute toate însemnările privind starea de sănătate și starea materială a locuitorilor din orașul Buzău.

Catagrafia de la 1838 reprezintă o importantă sursă pentru demografia istorică a spațiului românesc extracarpatic și constituie, în integralitatea ei, un recensământ al populației și al agriculturii, după cum preciza conf. univ. dr. Constantin I. Stan.

Laurențiu Sfinteș, *Linia frontului*, București, Editura Militară, 2024, 372 p.

Născut în comuna Cănești (jud. Buzău), Laurențiu Sfinteș este ziarist militar, fost diplomat, membru UZPR, un analist competent al evenimentelor ce se petrec la granițele României. Volumul prezent este alcătuit din articolele apărute pe platforma de bloguri „Adevărul” și cuprinde, după cum precizează autorul, „amare cronică de război”, în perioada decembrie 2022-decembrie 2023.

Evident, subiectul cărții este războiul din Ucraina pe care îl analizează competent prin ochii militarului de carieră și exprimat prin condeiul de publicist. În prefața volumului, autorul face următoarea remarcă: Războiul din Ucraina intră în cel de al treilea an calendaristic, a devenit realitate cotidiană pentru un continent răzgâiat de prea multă pace.

Ofensivele și contraofensivele se iau de la capăt, arme noi se scot din depozite, eșaloane de soldați se încolonează și mășcăluiesc, să fie la timp acolo la întâlnirea cu gloria, generali tineri pregătesc ordinele de luptă, victoria e aproape.

Încă o dată și încă o dată...

Sigur va veni un moment când totul se va încheia, se va semna, poate un acord, un armistițiu, un tratat, ceva, sala va fi plină de politicieni, de generali, de ziariști, poate și de reprezentanți ai societății civile, și va aplauda, se vor rosti discursuri, va fi un moment de liniște...

Atunci, poate, se va auzi o voce, puțin răgușită, sigur neliniștită:

- Pe Linia Frontului mai trăiește cineva?

Cele zece capitole, ce alcătuiesc volumul, au titluri sugestive: Adevărul e singur, Orașul fără case, Săgețile pe hartă, Castorul de pe Nipru, Ținutul fără verdeță, Taxa pe sânge, Numărătoarele paralele, Noduri și frânghii, Cei răi nu au pace, Santa Claus nu mai vine.

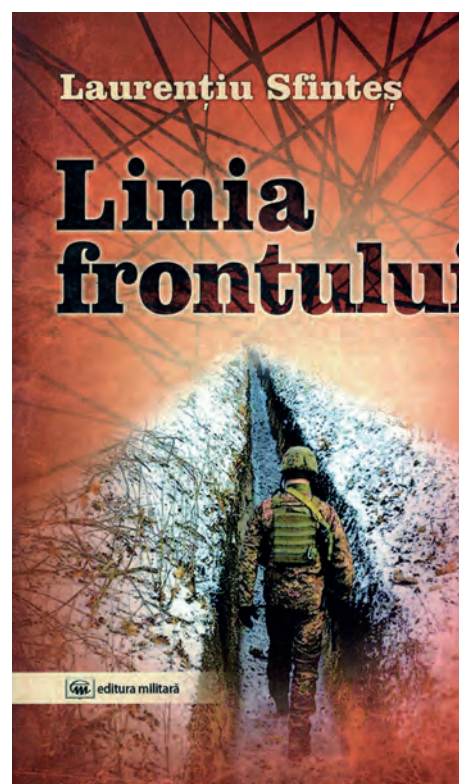
Scrisă cu aplomb jurnalistic, lucrarea domnului Laurențiu Sfinteș nu este doar cronică a războiului din Ucraina, ci și un moment de reflecție pe care îl oferă cititorului.

Laurențiu Sfinteș, Liviu Vișan, *Călătorie în Whatsapp*, București, Editura Eikon, 2023, 142 p.

Doi poeți remarcabili, membri ai Societății Scriitorilor Militari, au fost concentrați pe loc, punându-și talentul în bătaia focului artistic, oferind cititorului o carte scrisă în acorduri lirice bine definite.

După cum menționa prefațatorul volumului, remarcabilul scriitor Octavian Mihalcea, în volumul lui Liviu Vișan și Laurențiu Sfinteș vom găsi abordări creative unde particularitățile ludice pot coexista cu anumite accepțiuni apropiate dramei, desfășurări vibrante ale metaforei. Candoarea manifestă și nedisimulatul fior sceptic creează o atmosferă nu de puține ori propice scindării, totul reunit apoi la nivel plutitor, poetic.

Registrele lirice ale celor doi autori sunt diferite, dacă Soarele lui Liviu Vișan este animat de libertatea aurului și a focului stenic, astrul care îl guvernează poetic pe Laurențiu Sfinteș predispune la îndoeli incontornabile, veritabil „soleil noir de la mélancolie”.

Dacă poeziile lui Laurențiu Sfinteș sunt sobre, meditative, unde întâlnim numeroase înfrigurări, semne dureroase lângă care îngenunchează și își apropie inefabilul, cele ale lui Liviu Vișan sunt concepute în inconfundabilul timbru levantin, care a consacrat opera autorului.

După cum mărturisesc autorii, totul a început într-o seară de noiembrie, în Whatsappia. Un mesaj în versuri, după care a urmat un răspuns. A fost mai întâi un joc, după care a devenit o joacă serioasă. Pe urmă ne-am amintit de copilărie, de timpul care trece, de călătoriile începute și neterminate, de gustul vinului și al sângelui. De plățile cu care suntem, până la urmă datori. Asta a fost tot.

Poeziile din acest volum alchimizează situații în lume, transfigurări pline de intensitate. Astfel au loc interiorizări rafinate, replici la inevitabila trecere în lume, după cum concluzionează prefațatorul Octavian Mihalcea.

Pentru edificarea cititorului pasionat de poezie, am ales, aleatoriu, câteva versuri din creațiile celor doi autori, din capitolul Mai - via:

Liviu Vișan

cântec de uimire
din sfârcul viei curge cabernet
mă jur că este sânge de poet
ce poartă-în moleculele albastre
litera vie a tăcerii noastre
să nu greșesc mai bine gust din nou
parcă alerg pe dealuri în Buzău
dar sângele se scurge în perfuzii
ca-ntr-o stacană plină de iluzii
e-atât de gros încât aş vrea să-l scriu
vrejul de frunze e aproape viu
și negrul gustului e plin de miez
ar fi mai bine poate să-l pictez.

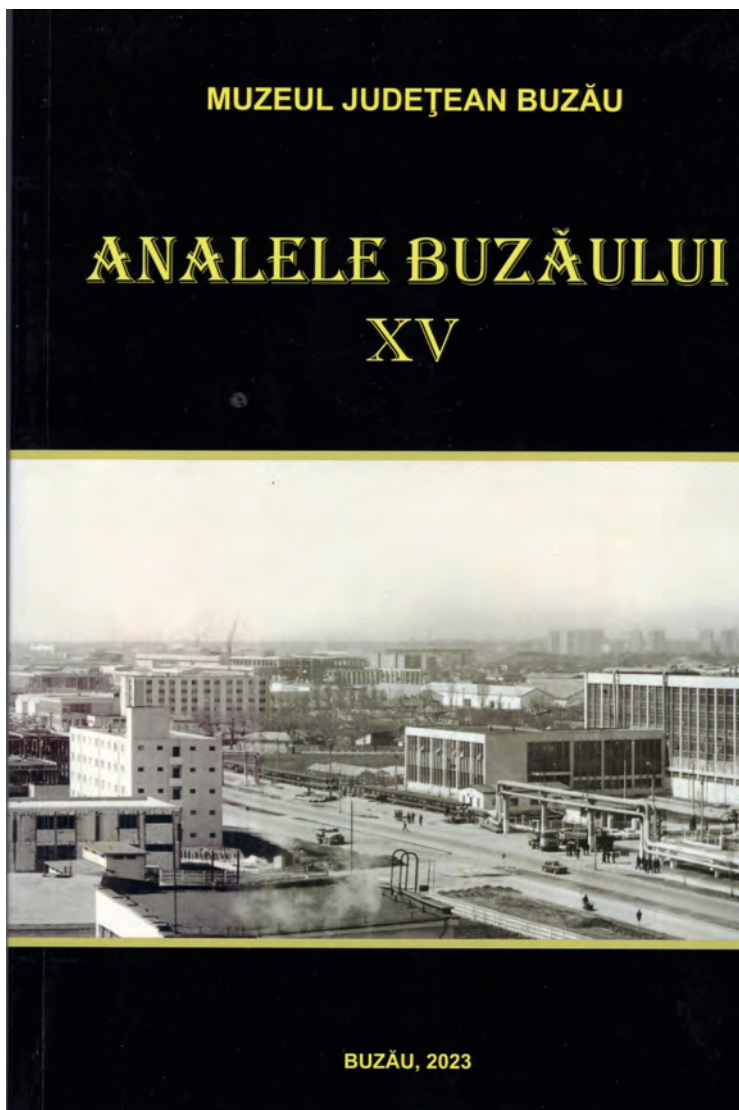
Laurențiu Sfinteș

roșu granat când cresc tuleile
roșu granat când cresc tuleiele/
roze magenta când ruginite-s condeiele/
penița scrie cu cerneală de vin/
în lumea de unde vin/
primăvara auzi cum pocnesc mugurii/
șitoamna în palme zdrobești strugurii/
apa se îndoaie cu vin/
în lumea de unde vin/
acolo unde am învățat să scriu/
pe dealuri rotunde cu parfum nostalgii/
și sângele se îndoaie cu vin/
când uit c-am plecat și uit să mai viu/
demult nu mai știu cu penița să țin/
nordul către călimara cu vin/
rimele se amestecă se face târziu/
pe dealuri rotunde cu chip vinețiu.

Volumul este ilustrat de grafica excepționalului artist plastic Alex Ivanov, el însuși un remarcabil poet care privilegiază spectacolul cromatic în direcții mutabile.

Muzeul Județean Buzău, *Analele Buzăului*, XV, Buzău, 2023

Numărul 15 al Buletinului Științific al Muzeului Județean Buzău cuprinde numeroase articole și studii privind arealul buzoian și nu numai, din care desprindem câteva titluri: dr. Paul Negoită – Arta în biserică – Canoane fără dogme; Constantin Coman – Economia și societatea în Evul Mediu buzoian; Alexandru Gaiță – Moșnenii curburii și procesele lor; dr. Marius Gabriel Neculae – Contribuții la bibliografia românească modernă: „Quate-va cuvinte asupra vieții senatorelui Alexandru Hristodoru Nicolescu”, 1881; prof. univ. dr. Marian Petcu – Presa „Anilor de foc” – secvențe din jurnalismul Primului Război Mondial; Viorel Frîncu – Cartierul „Mihai Viteazul” – repere istorice; conf. univ. dr. Constantin I. Stan, Vasile Talpazan – Din activitatea partidelor Țărănesc și Național Țărănesc din fostul județ Buzău (1918-1928); drd. Viviana Capel – 23 August – Zi națională: de la Dej la Ceaușescu; drd. Marinela Trandafir – Planuri generale de sistematizare pentru comunele din raionul Buzău în anul 1967; dr. Mădălina Oprea – Tradiția mărtișorului în perioada comunistă în județul Buzău; Alexandru Anghel – Artsection of Buzău CountyMuseum; dr. Laurențiu-Ștefan Szemkovics – Ordinul „Coroana României” acordat în 1897 unor comercianți de coloniale din Buzău.

Bibliotecar de serviciu,
Viorel Frîncu, membru al Uniunii Ziariștilor
Profesioniști din România

CE-AȘ FI FOST

Dacă n-aș fi trecut
Prin acea felie de spațiu
În acel timp
N-aș fi știut
Cum trebuie să lupt
Ca să-mi înving orice vicisitudine
Mi-e dor de altitudine

Ușor ca fulgul sufletul plutea
Mi-e dor de aerul ozonat
Al așteptării albe pure
De lumina vie
A bucuriei ce se năștea
Știind să-ndure.

Fără dor ce-aș mai fi fost?
Ce-aș fi fost fost durere?
Doar un boț de lut și-atât
Android -of! Efemere
Sunt pe lume câte sunt.

Dar nu e nici o avere
Ca iubirea pe Pământ.

Concert

Era o atmosferă apăsătoare, când
Un vânt ușor intra zgribulit pe fereastră
Un scârțâit de ușă, ca un susur de izvor,
O privire fără răspuns, răscolitoare...
Toate păreau să compună
Instrumentele unei orchestrații
Fără precedent.
Totul părea regizat
Și era atât de instantaneu
Și atât de adevărat.

Doina Dumitrașcu

Satul Dacic de la Năeni: o revenire la rădăcinile noastre

---Plutonier adjutant principal Sandu Popa,

Divizia 2 Infanterie „Getica”, membru al Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România

Cu siguranță, Năeni este un loc fascinant, plin de o bogată moștenire culturală și istorică. Haideți să explorăm împreună atracțiile care fac din acest sat un loc unic în inima României.

Reconstituirea atentă și dedicată a satului dacic de la Năeni transformă acest loc într-o fereastră către trecutul îndepărtat al poporului nostru. Prin colibe și bordeiele reproduse cu grijă, meșteșugurile tradiționale și tradițiile recreate, acest sat recrează atmosfera și modul de viață din vremurile antice, oferindu-le vizitatorilor o perspectivă unică asupra vieții cotidiene a dacilor.

Satul dacic, inițiat în anul 2012 în zona Tigoare, lângă dealul Colarea (Dealurile Istriței), reprezintă un efort remarcabil al Fundației „Sfântul Sava de la Buzău”, condusă de preotul Mihai Milea. Inițiativa acestuia a avut drept scop reconstituirea unei mici așezări dacice, oferind vizitatorilor oportunitatea de a experimenta viața și cultura dacilor din perioada antică. Prin eforturile sale și ale voluntarilor implicați, s-au construit colibe și bordeie, s-au amenajat ateliere de meșteșuguri tradiționale și s-au organizat evenimente culturale pentru a recrea atmosfera autentică a vieții dacice.

Astfel, Satul Dacic de la Năeni a devenit o atracție turistică importantă în zona Buzăului, aducând în prim plan istoria și tradițiile străvechi ale poporului nostru. Petrecerea unei zile împreună cu cei dragi în Satul Dacic de la Năeni poate fi o experiență memorabilă și plină de aventură.

Pentru a vă bucura la maxim de această experiență, vă recomand să începeți dimineața cu o pregătire adecvată pentru a vă alătura atmosferei dacice. Puteți purta straie tradiționale dacice sau haine confortabile pentru activitățile în aer liber, astfel încât să vă simțiți cu adevărat parte din această călătorie în trecut.

Când ajungeți în Satul Dacic, vă recomand să explorați colibe și bordeiele reconstituite, să admirați arhitectura și detaliile tradiționale. Dacă acestea nu vă impresionează, vă asigur că participarea la activitățile tradiționale, cum ar fi olăritul sau cioplirea pietrei, vă va familiariza cu meșteșugurile dacice.

Pentru a ajunge la Satul Dacic de la Năeni, aveți mai multe opțiuni de acces, iar fiecare dintre ele vă va oferi o experiență unică pe drum. Puteți încerca drumul de la Crama Lacerta pentru o aventură mai sălbatică, sau puteți alege ruta DN1B către Săhăteni și DJ205B, care este cea mai directă și mai accesibilă. O altă opțiune interesantă este să mergeți dinspre Greceanca către Breaza-Vispești pe DJ205, care vă va oferi o altă perspectivă asupra peisajului.

Odată ajunși în Năeni, orientarea către Satul Dacic este simplă, deoarece veți găsi indicatoare peste tot. Din centrul satului, puteți merge spre nord și veți observa un indicator la stânga cu mențiunea „Satul Dacic” și Tabăra de Sculptură, care se află la aproximativ 1,5 km distanță. Drumul către așezare poate fi dificil, dar merită efortul, oferindu-vă o panoramă superbă către câmpie și munți.

Prin participarea la diverse activități tradiționale și purtând straiile specifice acelei epoci, vizitatorii sunt transportați în trecut, oferindu-le o perspectivă nouă și fascinantă asupra istoriei noastre.

Scopul acestui proiect îndrăzneț a fost să readucă în viață o mică așezare dacică, recreând atmosfera și modul de viață din acea perioadă acum 2000 de ani. Cu munca și dedicația mai multor voluntari, s-au construit colibe și bordeie din materiale precum piatră, lemn și pământ. De asemenea, au fost amenajate o stână, un iaz cu pește, un atelier de olărie și un cuptor pentru pâine. S-au adăugat și mai multe instrumente pentru prelucrarea strugurilor, știind că dacii iubeau vinul. Un element central al așezării este o bisericuță, al cărei patron spiritual este Sfântul Serafim de Sarov, unul dintre cei mai îndrăgiți sfinți din ortodoxie.

Satul Dacic de la Năeni este mai mult decât o simplă reconstituire istorică; este o dovadă a eforturilor intense de a revigora turismul în regiunea Buzăului. Cu continuarea implicării voluntarilor și sprijinul autorităților locale, acest proiect promite să devină un punct de atracție major pentru turiști, aducând nu doar oameni, ci și istorie și tradiție în inima județului Buzău.

Pentru cei care vizitează satul dacic, experiența este una captivantă și educativă, oferindu-le o incursiune într-un trecut îndepărtat și oportunitatea de a înțelege mai bine modul de viață al strămoșilor noștri. Este o ocazie de a experimenta autenticitatea și frumusețea vieții simple și conectate la natură a dacilor.

După ce ați explorat Satul Dacic, mergeți să vizitați și alte atracții din zonă, cum ar fi Biserica dintr-o Piatră și cariera Năeni, pentru a vă bucura de peisajele și istoria fascinantă a regiunii.

O experiență în satul dacic de la Tigoare îți va umple sufletul cu amintiri de neuitat și te va face să dorești să revii pentru noi aventuri și descoperiri. Fiecare moment petrecut în acest loc special va rămâne în memoria ta ca o experiență autentică și captivantă. De la trăirea vieții cotidiene a dacilor, la participarea la activități tradiționale și explorarea frumuseții naturii înconjurătoare, fiecare aspect al vizitei tale va fi memorabil. Această experiență te va inspira să te conectezi mai profund cu istoria și cultura noastră și să explorezi întotdeauna noi destinații și aventuri.

BUN-VENIT LA „CATEDRA” ESCADRILEI A 2-A AVIAȚIE INSTRUCȚIE!

Sa fii instructor de zbor , îndeosebi în această fază a pregătirii, este o sarcină dificilă, însă cu recompense pe măsură. Piloții aflați la început de drum descoperă tainele zborului pe avionul cu reacție, sub îndrumarea instructorilor, iar bazele care sunt puse acum, sunt temelia formării lor, pe care își vor clădi întreaga carieră de pilot. Pornind de la această idee, consider că pe umerii instructorului apasă o responsabilitate mare, de care trebuie să fii conștient.

Dar ca instructor, pe lângă plăcerea zborului, apare și o satisfacție deosebită atunci când vezi tinerii piloți cum se perfecționează, de la un zbor la altul, și știi că ai contribuit și tu, la rândul tău, cu o mică parte la reușitele lor. Și chiar și cei mai buni piloți au avut la rândul lor un instructor. Iar munca tuturor instructorilor se reflectă în fiecare zbor al piloților, acum și peste ani.

Formarea unui nou instructor în cadrul escadrilei este de o importanță deosebită deoarece suntem foarte puțini, instructorii mai în vârstă avem și alte atribuții în cadrul Bazei. Instructorul de zbor tânăr stă tot timpul cu piloții în pregătire, le cunoaște foarte bine nivelul de pregătire teoretică și practică. Între instructorii mai în vârstă și piloții în pregătire este oricum o "barieră de vârstă" care în cazul instructorilor tineri nu apare. Mă simt foarte mândru că am reușit cu resursele avute la dispoziție să formez un instructor de zbor. După cum îi spune și numele, Escadrila 2 Instrucție Aviație este destinată instruirii viitorilor piloți de luptă ai Forțelor Aeriene Române. Toți piloții încadrați în această Escadrilă sunt sau se pregătesc să devină instructori de zbor. Formarea instructorilor de zbor tineri este o normalitate și vom face tot ce ne stă în putință ca să continuăm așa.

Cdr Sorin Paraschiv,

Baza Aeriană de Instruire și Formare a Personalului Aeronautic „Aurel Vlaicu”, Boboc

Astăzi mi s-a îndeplinit o dorință care s-a născut încă din primele zboruri pe această aeronavă.

Am parcurs o etapă de pregătire dificilă dar foarte frumoasă.

Le mulțumesc tuturor oamenilor care mi-au fost alături și în mod special instructorilor de zbor care mi-au călăuzit pașii, m-au pregătit și m-au format în această nobile profesie.

Privesc cu încredere către viitor și sper că voi îndeplini cu succes această nouă misiune ce a început astăzi, de a pregăti tinerii piloți ai Forțelor Aeriene Române.

Lt. Ștefan Iancu

VIZITĂ DE INFORMARE ȘI DOCUMENTARE ÎN CADRUL PROGRAMULUI EDUCAȚIONAL „ERASMUS +”

În data de 26 martie, militari din structurile subordonate Brigăzii 2 Vânători de Munte „Sarmizegetusa” au fost gazdele elevilor și cadrelor didactice Colegiului Național Militar „Dimitrie Cantemir” din Breaza și ai partenerilor lor din Belgia și Croația, care au efectuat o vizită de informare și documentare în cadrul programului educațional ERASMUS +.

În cadrul acestei activități, vânătorii de munte le-au prezentat istoria și tradițiile structurii, armamentul și echipamentele militare din dotare, poligonul de cercetare, precum și echipamentele folosite la instrucția alpină, iar cei mai curajoși au avut ocazia să încerce tehnicile de cățărare la panoul artificial din incinta unității.

Brigada 2 Vânători de Munte „Sarmizegetusa”

PARADA MILITARĂ DE ZIUA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI LA BUZĂU

România a celebrat, la 1 decembrie 2023, 105 ani de la Marea Unire, iar în mod tradițional 1 Decembrie a fost sărbătorit la Buzău cu o paradă militară. Aproximativ 450 de militari și specialiști din Ministerul Apărării Naționale, Ministerul Afacerilor Interne, Serviciul Român de Informații și Direcția Poliției Locale, precum și circa 70 de mijloace tehnice, au defilat în pe Calea Eroilor, împreună cu mijloacele tehnice din dotare, în timp ce câteva aeronave au survolat orașul.

Ceremonia a fost organizată de către Garnizoana Buzău, Vineri, 1 decembrie 2023, începând cu ora 11.30, pe Calea Eroilor din Buzău în colaborare cu Instituția Prefectului, Consiliul Județean și Primăria Municipiului Buzău.

Pe timpul defilării, au putut fi admirate mașinile de luptă ale infanteriei MLI - 84 M „Jderul”, sistemele antiaeriene „Gepard”, aruncătoarele de proiectile reactive nedirijate cu bătaie mare „LAROM”, sistem de rachete pentru artilerie cu mare mobilitate HIMARS, precum și alte echipamente din dotarea marilor unități și unități din Garnizoana Buzău.

---Maistru militar clasa a II-a Liviu Badiu, Divizia 2 Infanterie „Getica”.

Festivalul-concurs „Iarna Buzoiană”-ediția a XII-a

Sâmbătă, 16 decembrie, la sala de spectacole a Consiliului Județean Buzău a avut loc festivalul-concurs de tradiții de sărbători „Iarna Buzoiană”.

Ajuns deja la ediția cu numărul 12, festivalul a adus pe scenă echipe artistice din Colegiul Național Militar „Ștefan cel Mare”, Câmpulung Moldovenesc, Școala Militară de Maiștri și Subofițeri a Forțelor Aeriene „Traian Vuia”, Boboc și Academia Navală „Mircea cel Bătrân”, Constanța.

De asemenea, au participat și trupele „Charme” și „Absurde” ale Liceului de Arte „Margareta Sterian” din Buzău, formațiile „Nobless”, „Onix Minion”, „Onix Senior” și ansamblul din cadrul Asociației Județene „Sportul pentru toți” Buzău, ansamblul „SIM NEDELEA” din Prahova, „Dansatorii de sub Tâmpa” ai Cercului Militar Brașov, grupa Dans Modern din Școala Gimnazială nr. 5 Buzău, corul Școlii Gimnaziale Vadu Pașii și „Refrenele Copilăriei” - Cercul Militar Buzău.

Clasamentul pe secțiuni a arătat astfel:

La secțiunea „Obiceiuri de iarnă”, locul 1 a fost obținut de Colegiul Național Militar „Ștefan cel Mare”, Câmpulung Moldovenesc, I, pe locul 2 s-a clasat Academia Navală „Mircea cel Bătrân”, Constanța iar locul 3 a fost obținut de Școala Militară de Maiștri Militari și Subofițeri ai Forțelor Aeriene „Traian Vuia”, Boboc.

Locul 2 la categoria „Scenete” a fost obținut de „Absurde”, iar „Charme” a câștigat locul fruntaș.

La dansuri populare, primul loc a fost împărțit între Colegiul Național Militar „Ștefan cel Mare”, Câmpulung Moldovenesc și „Dansatorii de sub Tâmpa” ai Cercului Militar Brașov, pe locul doi s-a clasat echipa Academiei Navale „Mircea cel Bătrân”, Constanța, iar pe locul trei cei de la Școala Militară de Maiștri Militari și Subofițeri ai Forțelor Aeriene „Traian Vuia”, Boboc.

Cel de-al doilea loc la secțiunea „Etno stilizat” a fost obținut de ansamblul „Sim Nedelea” din Prahova, iar primul loc la „Onix”, în timp ce, pentru secțiunea „corală”, s-au clasat pe locul trei „Refrenele Copilăriei” și corul Școlii Gimnaziale Vadu Pașii, pe locul doi Școala de Maiștri Militari și Subofițeri a Forțelor Aeriene „Traian Vuia”, Boboc, iar pe locul 1 corul Colegiului Național Militar „Ștefan cel Mare”, din Câmpulung Moldovenesc.

Claudia Bănică a obținut mențiune la secțiunea „Soliști”, Ana Maria Merișan, Georgiana Mirea și Ioan Persic au obținut locul trei, Adina Ardeleanu, Mihai Țurcanu și Alin Constantin au obținut locul doi, iar primul loc a fost câștigat de Andreea Iordache, Adina Ardeleanu și Ema Ganea.

Nu în ultimul rând, la categoria „Dans modern”, premiul trei a fost împărțit între grupa Dans Modern din Școala Gimnazială numărul 5 Buzău, trupa „Onix Senior” și trupa de dans modern a Școlii Militare de Maiștri Militari și Subofițeri a Forțelor Aeriene „Traian Vuia”, Boboc, premiul doi a mers la „Noblesse”, iar cei de la „Onix Minion” au obținut primul premiu.

La finalul competiției, trofeul „Dans Tematic” a plecat la Asociația Județeană „Sportul pentru toți” Buzău, trofeul „Cel mai bun solist” a fost câștigat de Ema Ganea, iar reprezentanții Colegiului Național Militar „Ștefan cel Mare” și-au adjudecat trofee „Obiceiuri de iarnă”, „Dans popular” și „Interpretare corală”, câștigând astfel și Trofeul Festivalului „Iarna Buzoiană - 2023”.

În timp ce juriul delibera, reprezentanții Colegiului Național Militar „Ștefan cel Mare” au susținut un moment artistic care a făcut ca scena să devină neîncăpătoare, căci aproape toți concurenții s-au prins în horă.

Felicităm toți participanții și le mulțumim că ne-au adus spiritual și bucuria sărbătorilor în inimi. De asemenea, le mulțumim organizatorilor, Cercul Militar Buzău și Asociația Județeană „Sportul pentru toți” Buzău, precum și Fundatiei „Mareșal Alexandru Averescu” și Consiliului Județean Buzău, pentru eforturile depuse.

---Locotenent **Cornelia Dumitru**, Divizia 2 Infanterie „Getica”.

ZIUA NATO SĂRBĂTORITĂ LA COMANDAMENTUL DIVIZIEI 2 INFANTERIE „GETICA”

În fiecare an, în prima duminică a lunii aprilie, sărbătorim Ziua NATO în România.

Anul acesta, pe data de 7 aprilie, am marcat 75 de ani de când a fost înființată Alianța Nord-Atlantică și 20 de ani de când România a devenit țară membră a organizației.

Summitul NATO de la Praga (21-22 noiembrie 2002) a reprezentat un moment important în evoluția organizației nord-atlantice prin decizia de invitare a șapte state să adere la Alianță, fiind vorba de cea mai amplă etapă de extindere. Invitația de aderare a fost lansată de Consiliul Nord-Atlantic, forul decizional cel mai important al organizației pentru Bulgaria, Estonia, Letonia, Lituania, România, Slovacia și Slovenia.

Cu această ocazie, la sediul Comandamentului Diviziei 2 Infanterie „Getica”, s-a desfășurat o ceremonie militară de înălțare pe catarg a drapelului național al României și al drapelului NATO, precum și intonarea imnurilor României și al Alianței Nord-Atlantice.

---Locotenent Nicoleta Pană, Divizia 2 Infanterie „Getica”.

ZIUA EROILOR

Ziua Eroilor, sărbătorită anul acesta în data de 13 iunie, este ziua în care cinștim amintirea celor care și-au dat viața pe câmpul de luptă, apărând valorile și idealurile națiunii noastre.

Garnizoana Buzău, în parteneriat cu Instituția Prefectului Județului Buzău, Primăria Municipiului Buzău, Consiliul Județean Buzău, Fundația „Sfântul Sava de la Buzău”, Inspectoratul Școlar Județean, Inspectoratul de Poliție Județean și Fundația „Mareșal Alexandru Averescu”, a organizat ceremonii militare și religioase dedicate Zilei Eroilor la „Domul Central” din Cimitirul Eroilor, la bustul Generalului Ștefan Gușă din localitatea Spătaru și la Monumentul Eroilor căzuți în Teatrele de Operații, comuna Merein, sat Dealul Viei, județul Buzău.

Manifestările dedicate Zilei Eroilor în garnizoana Buzău s-au încheiat la ora 21.30 la Cimitirul Eroilor, unde au fost depuse candelă aprinse și flori la mormintele eroilor care au sacrificat totul pentru libertatea și securitatea noastră.

---Locotenent Nicoleta Pană, Divizia 2 Infanterie „Getica”.

Inaugurare „Galeria Eroilor Aerului” și a monumentului cercetașilor parașutiști și parașutiștilor militari

Sâmbătă, 15 iunie 2024, Primăria Buzău a organizat un eveniment deosebit pentru cinstirea aviatorilor și a parașutiștilor militari din Buzău printr-o ceremonie militară și religioasă organizată cu prilejul inaugurării „Galeriei Eroilor Aerului” și a Monumentului cercetașilor parașutiști și parașutiștilor militari ai Armatei Române.

În complexul expozițional este integrată și statuia unui parașutist, amplasată la intrarea în orașul Buzău dinspre Râmnicu Sărat.

Galeria foto oferă informații prețioase despre activitatea aviatorilor și parașutiștilor de la Buzău de-a lungul anilor.

La această activitate au fost prezenți reprezentanți ai autorităților centrale și locale, Marcel Ciolacu, prim-ministru al României, Angel Tîlvăr, ministrul apărării naționale, general maior Claudiu-Mihail Sava, comandantul Diviziei 2 Infanterie „Getica”, precum și comandanți ai instituțiilor din cadrul Structurilor de Apărare Ordine Publică și Siguranță Națională din garnizoană.

„După multe decenii de pace și liniște, Europa se confruntă, din păcate, din nou, cu realitatea dură a războiului. De mai bine de doi și jumătate, nu departe de granițele noastre Ucraina este supusă unei agresiuni militare ilegale și fără nicio justificare. Experiența dramatică a Ucrainei ne arată că apărarea începe, în primul rând, de acasă. De aceea, Armata României desfășoară cel mai ambițios program de modernizare din istoria sa. Investițiile pornite în baza unui nivel predictibil de finanțare stabilit la 2% din PIB încep să producă efecte vizibile. De anul trecut, Guvernul României a crescut acest nivel la 2,5% din PIB, ceea ce permite accelerarea unor programe esențiale pentru ridicarea capacității de acțiune a Armatei noastre”, a declarat domnul Angel Tîlvăr, ministrul apărării naționale.

„Săptămâna trecută am sărbătorit Ziua parașutiștilor militari. Nu se putea găsi un context mai potrivit pentru programarea evenimentelor de astăzi în care onorăm Eroii Aerului prin inaugurarea a două proiecte simbolice de mare însemnătate-Galeria Eroilor Aerului și Monumentul cercetașilor parașutiști și parașutiștilor militari ai Armatei Române. De asemenea, mitingul aviatic care va avea loc la aerodromul militar Boboc va completa în mod fericit această zi”, a mai precizat ministrul Apărării Naționale.

„Contextul geopolitic ce a precedat încheierea celui de-al Doilea Război Mondial a impus reînființarea acestui gen de forțe, astfel că la 1 noiembrie 1950 a fost constituit Batalionul 1 Parașutiști, în cadrul Centrului de Instrucție al Aviației, Tecuci.

După un periplu în mai multe garnizoane (Botoșani și din nou la Tecuci), în noiembrie 1951 Batalionul a fost dislocat la Buzău, locul unde va începe epopeea parașutismului militar românesc, specialiștii riscului din Crîngul Buzăului devenind un reper al municipiului, iar prezența cupolelor de mătase pe cerul Buzăului o stare de normalitate. Unitatea de parașutiști de la Buzău a evoluat structural de-a lungul timpului devenind o adevărată școală pentru parașutiștii militari și, totodată, principala bază de selecție pentru înființarea de-a lungul timpului a altor unități de parașutiști” a punctat domnul colonel (rt) Viorel Drenea, președintele Asociației cercetașilor militari în rezervă și în retragere.

„În cazarma din Crângul Buzăului au fost constituite, tot ca o necesitate operațională, primele elemente ale unei specialități militare de elită- cercetarea prin parașutare – elemente care au evoluat de la o companie în februarie 1958, până la un batalion în anul 1963.

Bivalența parașutism-cercetare prin parașutare a fost un concept care a funcționat neîntrerupt în Crângul Buzăului, mai ales că din anul 1981 o altă structură de cercetare a fost constituită la Buzău, Compania, ulterior Batalionul de Cercetare al Armatei a 2-a”, a mai adăugat colonelul (rt) Viorel Dreneș.

Pe timpul inaugurării „Galeria Eroilor Aerului” și a monumentului Cercetașilor Parașutiști și parașutiștilor militari, cerul a fost survolat de prima formație alcătuită din elicoptere IAR 316 din cadrul Bazei Aeriene de Instruire și Formare a Personalului Aeronautic Boboc, IAR 330 din cadrul Bazei 90 Transport Aerian și Bazei 51 Aeriană de la Mihail Kogălniceanu, a 2-a formație alcătuită din 4 aeronave IAK-52 din cadrul Bazei Aeriene de Instruire și Formare a Personalului Aeronautic Boboc și 2 aeronave care aparțin IAK-ărilor acrobați din Bănești, o aeronavă IAR 99 ȘOIM a Centrului de Încercări Zbor Craiova și 2 IAR 99 STANDARD aparținând Bazei Aeriene de Instruire și Formare a Personalului Aeronautic Boboc.

Reprezentarea aviației a fost încheiată de 4 aeronave EXTRA 300 aparținând Aeroclubului României.

---Maistru militar clasa a II-a Liviu Badiu, Divizia 2 Infanterie „Getica”.

„Ziua Porților Deschise” și Miting Aerian BOBOC AIR SHOW-BOBAS 2024

În data de 15 iunie 2024, începând cu ora 11.00, Baza Aeriană de Instruire și Formare a Personalului Aeronautic „AUREL VLAICU” Boboc a organizat „Ziua Porților Deschise” și mitingul aerian „BOBOC AIR SHOW-BOBAS 2024”, eveniment buzoian devenit brand național în lumea Aviației.

În deschidere, s-a desfășurat prima ediție a BOBOC AIR BASE RUN- eveniment de alergare pentru amatori, organizat pe un traseu de 13 km. în interiorul Bazei Aeriene de Instruire și Formare a Personalului Aeronautic „Aurel Vlaicu”.

În cadrul manifestărilor au fost prezente aeronave din dotarea Forțelor Aeriene Române, M.A.I., Forțelor Navale și ale partenerilor NATO, operatorilor civili, în evoluții solo/formație, exercițiu tactic cu intervenția Forțelor pentru Operații Speciale, expoziție statică de tehnică din structura sistemului de apărare națională, standuri educaționale ale instituțiilor de învățământ militar.

Gabriela Șerban, Baza Aeriană de Instruire și Formare a Personalului Aeronautic Boboc

Acordați 3,5% din impozitul anual pe venit Fundației „Mareșal Alexandru Averescu”,
(organizație nonprofit, de utilitate publică, recunoscută conform HG 860 din 12.11.2013)
pentru a reda patrimoniului național o clădire istorică
CERCUL MILITAR BUZĂU

Detalii de completare și trimitere a formularului 230 pe site-ul
www.fundatia-averescu.ro

**SITUAȚIA CONTRACTELOR DE SPONSORIZARE
ÎNCHIEATE ÎN ANUL 2023**

NR CRT	DENUMIRE SPONSOR SI REPREZENTANT LEGAL	OBIECTUL DE ACTIVITATE SPONSOR	Suma
1	AGROPLATON LINE SRL- PLATON DANIEL- CRISTIAN	PRODUCTIA DE LACTATE SI COMERCIALIZARE	1211
2	ALBINUTA VESELA SRL- ANDREI MADALIN	COFETARIE SI LABORATOR PATISERIE	924
3	ANNELE QUALITY FOOD SRL,-CIRLIG ELENA	TRANSPORT MARFA	854
4	ANDREFLOR TEXTIL PROD SRL- CHIOVEANU FLORICA	ECHIPAMENT DE PROTECTIE SI DE LUCRU	1176
5	ATELIER DE CREATIE VIGO SRL- BANITA DANIELA	DESIGN VESTIMENTAR	703
6	C&O MOB CONCEPT SRL- ITCO CRISTIAN	PRODUCTIE DE MOBILA	481
7	CASA GHIZDEANU" SRL,- BUFET CU TRADIȚII - GHIZDEANU GEORGIANA MARILENA	PRODUCTIA DE CARNE SI PRODUSE DIN CARNE	1828
8	CATTALEYA WRS SERVICII VULC SRL- HARBUZ MARIAN COSTIN	SERVICII DE VULCANIZARE RM SARAT	996
9	CLIN EXPERT S.R.L., - LABORATORUL DE ANALIZE MEDICALE CLIN EXPERT - DUMITRACHE GEORGETA	SERVICII MEDICALE	647
10	HORTI MAN CROPS 94 SRL	COMERT CU PRODUSE FITOSANITARE	1182
11	JUST FASHION DESIGN SRL- BANITA IRINA	CONFECTII TEXTILE	595
12	LA ZAHIU DAN&NIKY SRL- ZAHIU SIMONA	MAGAZIN UNIVERSAL	348
13	LARRA TOTAL MARKET S.R.L., - GRAMUS MARIAN	MAGAZIN DE PRODUSE ALIMENTARE SI NEALIMENTARE MOVILA BANULUI	3679
14	OKTI SPEED TRANS SRL-CHIRNOAGA VERONICA	TRANSPORT MARFA	649
15	POLO VET SRL- HOSTINAR SILVIU	SERVICII DE ASISTENTA VETERINARA	1267
16	SER TRANSPORT SRL- ENACHESCU DAN	TRANSPORT MARFA	7125
17	SKID ASS PROD&CONSULTING S.R.L., - DUMITRACHE ALEXANDRU-COSTIN	SERVICII DE CONSULTANTA	953
18	SOIGNE ATELIER CU AMINTIRI SRL- GHIZDEANU GEORGIANA	ATELIER FLORA VALS FLORIS	375
19	TAHO STANCIU ACTIV SRL- STANCIU ADRIAN	SERVICII DE TAHOGRAFIE	573
20	VIS FLORAL GARDEN SRL- CONSTANTINESCU ANDA	PRODUCTIA SI VANZAREA DE FLORI	1949
	TOTAL		27,515

Consiliul Județean Buzău

Colectivul redacțional și colaboratorii Cadranelor militare buzoiane mulțumesc cititorilor pentru
fidelitatea și interesul cu care ne urmăresc paginile, dorindu-ne să ne rezerve,
în continuare, un loc privilegiat în lecturile dumneavoastră.

Fundația „Mareșal Alexandru Averescu”
Buzău, Bulevardul Unirii nr. 140
www.fundatia-averescu.ro

ISSN: 1843-4045